

ПОЛІТИКНИ

ЗАБАВАНИК

25. XII 1987. • ИЗПАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIX • 400 ДИН. • БРОЈ 1878

Август

П	1	8	15	22	29
У	2	9	16	23	30
С	3	10	17	24	31
Ч	4	11	18	25	
П	5	12	19	26	
С	6	13	20	27	
Н	7	14	21	28	

Септембар

П		5	12	19	26
У		6	13	20	27
С		7	14	21	28
Ч	1	8	15	22	29
П	2	9	16	23	30
С	3	10	17	24	
Н	4	11	18	25	

Новембар

П	7	14	21	28	
У	1	8	15	22	29
С	2	9	16	23	30
Ч	3	10	17	24	
П	4	11	18	25	
С	5	12	19	26	
Н	6	13	20	27	

П	5	12	19	26	
У	6	13	20	27	
С	7	14	21	28	
Ч	1	8	15	22	29
П	2	9	16	23	30
С	3	10	17	24	31
Н	4	11	18	25	

Децембар

Октобар

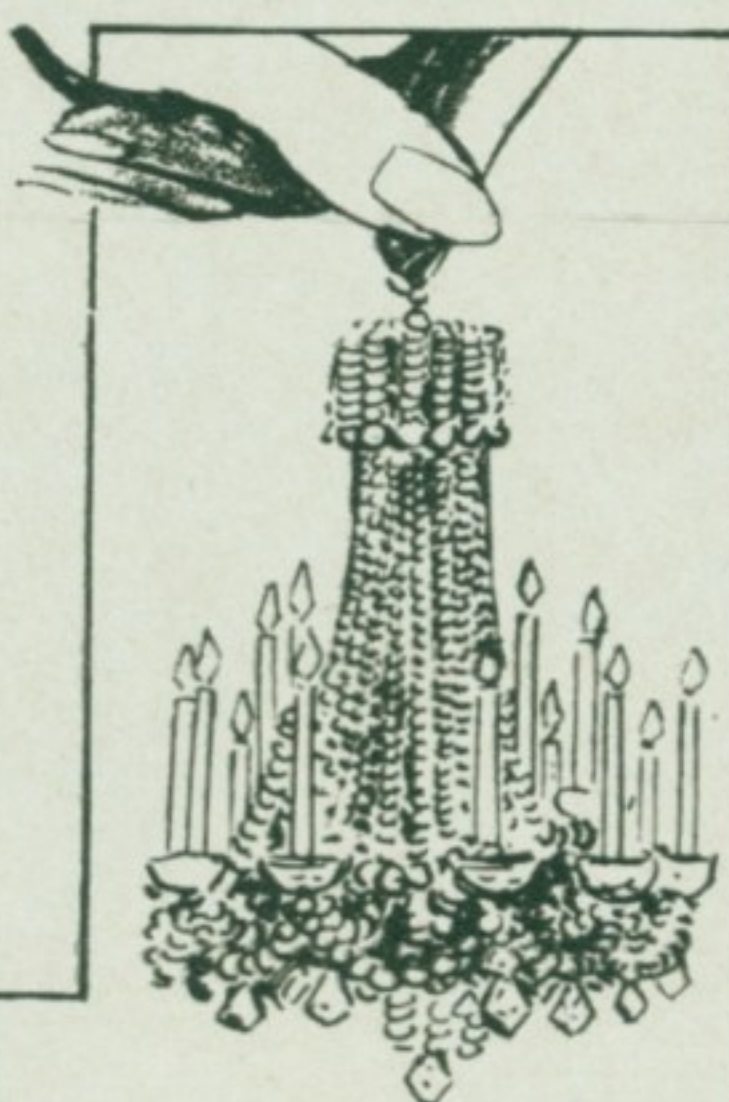
П	3	10	17	24	31
У	4	11	18	25	
С	5	12	19	26	
Ч	6	13	20	27	
П	7	14	21	28	
С	1	8	15	22	29
Н	2	9	16	23	30

Деби Вилијамс

ИСКОЧИЛА ЈЕ ИЗ АВИОНА АПРИЛА 1987. У БЛИЗИНИ ФЕНИКСА (САД) И ОНЕСВЕСТИЛА СЕ НА ВИСИНИ ОД 4000 М ПОСЛЕ СУДАРА СА ДРУГИМ ПАДОБРАНЦЕМ. СПАСАО ЈУ ЈЕ ЊЕН КОЛЕГА ГРЕГОРИ РОБЕРТСОН КОЈИ ЈЕ ОТВОРИО ДЕБИН ПАДОБРАН САМО НЕКОЛИКО СЕКУНДИ ПРЕ ПАДА НА ЗЕМЉУ.

ДА БИ СТИГАО И УХВАТИО ДЕБИ, ГРЕГОРИ ЈЕ У СЛОБОДНОМ ПАДУ ПОСТИГАО БРЗИНУ ОД 321 km/h.

МИНИЈАТУРНИ ЛУСТЕР

НАПРАВИЛИ СУ ДОН И ФРЕН МИХЕН ИЗ ИСТОЧНОГ ВИНДЗОРА (ЊУ ЈЕРСИ, САД). ДУГАЧАК ЈЕ 11,43 СМ, ШИРОК 8,90 СМ, САСТАВЉЕН ЈЕ ОД 3300 КОМАДИКА АУСТРИЈСКОГ КРИСТАЛА И ИМА 23 СИЈАЛИЦЕ.

ИГУАСУ ВОДОПАДИ

НА РЕЦИ ПАРАНА (ТРОМЕЂА БРАЗИЛА, АРГЕНТИНЕ И ПАРАГВАЈА) СASTOЈЕ СЕ ОД 275 МАЊИХ ВОДОПАДА. ОНИ ОБРАЗУЈУ ЛУК ДУГАЧАК 2,5 КИЛОМЕТРА, А ВОДА ПАДА СА ВИСИНЕ ОД 80 М. У КАПЉИЦАМА СЕ ПРЕЛАМАЈУ СУПЕВНИ ЗРАЦИ И ОБРАЗУЈУ ДУГУ ШИРОКУ ВИШЕ ОД 120 МЕТРА.

НЕОБИЧАНИ ПАРК

НА КРОВУ ЈЕДНЕ КУКЕ У БЕНОВИ РАСТУ БОРОВИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

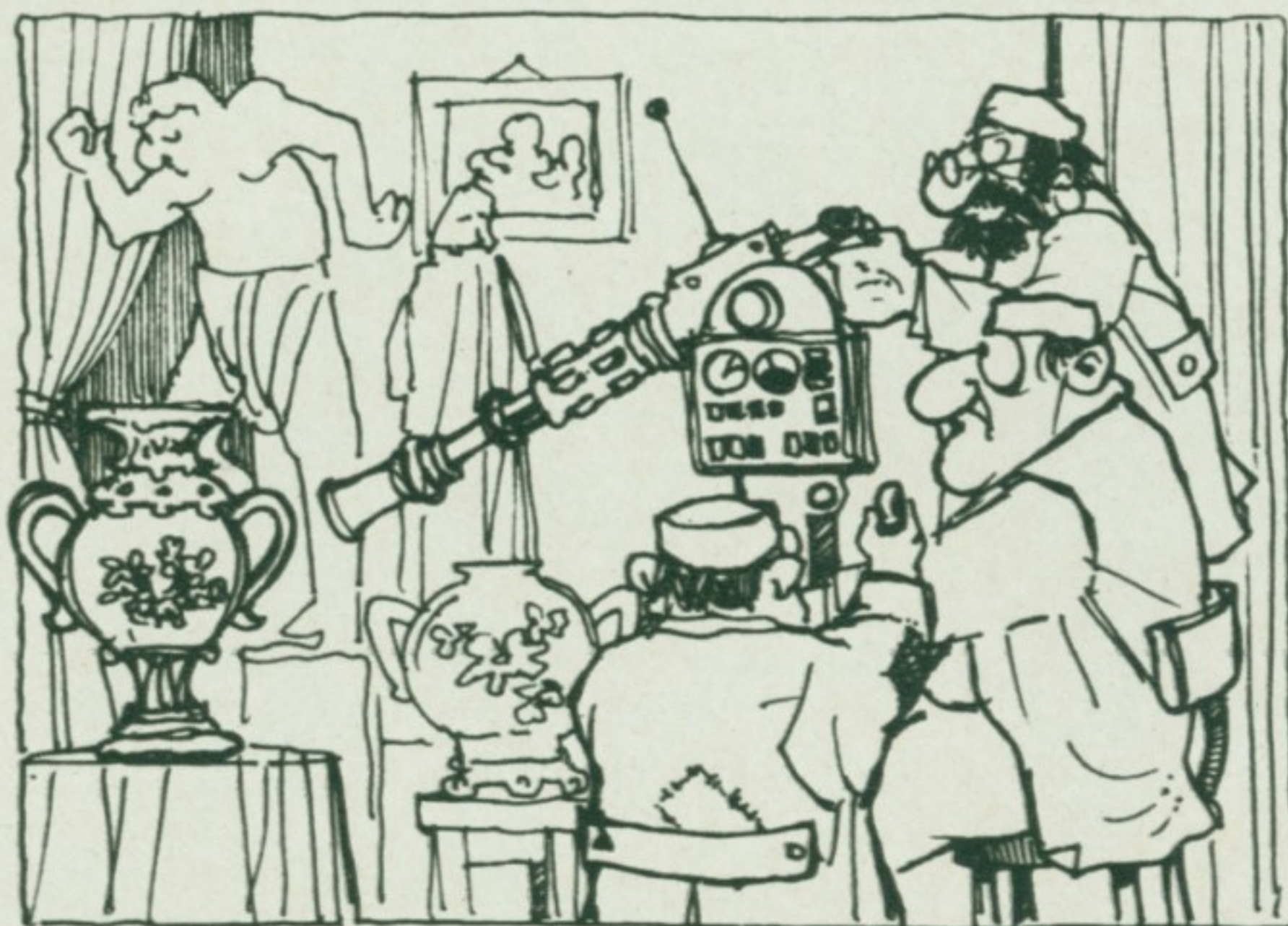

●●● Микулаш Гигац из села Шумјац у Словачкој током 28 година успео је да сакупи 30.000 различитих звонаца. Гигац не само што сакупља звонца него и свира на њима у једном ансамблу који изводи словачке народне песме.

●●● на бугарској телевизији онедавно се могу пратити часови бејзика, компјутерског језика. У продају је истовремено пуштен и уџбеник за почетнике, а најављено је и издавање видеокасета са снимљеним целим курсом.

●●● париски музеј Лувр намерава да купи циклотрон. Акцелератор ће се овде користити за анализу порцуланских предмета, древних рукописа и осталих старина. Млаз протона из циклотрона побуђиваће атоме

посматраног предмета и натерати их да испуштају рендгенске зраке. Анализом спектра тог зрачења може се одредити који се елементи и у којој количини налазе у материјалу од кога је начињен посматрани предмет.

●●● група физиолога с Харвардског универзитета (САД) урадила је математички модел сна који се састоји од две диференцијалне једначине.

●●● ниво мора у целом свету расте просечном брзином од 1,3 милиметра годишње.

●●● најдужи назив хемијског једињења садржи 1378 слова и цифара.

●●● хрватски књижевници Мирослав Крлежа, Густав Крклец и Јожа Хорват понављали су шести разред гимназије (што би данас одговарало другом усмереном) због слабе оцене из матерњег језика.

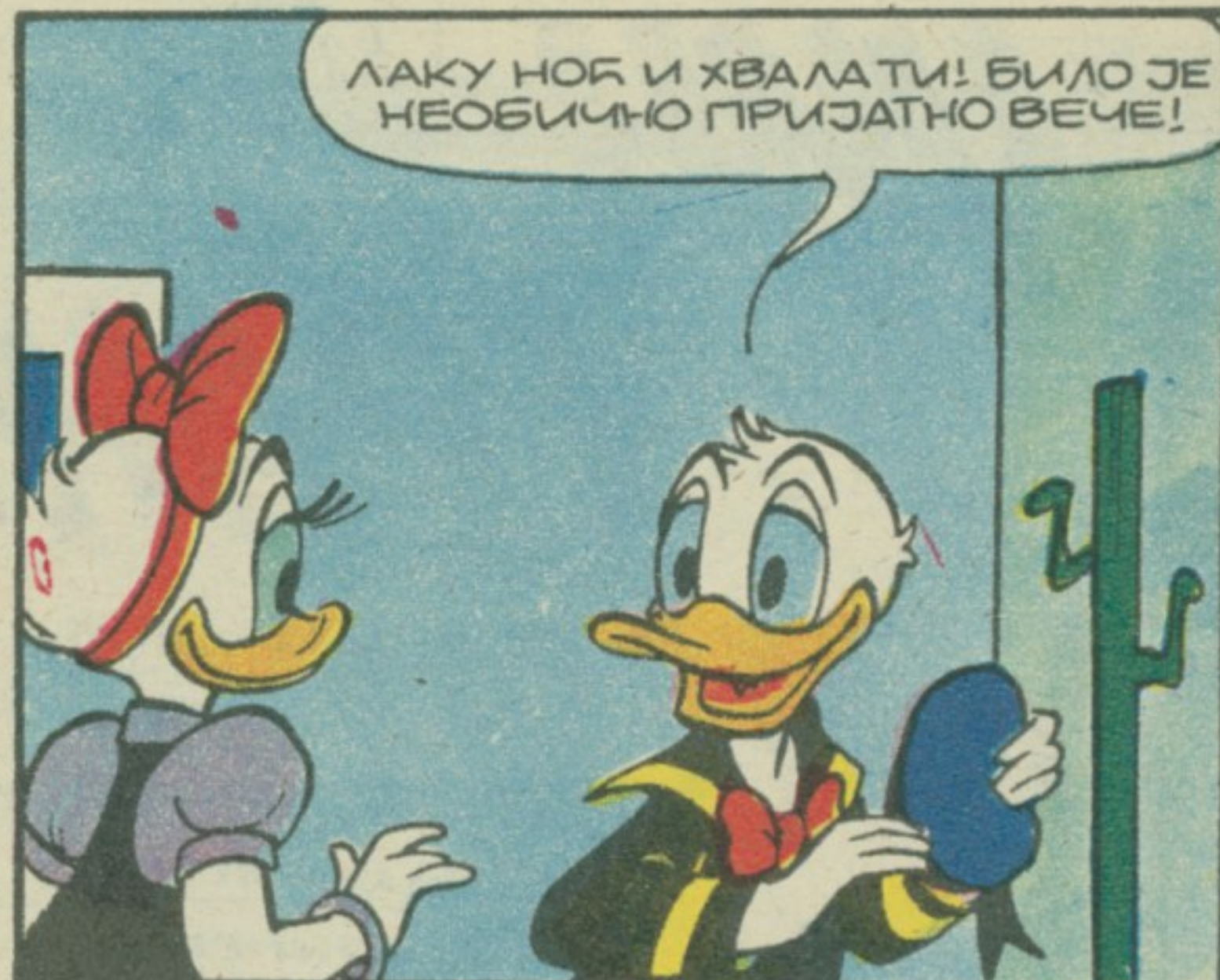

WALT
DISNEY

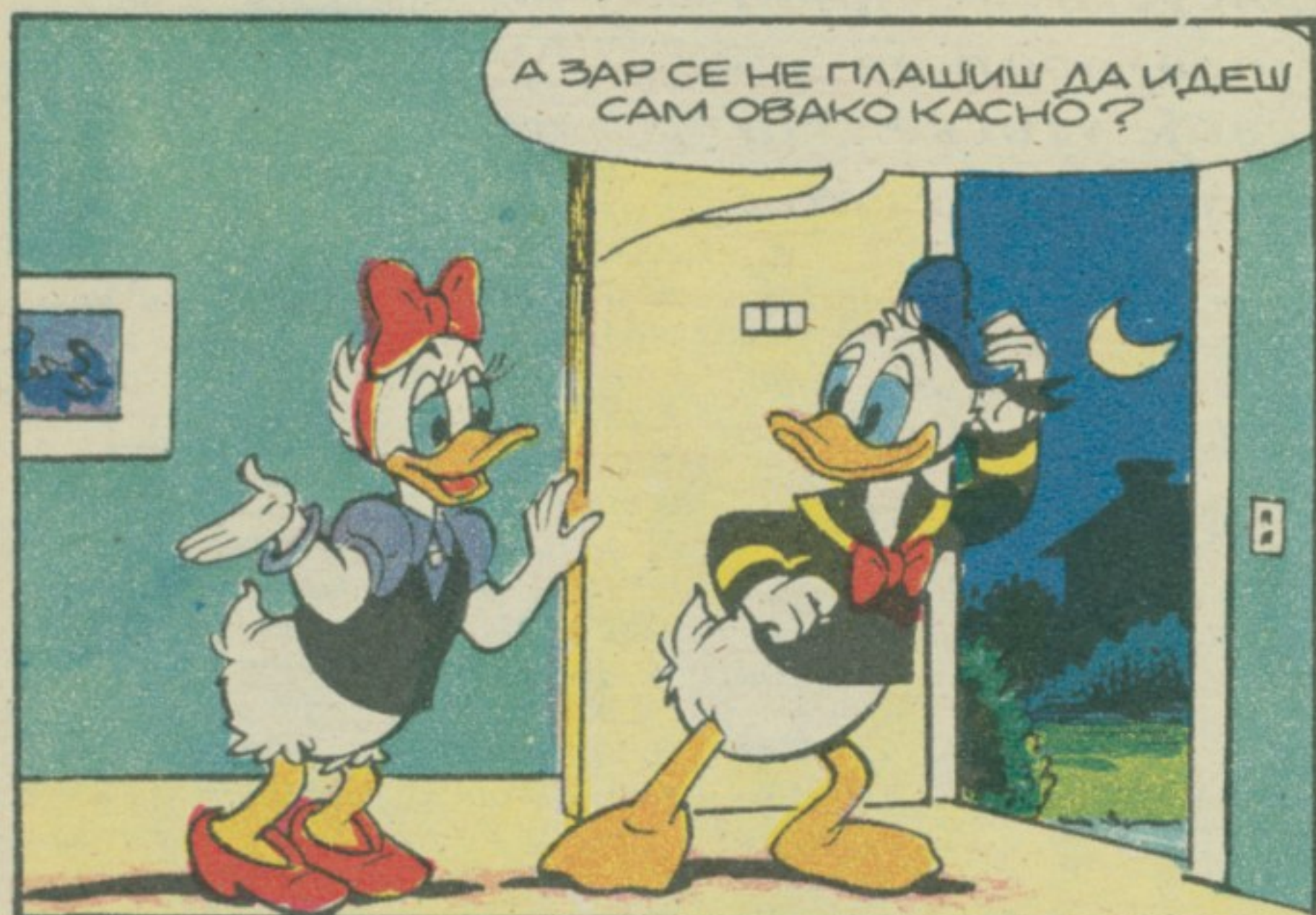
ПАЈА ПАТАК

БЕГ ЈЕ КАСНО, ПАТО... А
МИ СЕ РАСПРИЧАЛИ!

ЛАКУ НОГ И ХВАЛАТИ! БИЛО ЈЕ
НЕОБИЧНО ПРИЈАТНО ВЕЧЕ!

А ЗАР СЕ НЕ ПЛАШИШ ДА ИДЕШ
САМ ОВАКО КАСНО?

ЈЕСИ ЛИ ЧУО ДА СЕ У
ГРАДУ ПОЈАВИО НЕКИ
РАЗБОЈНИК?

ЧУО САМ! АЛИ САМ СЕ
ДОСЕТИО ПА САМ ПО-
НЕО ОВО!

АКО СРЕТНЕМ ТОГ ДРИПЦА, ПОМИ-
СЛИКЕ ДА САМ И ЈА ОД ЊЕГОВЕ СОРТЕ!

ОДОХ ЈА... ЛАКУ НОГ!

АЛО, ШЕФЕ! ИМАМ ГА! ПРАВА
РАЗБОЈНИЧКА ОАЦА!

ЦИН У ГРАНИТНОЈ БОЦИ

У Казахстану, за време подземне нуклеарне експлозије

Без проба нема ни усавршавања атомског оружја. Оне су неопходна претходница сваке нове генерације бомби које велесиле бесомучно гомилају. Совјетски списатељ Александар Проханов добио је дозволу да присуствује првој проби, после прекида мораторијума дугог 570 дана, и објави своје утиске. Ми их, с извесним скраћењима, преносимо

Летим у хеликоптеру изнад равнице покривене снегом. Под белим покровом ишпартаним лисичјим и вучјим траговима наслућујем обриси старих ровова, порушених бетонских бункера, оштећених мостова, смрвљених авиона, уништених тенкова. Овде је, над степом, 1949. бачена прва совјетска атомска бомба. Њено разорно дејство испитано је у могућим условима евентуалног рата.

Стојим на ивици огромног, километар и по широког кратера. Газим црни пловућац. Као да је метеорит улетео у планету нагризајући њену угљенисану утробу. Уоколу се црне планине, по степи разбацани облаци, налик на смолу.

Посматрам трагове те „скромне експлозије“. И мислим: ако човечанство само у једном сату искористи свој ракетно-нуклеарни потенцијал, наша планета ће постати мравињак кратера. Црна лопта с огромним ожиљцима. У њима ће заувек ишчезнути Василиј Блажени и Келнска катедрала, Јеванђеље и Хијавата, футурологија Вернадског и Корбијеа.

Облак космичке прашине?!

Наш „уаз“ склања се у страну, у снег, да би пропустио колону. Пролазе покривени теретњаци, тамнозелени и сребрнasti. Љуљају се, својом тежином дробе друм. Светле мигавци (?!). Можда је овде, усред камионична крцатих разним апаратима, и контејнер с нуклеарном главом, „специјалним пуњењем“?! Лагано, обавијена праменовима дима, колона нестаје према планини.

Овдашњи полигон Семипалатинска у Казахстану мировао је годину и по дана, време колико се СССР придржавао једностраног мораторијума на све нуклеарне експлозије. Сад се све покренуло. Историја је, заставши за тренутак, наставила својим суморним путем... Мислим о томе колико је баснословна цена коју ћемо платити за своју одбрану. Богатства човечанства топе се у великој пећи супарништва. У свакој експлозији изгоре небројена ненасликана платна, неубране бербе, неподигнуте куће и хидроцентрале...

До безданог окна у планини, где је пре неколико година из-

вршена нуклеарна проба, воде ровови с траговима изгорелог кабла, искиданим парчићима челика. Цела планина је напрсла попут земљаног лонца. Удар је планини на неколико места положио кичму. Убијена изнутра, она се смањила. Потреса ме дрхтавица: да ли је могуће да је човек стекао такву титанску сна-

гу да у свој атомски млин баци целу планету претварајући је у појас астероида, у облак космичке прашине?!

27. фебруар 1987. 8.00^h

... Улазим у окно. Каменчићи са стропа падају на пластичне шлемове. Рефлектори разбијају

тмину над шинама, бројним кабловима, цевима. На крају тунела – огромна хала. Јама за експлозију. Овде је у микросекунди пређашње нуклеарне експлозије саздан прелеп витраж. Стаклене леденице висе на све стране, између њих блеште потоци стакла. Црвени, зелени, плави. Чудесна ваза коју је обликовао чудовишни дувач стакла.

Мислим: зар је могуће да сам ја на месту где се догодила нуклеарна експлозија? Ово подземно царство није створио космос, ни геологија током милион година, него човек, ја. Зар сам ја, човек, добио од цивилизације могућност да померим планету с орбите, и то само зато што не умем да живим с комшијама, са самим собом?!

Окно је поново спремно за истраживања. Влажан снег пада на сад већ затворена железна врата, лепи се за кратке бунде стражара, за змијски сплет каблова који улази у недра планине. До места експлозије где се угнездilo мноштво регистратора способних да у тренутку, пре него што страдају, усисају све потребне податке о експлозији и њен „портрет“ пренесу напоље, до командног торња.

Окно је неколико пута прекривено, запушено и набијено челиком, бетоном, каменом, да експлозија не би из каменог грла избацила чеп и да ослобођени радиоактивни отров не би похрлио у атмосферу. Нуклеарни цин затворен је у гранитну бочу.

Јаркоплаво јутро, четвртак, 27. фебруар 1987. године. У командном пункту журе ћутљиви војници и цивили. Небом зује хеликоптери још једном проверавајући да гдегде није залутао коњ или стадо оваца. Круже и авиони с дозиметрима, провера пре експлозије.

Гледам далеку, нуклеарним оружјем напуњену планину. Мада је до експлозије остало још десет минута, осећам да је све утихнуло у напетом ишчекивању. Пет минута... Један... Рачуна се у секундама. На мом сату је осам нула нула.

... Гребени су се страховито зањихали погођени снагом од 20 килотона тринитротолуола. Планина се у трену пропела и слегла. Са врха је штрцнуо гејзир камења, попут огромне сачмарице. Тутњава је јекнула округом, мојим очима, срцем... Прострујала Земљином кором, гигајући планету, и потресајући темеље облакодера и храмова, прве сне ново рођенчета, иструлеле кости предака...

Гледам праšину која се тромо извија из планине. Авиони су већ у ваздуху, да измере учинак подземног цина у атмосфери. Гас-маске и пластифицирана одела размилели су се околином, безгласни...

Можда ће човек, титан, ипак схватити да са комшијом мора живети у миру. Можда. Само да се та сужена свест касно не пробуди.

П. М.

добра новина само ће сада моћи да се чита без савијања у аутобусу или трамвају, под клупом, на коленима. Моћи ће лакше да се спакује у школску или женску ташну, у већи џеп зимског капута. Уосталом, људи се не мере по формату па тако ни новине.

Та два центиметра хартије колико смо стеснили ваш и наш лист, израчунали су економисти, да ће Забавнику могућност да у ова штедљива времена не „заостане за собом“, набави нове занимљиве приче, добре стри-

пове, прецизне одговоре за вашу знатижељу... За мањи Забавник биће потребно мање хартије – остаће нам више шума. Забавник је дуго био Голијат, време му је дошло да буде Давид. А ви знате шта све може Давид.

Ово ће бити друга промена у Забавниковом дугом животу. Појавио се 1939. године и изгледао је као данашње дневне новине. Многи још жале за њим. Они који су почели да га читају после 1968, откад излази као до данас, и не знају да је после сваког дружења ос-

тављао за успомену мало штампарске боје на прстима.

Ето, прошло је 20 година како нисмо мењали изглед Забавника. Сада почиње његов трећи живот.

За то време свет је постао много већи и све више лудује за мањим стварима. Сви траже мале аутомобиле да се лакше паркирају, мање новине да им књиговесци узму мање пара за корице...

На крају, видећете и сами – та два центиметра неће одузети ништа – Забавник ће остати онај исти, стари, биће можда чак и лепши и бољи.

Идући Забавник неће те више моћи да читате из авиона. Он није ни прављен да се одатле чита.

изузетак, изаћи ће Забавник мало другачије скројен. Краћи и ужи за два центиметра. Биће то иста ваша стара

ВОЈНИЦИ,
ХЕРОЈИ У МИРУ

КАД САВЕСТИ НАРЕЂ

**ЗАШТО СУ НАШЕ ОРУЖАНЕ
СНАГЕ, ПРВИ ПУТ У
ИСТОРИЈИ, ПРЕШЛЕ НА ТУЋУ
ТЕРИТОРИЈУ; КАКО ЈЕ
ДРАГАН КОСТИЋ
НЕПОЗНАТОМ ДАО СВОЈУ
КОЖУ, ЗБОГ ЧЕГА ЈЕ
СТАРИЦА СПАСЕНА ИЗ ОГЊА
И ДАЉЕ ВРИШТАЛА... О
ТОМЕ И ЈОШ МНОШТВУ
БЕСПРИМЕРНИХ ПОДВИГА
ЉУДИ У УНИФОРМАМА ЈНА У
ТЕКСТУ КОЈИ СЛЕДИ**

Командир јединице се Кузмувао. Никад дотад није био у сличној дилеми. Ако учини по слову закона, страдаће и кућа и људи. Послуша ли савест, може доћи до озбиљног међународног инцидента. За консултацију с претпостављеним није било времена, пламен се већ дизао у небо. Тамо, 200-300 метара од граничне линије са Аустријом, горео је салаш.

Човек је послушао наређење срца. Граничари су одложили оружје и као без душе појурили на туђу територију. Први пут у историји припадници ЈНА ступили су на тло друге земље. И касније, званичним путем, добили похвалу од те исте земље. Из ват-

рене стихије избавили су деду, бабу и унука. Аустријски граничари стигли су само да стегну руку колегама од прекопута.

Нешто касније, на истој граници, војници с карауле Љубељ, ризикујући сопствене животе, спасли су шеснаестогодишњег аустријског алпинисту Михаела Пуста. Младец је, сав у крви и сломљене ноге, лежао на неприступачним врлетима Бегуњчице, без наде да сам себи може помоћи.

Под точкове за човека

Срећа је, неизмерна, за ову земљу и људе, што припадници наших оружаних снага своје ме-

даље и одликовања зарађују у миру, с одложеном пушком. Спремни да, у случају агресије, зграбе ту исту пушку. Дакле, настављамо причу о херојима у миру, оним у униформама Југословенске народне армије.

Отегао се пут од Враћа према Нишу. Жарко Зељ-

ковић, старији водник, и Радивоје Јованић, капетан I класе, дремају у ципу, враћајући се са задатка. Одједном, код Владичиног Хана, наилазе на гомилу лима, гвожђа и дасака. Камсион од 25 тона виси над амбисом, само што не одлети у Мораву. У њему чо-

век, чују се јауци. Двојица официра, с приручним секирицама, крећу против дебелог лима, свесни да и најмањи погрешан корак може да их одвуче у мутну реку. Више од три сата трајала је борба, возач је

спасен. Ни име му нису упамтили. Уосталом, зар је оно важно. Човек је.

Јовица Золанић је у Бајмоку, на одсуству, усред вароши с тротоара прво видео сам задња светла аутомобила који одлази, онда човека обореног на друму. Притрчао је да помогне унесрећеном и истог тренутка угледао други аутомобил који му се брзо приближавао. Стојећи изнад повређеног махнуо је возачу да заустави. Гуме нису зашкрипале, „фића“ је бацио војника у јарак и мимоишао човека на коловозу. После је човек са коловоза редовно у болници обилазио војника.

Била је хладна новембарска ноћ, с налетима буре, кад је Мија Садар преценила своје возачке могућности и слетела у море у пиранској луци. Заједно с њом у аутомобилу је била и њена сестра. Имале су

Нада, Загрепчанка, сада је студент и често се чује и види са Драганом Коцевским, данас електричаром у Демир Капији. Ненадан сусрет збио се 1979. на Поповој шапки: Нада је испала из корпе жичаре и остала да виси закачена за ручицу корпе. Тридесетак метара испод људи су немоћно раширили ћебе, да је ухвате кад падне. Војник Коцевски се испео на стуб, свезао конопцем око паса и хватајући се рукама за жицу кренуо. Окупљени су затворили очи, нису смели да гледају. Тек су дошли

тао текст о десетогодишњаку који је, држећи руку на рупи што ју је на једној енглеској брани направила вода, спасао свој град катастрофе. Једноставно, Славко је те 1965. био војник у Бачкој Паланци. А Дунав надошао, тешко му одолевају насипи, даноноћно се трпају џакови, камење. Сви су на ногама. Ипак, насип је проваљен, при његовом дну вода је разорила земљу и растурила вреће правећи отвор. Не оклевајући, војник је

били, зна се, војници. Храброшћу и беспримерним самопожртвовањем умели су да зацеле те прве ране. О томе су, углавном, исписане многе странице. У овом запису бележимо појединачне примере у тзв. свакодневним случајевима кад је војнику једини наредбодавац била савест.

Двоспратница од дрвета усред Бовеца планула је изненадно и брзо. Војник

ник Љатифај Беганој, земљорадник из околине Титограда, ризикујући живот успео је да спречи несрећу.

Човек је у невољи, потребан је добровољац. Неколико војника из касарне у Љубљани пријавило се да своју кожу да повређеном саобраћајном милиционеру из Сарајева Ђорђу Аксентићу. Одговарала је само кожа Драгана

УЈЕ

срећу да је све то видео Горан Пахор, морнар. Због хладноће и мрака морао је неколико пута да зарони пре него што је разбио задње стакло и извукао жене на обалу.

Радник Новица Миленковић, отац четворо деце, уз плату је примио и некакав вишак и правац – биртија. А ваљало је до куће преко шина. Ко зна шта је мислио где се налази, тек, сео је да се одмори. Ни писак локомотиве није га много узбудио. Стојећи испред касарне у Рајловцу код Сарајева, водник Лутвија Хашимбеговић, уз помоћ другара Бранка Ћирића, у последњи час је успео да човека гурне с колосека.

Нада ни на небу ни на земљи

Са усамљеног острва Премуда, на средокраћу између Пуле и Задра, стигао је вапај да је девојчица тешко болесна. Бродови нису могли на море јер су таласи били као брда. Лекар Радован Бјеловук, капетан, затражио је помоћ хеликоптера и с пилотима Мариом Путањом и Љубомиром Вукетићем узлетео упркос ветру брзине 26 m/sec. Удари буре нису дозволили да се летелица приземи на острвце и лекар је захтевао да се спусте што ниже и он искочи. Мала Љиљана данас је девојка.

себи кад је шеснаестогодишња ученица, везана конопцем, спуштена.

Маса је немо посматрала и како помахнители Вардар носи тело беспомоћне девојчице. Разводник Милован Павлић, не баш вешт пливач, скочио је с Каменог моста у Скопљу и омогућио Лидији Дамјановској да се данас радује петнаестом рођендану.

Није извесно да ли је Славко Зупанчић, аутомеханичар из Трбовља, као дечак у „Забавнику“ прочи-

зграбио џак и појурио, кроз мрак и блато. Дуго, бескрајно дуго је Славко Зупанчић држао џак да не дозволи води даљи продор. Вода је, овог пута, победила, војника су једва извукли из таласа разљутене реке. Остала је прича.

Сине, стани!

Кад год је после какве велике несреће – а ова земља бар у њима није оскудевала, од земљотреса, преко поплава до саобраћајних несрећа – ваљало притећи у помоћ, први су

Тихомир Илић, Краљевчанин, улетео је у ватру и, гушећи се од дима, извукао старицу. Жена је тек тада почела да вришти: „Војниче, сине, стани! Мој новац. Изгореће ми новац!“ Није могла да се сети где га је оставила. Кроз ватру и дим Илић је превртао по стварима. Кад је већ помислио да се врати (почеле су и запаљене греде да падају) нашао је неки сандук, у њему још један, у том кутији, у кутији завежљај, у њему – новац.

Цистерна са 20.000 литара горива упалила се двадесетак метара од бензинске станице код Нашица и претила је катастрофа, да цео град оде у ваздух. Вој-

Костића из Ивањице. Скинули су му је са бутине. Кад су га знатижељници приупитали зашто је део себе дао непознатом човеку, драган Костић се прилично зачудио: „Шта значи то непознат, он је једноставно човек коме сам ја могао да помогнем“.

Мало је простора у новинама да се испише бар по редак о свим војницима који су, свесно се излажући опасностима, помагали људима у невољи. И добро је што је тако. Док безброј знаних и незнаних припадника наших оружаних снага своје медаље и одликовања зарађују у миру. Спремни и за рат, ако устреба.

П. Милатовић

Илустровао: Брана Јовановић

Из историје поморских трагедија

ТАЈНА ЗЕЛЕНЕ САБЛАСТИ

**Нестанак
једрењака
„Малборо”
готово је
већ пао
у заборав,
а онда се
догодило
чудо
код
Рта добре
наде**

Капетан Херд је био добро расположен док је стајао на кеју малог пристаништа Литлтон на Новом Зеланду, посматрајући како људи пребацију на брод његов товар оваца. Имао је више разлога да буде расположен. Био је леп дан тог јануара 1890. и он ће уско-

ро кренути на пут кући. Његов товар оваца неће му задавати никакве невоље, а на броду ће бити неколико путника који ће угодним разговором помоћи да му време брже прође кад не буде на дужности. Сем тога, имао је веома способну посаду, коју су сачињавали све сами вредни и мирни људи, без иједног кавгаџије међу њима. Да, биће то добро путовање.

Одлазак у неповрат

Кад је видео да су се и последња овца и последњи путник укрцали, капетан Херд се и сам попео на „Малборо” један трговачки брод из Глазгова. Сидро је подигнуто, конопци одвезани од гвоздених стубова, и брод је почео да се удаљава од кеја. Неколико људи који су се ту окупили да виде његов одлазак махали су нехајно у знак отпоздрава. Уосталом, то и није био неки посебан догађај. У догледно време „Малборо” ће се вратити да преузме неки други товар. Ношен повољним ветром, постојано је одмицао према хоризонту.

Проћи ће, међутим, двадесет три године пре него што је брод поново опажен.

Није било никаквог разлога да „Малборо” не стигне до свога одредишта. Брод је био добро грађен и у сваком погледу способан за пловидбу морем, а нису забележене никакве велике олује на големом подручју које је требало да превали на своме путу до Енглеске. Али, док су месеци пролазили без икаквих вести о броду, рођаци посаде и путника били су принуђени да се суоче са тужном, неумољивом чињеницом да је „Малборо” ишчекао без трага.

Петнаест месеци након што је напустио Литлтон, брод са читавом посадом званично је био проглашен изгубљеним.

Оно што нико није знао било је да је „Малборо” са својим путницима још пловио.

Изненађење на палуби

Готово четврт века касније британски једрењак „Џонстон” открио је „Малборо”. Пловени око најјужније тачке Јужне Америке, његова посада угледала је један једрењак са три јарбола који је, како се чинило, тумарао без циља. Готово из рутинских разлога британски брод му је послао сиг-

нал, питајући да ли је потребна помоћ. Кад овај није одговорио, капетан је постао неспокојан. Прошло је само осамнаест година откако је била откривена „Марија Селеста” (о чему је недавно писао Забавник у броју 1859) без иједног члана посаде на њој, и сећање на ту чувену поморску мистерију још је трајало у сећању помораца. Капетан је издао наредбу да се приближе броду.

Кад је „Џонстон” почео да се примиче, капетан је хукнуо од запањености. Брод коме су се приближавали био је зелен од врха својих јарбола до линије воде. Чак је и палуба са свим својим деловима била зелена.

Тек кад су се нашли у непосредној близини брода капетан је схватио да опште зеленило потиче од морских алги и зелене буџи којом је једрењак био прекривен.

Чамац је спуштен и капетан је закорачио у њега, пажљиво избегавајући да гледа у престрашена лица окренута у његовом правцу.

— Нема разлога да се плашите — рекао је кратко. То је само олупина. Нека четири човека пођу са мном.

Правећи се да је савршено миран, мада то ни издалека није био, капетан је напрегнуто зурio преко леђа својих веслача, не скидајући ни за тренутак поглед са брода испред оебе. Тек кад су довели до крме успео је да разабере име брода, упола умрљано зеленом боји. Седео је за тренутак непомично, једва верујући својим очима. Био је то „Малборо“.

Још гори, још ужаснији шок чекао их је на палуби олупине.

Док је предводио своје људе преко натруле дрвене оgrade, капетан је испустио крик престрављености. На палуби непосредно испред њега налазио се један скелет. А било је још много, много других скелета дуж читаве палубе, сви мање или више очувани. Капетан се окрете својим људима, који су се од страве шћућурили један уз другога, и даде им знак да крену за њим у потпалубље. Ту су нашли још седамнаест скелета. Касније, дубоко доле у товарном делу брода нашли су гомилу костију оваца које је „Малборо“ превозио.

Када се мало опоравио од првобитног шока, капетан је наредио да се брод темељито претражи у нади да ће можда наићи на неки траг о томе како су сви ти људи умрли. Највећу наду полагао је у бродски дневник, али кад су га нашли испоставило се да је до те мере иструлио да га је било немогуће читати. Није откривено ништа друго што би им макар нешто разјаснило. Капетан је, међутим, запазио нешто необично. Један од скелета на палуби лежао је поред кормила. Очигледно, човек је умро за време вршења дужности, што је наводило на закључак да брод нису напали пирати, или да је на њему дошло до неког обрачуна.

А сада оставимо капетана „Донстона“ и његове људе на палуби „Малбороа“ и размотримо мало пажљивије ту ужасну поморску трагедију. Како су сви ти људи могли да умру, и то вероватно на месту где су пали? Прва ствар која пада на ум јесте да је на броду дошло до неке епидемије. Али, ако је заиста било тако, онда би неке од жртава свакако имале шансу да оду у своје кревете пре него што су умрли. Међутим, ни на једном од лежачева није нађен скелет. Затим, они који су последњи умрли сигурно би се отарасили лешева осталих путника тако што би их бачили преко оgrade у море. Или су, можда, сви умрли истовремено?

И како то да је „Малборо“ тумарао морима тако дуго без посаде и „преживео“ бурне таласе, опасне ветрове и олује који су сигурно наилазили током двадесеттроднег путештвија? И зашто никада раније није био опажен?

Ни на једно од ових питања никада није добијен одговор.

Г. В.

КОЛИКО ИГАЛА ИМАТЕ У КУЋИ?

Да ли сте уопште икад размишљали о томе куда нестају игле за шивење. Вероватно сте и ви, као и свако од нас, набављали игле неколико пута. А да ли их имате више од три, четири? И Британци се питају куда оне нестају. У овој земљи се го-

крио све док нису почели да се размишљају напојницама. Једном таксиста су оставили бакшиш од сто долара. Клијент се одмотао. Таксиста је то пријавио полицији, полиција је испитала случај и све је изашло на видело.

ШТА ЗНА ДЕТЕ ШТА ЈЕ ПЕТ ХИЉАДА ДОЛАРА

Двојица дечака из основне школе у Петалуми, у америчкој држави Калифорнији, нашла су на улици атане ташну, а у ташни, ни мање ни више него – пет хиљада долара. Фантастична сума за сваког а камолу за двојицу четрнаестогодишњака. Они су одлучили да нађене паре ником не пријаве већ да их сами потроше. Почели су да се снабдевају скупим играчкама, одећом, јели су по отменим ресторанима. Здивно чудо нико их није от-

БИГ БЕН ЗА ПРИВАТНУ УПОТРЕБУ

Када је пре неколико месеци султан из Омана посетио главни град Велике Британије одушевљено се збуњивао чувеном лондонској сата-куле Биг Бен. Сместа се потрудио да се распита ко би могао да му направи копију. Једна фирма из Дербија му је направила нешто мањи Биг Бен и сада султан у Оману може да ужива у „звучима туђег краја“.

ДУХОВИ, ЧУВАЈТЕ СЕ, СТИЖЕ ДЕЈЛ!

Важно је људе убедити да су стручњаци за неку област на макар то што радили деловало и крајње невероватно. Тако је тридесетједногодишњи Дејл Кацмарек, рачунајући да у свим временима има и сујеверних особа, основао у Чикагу „Агенцију за проучавање духова“. А шта он, у ствари, ради? Нека породица му пријави да се у њиховој кући настанио (или већ од раније живи) нечији дух. Дејл Кацмарек ступа на сцену. Замоли укућане да се иселе на један дан. А он, оп-

ремљен кућним рачунарима, видео-уређајима и осталим „скаламеријама“ посебно конструисаним за такве прилике долази у кућу и, у зависности од тога колико је дух упоран, наплаћује од 50 до 150 долара да би га истерао. Муштерије задовољне. Дејл трља руке. Посла има преко главе.

ЗАШТО ЖИВОТИЊЕ ВОЛЕ ДРУШТВО?

Крдо младих морских слонова

на аеродинамике па због тога она растојања од птице до птице никад нису случајна. Напротив. Да би се постигао најбољи коефицијент продора кроз ваздух, птице се прецизно распоређују. Оне које лете напред очигледно трпе највећи напор. Али, ништа зато, доћи ће и на њих ред да се одморе. Повући ће се на крај јата уступајући место онима иза себе. Нешто слично бициклистима који возе у групи. Међутим, не селе се све птице на овај начин. Удруживање

У ГОМИЛИ ЈЕ СПАС

Група феникса на језеру Накуру (Кенија)

голубова у лету је, на пример, потпуно случајно: сваки ради оно што хоће, без неког посебног распореда.

Следећи разлог који нагони животиње да живе у групи је одбрана. Заједница пружа бројне предности а самац је увек више изложен разним опасностима. У крду зато, док једни једу и могу

СЕМ МАЛОБРОЈНИХ ИЗУЗЕТАКА, ЖИВОТИЊЕ УГЛАВНОМ ЖИВЕ У ГРУПИ. ЗАШТО? ЕВО ПЕТ ОДГОВОРА И ЈЕДНОГ ПИТАЊА ЗА БУДУЋНОСТ

Јато у лету

Јато дивљих гусака

Густо распоређена колонија дивљих гусака

Морски лавови и фоке на пренасељеним обалама Калифорније

Јато галебова

Животиње воле да живе у групи.

Шта су узроци стварања животињских заједница? Стручњаци кажу да је таквих разлога најмање пет. Први и основни је стварање потомства. У време парења неке животиње се уједињују у велике колоније. Такви су, на пример, галебови, фоке, морски лавови... У том периоду заузимају одређену територију, у „војној“ формацији и бране је од непозваних гостију на све могуће начине. И то није све. Сваки пар има свој добро ограничени простор, а ту је повремено реч и о само неколико центиметара простора који се такође брани

од саплеменика. Терен на коме се то догађа обично је у близини неког доброг ловишта где лако може да се дође до хране и касније хране младунци.

Други важан разлог живљења у групи су миграције. Многе животињске врсте – на пример птице, инсекти па и сисари – селе се у јатима или крдима у потрази за бољим климатским условима и богатим изворима хране. То раде и дивље гуске којима је чувени аустријски етолог Конрад Лоренц, добитник Нобелове награде 1973. године, чак посветио књигу „Разговори с дивљом гуском“.

Стварање јата у ваздуху одвија се по прецизним правилима зако-

мирно да се одмарају, други чувају стражу.

Хладноћа такође присиљава животиње да живе заједно. Када не роне леденим водама Јужног пола, пингвини су на хридима које ту и тамо штрче из мора. А да би се одбранили од убитачне зиме, стоје прибијени један уз другог. На квадратни метар успе да их стане просто невероватан број. Исто тако друже се фоке и морски лавови.

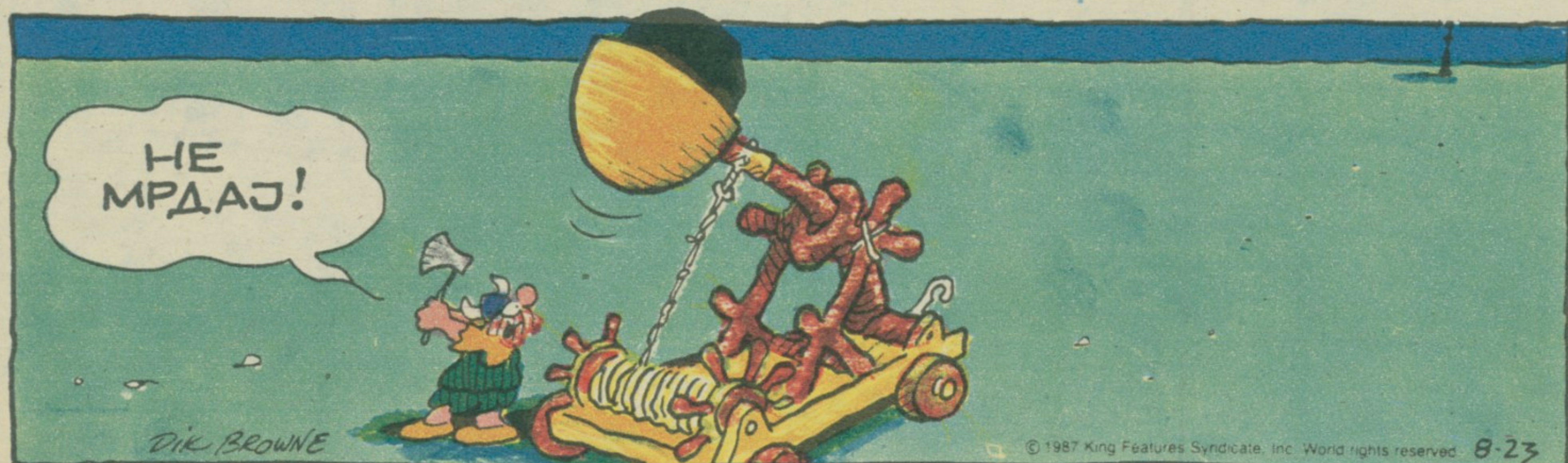
Однедавно, због све већег загађења природе, разлозима за живот у заједници придружио се још један: све је мање такозване природне средине у којој је живот животиња уопште могућ. Тако су животиње, у потрази за храном, приморане да се заједнички селе у све скученије просторе.

Шта ли ће тек бити у будућности?

М. И. Ш.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЗБИЛО СЕ – ПРИЧАЛО СЕ

ЦРНА ЗОРА У КАЛУДРУ

Василија и... Врано Боричић

НА ПОЈАВУ
ЧЕТНИКА
КОМУНИСТИ У
ЗЕМУНИЦАМА
НАШЛИ
СУ СЕ
ЗАТЕЧЕНИ.
УСЛЕДИЛИ СУ
ДОГАЂАЈИ
КОЈИ СУ
ЈЕДНУ ПОРОДИЦУ
ЗАВИЛИ У ЦРНО
АЛИ
И УВЕЛИ
У
ЛИТЕРАТУРУ

Н оћ је промицала споро. Тако се бар чинило комунистима скривеним у две земунице у шуми Калудар окруженој висовима. У једној се стиснуло осам душа, у другој, удаљеној неколико стотина метара места је било само за две особе.

Ускоро ће зора. У земуницама нико не спава. А и како би када су готово сви четници Павла Ђуришића били тих дана и недеља у потрази за комунистима и њиховим скровиштима. Чешљали су читаве крајеве метар по метар.

У зору 15. фебруара 1943. нашли су се пред Калудром

Погибија

Свитало је.

Комунисти у калударским земуницама стрепели су управо од дана јер се под окриљем ноћи могло лако умаћи. Разговарало се мало, колико је било неопходно, само шапатом.

Напољу су се повремено али жестоко оглашавали пси из оближњег села Лешнице. Животиње су се узнемириле, чинило се отргнуће се с ланца. Младом Милу Боричићу који је чувао стражу испред прве земунице то није промакло. А када је зачуо и одјеке гласова из села Бабине, немир му се увукао у душу.

Минути су споро пролазили. Иако није сасвим свануло крајолик се распознавао. Мило Боричић је напрезао вид али није ништа уочио. Свуда шума, камењар и снег који нагло

копни. Зар да се топи уред највеће зиме, сада када је најпотребнији, помислио је млади Мило. Какве ли чудне случајности, уздахнуо је и полако се увукао у земуницу.

Чим је сео и рукавом капута обрисао чело, тихо је изустио:

– Другови, нешто није у реду!

Сви су се узнемирили. Мило је поново изашао напоље. Придружио му се брат Милутин-Табо. Лежали су на хладном и влажном тлу и напрегнуто послушљивали. Поглед им је прелазио околином. Изненада, као да су из земље изникли појавили су се четници. Од браће Боричић делило их је једва тридесетак метара. За разлику од четника који се нису снашли мислећи да је у пи-

тању њихова извидница. Боричићима је одмах било јасно да су у клопци. На повик неког високог четника „Ко је тамо?!“, узвратили су ватром из оружја.

Настао је лом. Четника као да је било иза сваког стабла и камена. Било је очигледно да је део хајке

зашао у Калудар. Пљуштали су рафали а меци лете-ли на све стране. Комунисти из прве земунице чинили су грчевите напоре да се што пре нађу на отвореном. Како је ко излазио из земунице одмах је прихватио борбу. Највише је било Борићића: поред браће Мила и Милутина, ту се налазила и њихова сестра Стана звана Црнга са мужем Миланом Кучом.

Врлудајући у скоковима и одговарајући на ватру, бегунци су успели да узмакну до Равног Калудра. Али, били су опкољени — на сваког од њих долазило је бар по 20 четника!

Први је пао Вукадин Вукадиновић. Није далеко одмакао ни Милутин-Табо Борићић. Док је трчала, рафал је сустигао и његову сестру Стану-Црнгу. Затим је у близини погођен Станин муж Милан. Рањен, борио се док је био жив. Мецима није умакао ни стари ратник Радован Чубровић. Страдао је и Леко

Шчекић. Једино су се кроз обруч провукли, мада тешко рањени, Мило Борићић и Мујо Шчекић.

Вака

Живот је хтео да тих дана, у време кад му време није, снег окопи и животе изгуби шесторо драгоцених људи из прве и један комуниста из друге земунице у Калудру. Из друге се спасао Раде Прелевић. И он је, као двојица преживелих из прве, грабио према оближњој планини Буковику где су се у земуницама крили виђенији људи из Берана и околине.

Буковик је спас, али треба стићи дотле. Кроз један обруч се прошло, но четника има свуда наоколо. А Буковик није надокхват руке.

Милу Борићићу и Мују Шчекићу ни касније није било јасно како су успели да се докопају планине. Иза себе су остављали

крвав траг, снага је понестајала, губили су свест, привиђало им се.

И, опет живот... онај који изатка најнеобичније судбине. Овог пута у једном дану изгинуло је четворо из породице Борићића, укључујући и зета Милана Куча. Док су они гинули један за другим, глава породице Врано Борићић налазио се у земуници на планини Буковику, а његова жена Василија-Вака у беранском затвору.

Била је то угледна породица из села Полица у близини Берана. Живела је скромно и имала тек да се преживи. Врано је био задовољан. Само нек је мира међу људима. Прегрмео је први светски рат па је знао која невоља притисне кад наиђу војске. Али, кад је започео други светски рат, није хтео да узмакне Италијанима. Вака, жена му, била је његов и ослонац и десна рука. Деца пошла листом у борбу. Врано је тако хтео. Своја земља је једна, а земљу треба бранити од

напасника. И зета Милана је сматрао својим рођеним.

Тако је дошла црна зора у Калудру.

Вака је послушнички пушкарчење чији су се одједи проламали цео дан. Чамила је у беранском затвору са једногодишњим унуком, сином кћерке Стане-Црнге. Предвече се исприсио испред ње четник Тодор Пешић. Био је озарен.

— Ваке, дођох да ми подаш муштулук!

Познавала га је. И пре рата је био гад.

— А почем? — мирно га је упитала.

— Погибе ти син, кћи и зет!

Василији се стеже срце, али јој се на лицу није појавио ни трзај. Гледајући четника право у очи, одговорила је.

— На рђавом си ми мјесту муштулук затражио! Немам ти шта дати, него кад ово дијете порасте оно ће ти га дати!

Четник је бесно опсовао и окренуо се. Сутрадан су је мучили. Прибегли су последњем средству рекавши јој да јој се муж Врано обесио од туге за погинулом децом. Није знала да ли је истина или не, али је стоички узвратила.

— И да је педесет синова имао, прешао би преко њих, не би се обесио! Једино може погинути као чоек!

На крају су четници довели Италијане да гледају чудо чивутско: жену камена срца која сузу не пушта. А срце Вакино хтео је да се распрсне од туге. Али, била је то њена борба с четницима. Једино могућа. И добила ју је.

Док су Ваку мучили у затвору, Врано се налазио у

једној од неколико земуница у недрима Буковика. Биле су то много веће и пространије земунице него обично па су могле примити и по десетак особа, а могло се и седети.

Врано

Врано се никада није раздвајао од гусала. И овога пута он су биле уз њега. Својим ведрим духом крепио је остале у чију се душу увукао неспокој. Свако је бринуо за своје: неко је неког имао међу комунистима, неко је неког старог и изнемоглог оставио у Беранима.

Појава рањених и исцрпљених Муја Шчекића и Врановог сина Мила све је изненадила. Последњом снагом, они су испричали шта се током јутра догодило у Калудру.

Врано се пресекао. Његов пород, његова узданица — син, кћер и зет, мртви су. Зар тако и одједном! Остала му је у животу друга кћи Станица, ево жив је и Мило, али рат још траје, да ли ће они преживети!

Земуницом се разлегао лелек. Погинули у Калудру имали су у земуницама рођаке, неки најближе. Мајке су чупале косу од бола, очеви призивали руку правде.

Врано их је обухватио погледом. Шта је тог часа осећао није тешко наслутити. Није знао ни да ли му је жена жива у затвору. Ако су и њу. Било би то превише! Али Врано се није дао. Дохватио је гусле и одсечно рекао.

— Доста људи, нијесмо пошли у борбу да плачемо, но да се с душманима носимо!

Затим се разлегао звук гусала. Певао је врано о војевању против туђина, певао и песмом носио на крилима људе око себе а у ту песму све је стало, и његова туга, и очај, и нада, и жеље.

Епилог

Калудар је шума удаљена десетак километара од Берана, данашњег Иванграда.

Од свих укућана Врана и Василије Борићић, жив је само син Мило. Кћи Станица је мучена, умрла је крајем рата. Василија-Вака је умрла 1967, а Врано у дубокој старости прошле године. Зет им Милан Куч проглашен је за народног хероја. Чистка коју су обавили четници Павла Ђуришића обрађена је у роману Михаила Лалића „Хајка“. Многи су у роману препознали Борићиће само под другим именом.

Миленко Тодоровић

Илустровао Брано Јовановић

ИГРАЧКА

Велика
авантура

ЈЕ

ИЗДРЖАЛА

**НОВИНАР ПАТРИС ФРАНСЕШИ
ПРЕЛЕТЕО ЈЕ ЗА 909 ДАНА 33
ЗЕМЉЕ И 40 ХИЉАДА
КИЛОМЕТАРА. СВЕ ТО НЕ БИ
БИЛО НИШТА ДА ЊЕГОВ АВИОН
УЛМ НИЈЕ „ЦЕПНИ”: ТЕЖАК ЈЕ
САМО 133 КИЛОГРАМА, А
НАЈВЕЋА МУ ЈЕ БРЗИНА 75
КИЛОМЕТАРА
НА ЧАС**

Мој авион? Тешко га је уопште тако и назвати. У олуји која ме је 1. маја 1985. ухватила изнад Амазоније, стиснут између тешке гомиле облака и препотопског пљуска, лично ми је на сламку. У ствари, то је серијски авиончић УЛМ, мини „сироко“, уз то још и с отвореном кабином! Против воде која се у бујицама сливала на мене штитио сам се само комбинезоном и кацигом. Гледајући бескрајни зелени пакао испод себе мислио сам само једно, на крхки двотактни мотор од два цилиндра и дрвену елису мог УЛМ-а. Ос-

лушкивао сам с неизмерним страхом како ради, као да је срце које сваког часа може да стане.

Почео сам да му шапућем: „Ако мислиш да станеш, мали, учини то касније“. Колике су ми шансе ако у случају кvara будем морао принудно да се спустим? Хране сам имао да преживим највише пет дана, затим viseћу лежаљку, мрежу против комараца, три светлеће ракете и ништа више. Шћућурио сам се у кабини као миш... Али, није прошао ни један сат а ја сам прелетео ђаволску деоницу од 400 километара и

тако постао први човек-птица који је у УЛМ-у савладао делту Амазона.

Бирографија тежа од Амазоније

Цела прича почела је годину дана раније у мом купатилу! Месецима сам се заносио да облетим свет, али никако нисам могао да прикупим новац и купим двокрилац о коме сам сањао. И онда ми је изненада, док сам се брчкао у брду пене, синила идеја. Нашао сам решење: извешћу лет око света у авиону УЛМ. Јесте чиста играчкица, али зато много мање

УЛМ с једним пуњењем резервоара има долет од само 350 километара, оба океана мораћу да претјем тако што ћу свој „пикавац“ да демонтирам и стрпам га у брод. Први део пута, око 6.000 километара, водиће од Париза до Дакара. Друга етапа: од Ресифа (Бразил) до Сан Франциска, око 16.000 и трећа, последња, Сингапур – Париз отприлике 18.000 километара.

Одлучио сам да кренем крајем септембра јер ћу тако избећи да се у „тешким зонама“ нађем у најгорем часу: у Сахари за време пешчаних олуја, у Амазонији кад је кишна сезона, у Индији док дувају

сец у Мексику, 15 дана у Тајланду, месец и по у Бурми, два у Бангладешу, 30 дана у Ирану (што сам могао и да претпоставим), три месеца у Саудијској Арабији. Све у свему провео сам годину и по дана у тражењу и чекању различитих дозвола!

Најусамљенији у Лос Анђелесу

Скакао сам као бува из земље у земљу с ужасним паузама које сам проводио јурећи између француске амбасаде и аеродромских власти, али у ствари при том и уживао. Као неки Марсовац који

Ко је у ствари Патрис Франсеши?

Има 33 године и по професији је репортер, романијер, али и велики авантуриста који сматра да нема правог доживљаја ни правог новинарског извештаја док се не „удруже глава и ноге“. Пре 15 година почео је да крстари нашом планетом: учествовао је у експедицији међу Пигмејима, живео међу племенима око Нила, путовао на леђима камила, западном Сахаром, боравио више месеци на положајима авганистанских побуњеника. После победничког пута око света у авиончићу УЛМ (спонзор је била чувена фирма Адидас), он већ планира ново путовање. Почетком идуће године спустиће се падобраном у срце Нове Гвинеје и наставити сам да гешачи преко планина, кроз џунглу, до папуанских племена... Ускоро ће у Паризу бити штампана његова књига „Луда лудост“ која је у ствари „бродски дневник“ с његовог путовања око света цепним авионом УЛМ.

„авион од папира“, а онда ме позвао себи у сиротињску бараку од лима и картона. Или Банареса, Индуса који ме је повео на ритуално умивање у Гангу јер ће то „благословити мој апарат“. Срдачну добродошлицу приредили су ми и будистички калуђери на Тајланду и за срећан пут залепили ми златан лист на УЛМ.

На жалост, у исто време летео сам и над светом који ратује. Узалуд сам превртао мапу покушавајући да избегнем зараћене стране: џунгле с побуњеницима у Никарагви, Салвадору и Гватемали, фронт Полисарио, бурманске герилце, рат у Ирану... Свуда ми је политика сметала да се осећам као „слободан син неба“. Истина, велики кривац био је и мој мини авион, на међународном плану нема никаква права. УЛМ нема ни дозволу нити иједан други папир који је неопходан за било какав лет, а камоли за онај око света. Тајфун „хортензија“ другог дана лета, пешчана олуја у Сахари или пустиња Сонора (Мексико), вејавица, монсунски плъускови и снежна олуја каква деценијама није запамћена у Турској – све сам то издржао. Али, сто пута сам више волео да се борим са природом него са шефовима у администрацији који су ме сви редом сматрали ваздушним пиратом, што ће рећи терористом.

Нећу ваљда сад да погрешим

Неколико пута морао сам да атерирам „међу краве“ како се то у летачком жаргону каже, боље рећи сломио сам се три пута. У Бразилу сам улетео у један „анал“ који се с неба није видео јер је био покривен травом. На прилазу Калкути, био сам жртва слабе видљивости и сломио осовину на предњем точку. За ту поправку у Француској би ми било потребно четврт сата, а овде, усред пиринчаних поља, требало ми је недељу дана да нађем алуминијумску цев, пробушим је... Близу Бенареса ударио сам у камену ограду брзином од 60 километара на час и остао непокретан једанаест дана – толико ми је, наиме, требало да колима одем до града и телефонирам својој супрузи Маријани која је мој „копилот на земљи“. Она ми је, захваљујући Ер Франсу, послала резервни део.

Звучи необично, али највеће искушење доживео сам у Европи. Снег у Турској, снег чак и у Бриндизију на југу Италије где га није било пуних 30 година. Ту ме је ухватила права паника: нећу се ваљда сад слупати кад сам скоро на циљу. Само један тренутак неопрезности и у ветар су могле отићи две и по године великих напора. Последњих педесет километара прешао сам изbezумљен од узбуђења. Напокон ево ме како се спуштам на хиподром Сен Клу где ми је организован свечан дочек. У даљини сам одмах спазио Маријану и поред ње некога кога у ствари нисам познавао. Била је то моја кћеркица Натали коју сам оставио као бебу и која је ове две и по године искористила да порасте.

Патрис Франсеши

КАО МАРСОВАЦ – Патрис је морао да атерира у пиринчано поље близу Калкуте и поправи квар. У Тајланду будистички калуђери су „благосиљали“ његов УЛМ, а у Никарагви војници су били љубазни према њему, један је чак узео апарат и направио фотографије за успомену. Најтежи тренутак: снежне олује у Турској и на југу Италије.

кошта. Неће то бити обична трка за рекордом. Опробаћу све могуће климе, све мирисе и пејзаже, срести различите људе и све то натенане. Јер, УЛМ са својим високим пластичним крилима (од дакрона, истог оног материјала од кога се праве бродска једра) личи помало на Икаров сан. Вратићу се добрим старим временима кад су пионири авијације освајали небо.

Само неколико дана пошто ми је синила идеја у купатилу, одредио сам путању. Руту сам поделио на три велика дела која су раздвајала Пацифик и Атлантук. Како мој

монсун, у Европи кад стегне зима. Овај лепи план, међутим, срушио се у стварности као кула од карата. Администрација, која изгледа влада целом нашом планетом, није престајала да ми подмеће клипове. Чекајући да ми издају дозволу да прелетим границу (негде је нисам ни добио, као у Мароку и Бурми), остаћу прикован за земљу и изгубити много дана. Око три месеца само у Мароку (због рата с покретом Полисарио нису ми дали да у Дакар стигнем преко мароканске Сахаре), више од месеца и по дана у Бразилу, читав ме-

је пао с неба, ма где да сам стигао, у село, на пиринчано поље или оазу, свуда су ми приређивали свечани дочек. То је оно најдрагоценије што сам доживео на овом путу – људска топлина, утолико већа што си даље од огромних градова. Узгред, најусамљеније сам се осећао у Лос Анђелесу где ми је друштво правио само сендвич „биг Мак“. Упркос језичкој баријери стекао сам многе пријатеље. Никад, рецимо, нећу заборавити Петра, чистача с колумбијског аеродрома Баранкила који ми је помогао да вежем свој

ЗВЕЗДЕ
НА НИШАНУ
КРИТИКЕ

НАМЕЊОВАЊЕ

ДОРУЧАК

Желите да постанете славан глумац, још славнија глумица, сликар, певач, композитор, пијаниста, филмска звезда? Да вам се диве, да вас обожавају, фотографишу за доручак, ручак, вечеру, интервјуишу док се купате... Е онда треба и ово да прочитате:

Шта вас још чека, осим ловорика, писама обожаватељки и испуњених земаљских жеља? О, да. Отровне стреле критике. Завист. Пакост. Љубомора. Јавни живот, уместо приватног. И потајно радовање многих ако пропаднете и као глумац и као човек и као личност... Али, нека. Уметност тражи жртве. Положићете своје тело на олтар уметности. Отровне стреле вас не додирују... Заиста?

Ако потајно или отворено сањарите о овој трновитој уметничкој професији, најпре покушајте да прогутате те отровне стрелице критике – ако ништа друго, бар ћете схватити једно: нико није савршен, ни глумци, ни критичари...

Последњи пробод

Замислите једног енглеског глумца Макса Адријана, који после премијере Шекспирове „Богојављенске ноћи“ уз јутарњу кафу, прочита ово у новинама:

„Улога ФЕСТА је на невероватан начин пребацила овог дивног глумца Макса Адријана у магловиту кукавичију башту намењену остарелим шизофреничарима.“ Или једног Патрика Алена, после одиграног Духа у „Хамлету“... „Обучен у чист челик и летећу паучину, Патрик Аллен, фамозни глас из хиљаду телевизијских реклама, био је добар дух, иако вас не би запрепастило да га чујете како вам топло

препоручује данску сланину“.

Ни Сара Бернар, највећа француска глумица краја 19. и почетка овог века, није била поштеђена оваквих опаски:

„Госпођица Бернар је висока, лепушкаста девојка танушне фигуре и врло љупког израза. Горњи део њеног лица је изузетно леп. Она се добро држи, и врло јасно изговара речи. То је све што се о њој, у овом тренутку, може рећи.“

Британци су неуморни у истанчаном цинизму, кад је реч о глумачкој критици. Шта бисте ви рекли да сте Тони Бритон и, наравно, центлмен, после овакве реченице:

„Обичај Тонија Бритона

да увија усне тако неуморно и силовито, намеће утисак да је на усне заправо ставио – мини вал...“ А шта

ОДЛИКАШИ ДЕСНО, ОСТАЛИ НЕК' СЕ СНАЛАЗЕ

Хоћете петице? У том случају гледајте да обавезно заузмете неку клупу на десној страни учионице. Наставници поклањају далеко више пажње ђацима на десној страни, а то, опет, има за последицу да они добијају и више оцене.

Тврдња је сасвим озбиљна и научна. Потиче од др Цона Кершнера са онтаријског Института за педагошке студије. Кершнер је до овог закључка дошао на основу испитивања деветнаест наставника, односно бележењем правца њихових погледа сваких 30 секунди током 15 минута.

И, куда су то наставници гледали? Право и десно, али најмање у клинцу на левој страни учионице.

Њих су, тако рећи, игнорисали. Тачније, наставнички погледи заустављали су се на ђацима на левој страни учионице упола ређе него на онима који седе у средини или на десној страни. Статистички изражено, наставници су 39 посто тестираног времена гледали право испред себе, 44 одсто у ученике на десној и свега 17 одсто у оне на левој страни учионице.

Да распоред седења има везе са успехом показало се проучавањем оцена. У осам испитаних четвртих разреда основне школе међу клинцима који седе на десној страни учионице нађено је много више одликаша него у средње и лево распоређеним ученицима.

Због чега то наставници гледају углавном улево? Један од могућих одговора могао би да гласи: далеко је лакше гледати у

том правцу кад се нешто пише на табли. Цон Кершнер, међутим, верује да је у питању нешто друго: кад човек мисли, очи саме по себи скрећу на леву страну. Разлог за ово, по њему, могао би да лежи у

чињеници да се приликом мисаоних процеса какве захтева свако предавање изразитије активира лева хемисфера мозга.

Једном речју, лева хемисфера, леви поглед. Десна клупа, боље оцене.

ЖИВОТ

ПИШЕ

ДРАМЕ

ДВА ЧОВЕКА НА ЈЕДНОМ ПАДОБРАНУ

**„АКО ГА ПУСТИМ, ПОГИНУЋЕ”,
РАЗМИШЉАО ЈЕ ПОРУЧНИК
СТИВЕН ГРОУВЗ ДРЖЕЋИ ЧВРСТО
МЛИТАВУ КУПОЛУ СВОГ ДРУГА
ДОК СУ ЛЕТЕЛИ ПРЕМА ЗГРАДАМА
ПРОМАШИВШИ ЛИВАДУ ГДЕ ЈЕ
ТРЕБАЛО ДА СЕ СПУСТЕ**

Силан свет окупио се на аеромитингу у велшком месту Пулхели једне сунчане суботе крајем августа 1987. године. Авиони су правили чуда у соју и групним фигурним летовима. Људи су седели на трави, јели, пили и уживали. Прави пикник на британски начин зачињен ваздухопловним спектаклом. На реду су били падобранци.

Високо у ваздуху четворочлана екипа спортских падобранаца Британске ратне морнарице спрема се да изведе опасну фигуру: падобранци су се спуштали један другом на рамена чинећи као неки цвет с куполама различитих боја.

Фигуру су савршено увежбали и извели. Изводили су је и раније, на стотине пута. Гледаоцима је застајао дах.

А онда су ствари кренуле наопако.

Сулар у ваздуху

Неколико тренутака пошто су се раздвојили да би безбедно склизнули на земљу, двојица из екипе, поручници Стивен Гроувз и Џејми Фоулер, страховито су се сударили.

Стивен Гроувз прича:

„Џејми се, када смо завршили фигуру, одвојио на леву страну, ја на десну. Док сам се спирално спуштао према тлу, видео сам испод себе огромну масу људи. Спуштали смо се брзином од девет метара на час бочно и око три и по метра на час надоле. Када сам прекинуо спиралу да бих се меко приземљио, приметно сам да уређај за показивање правца ветра не ради.

Џејми је изишао из спирале истог часа када и ја и, пре него што сам стигао било шта и да помислим, сударили смо се из све снаге на висини од неколико стотина стопа изнад тла”.

Стивен је осетио ужасан бол, као да су му се поломиле све кости, али је издржао захваљујући оштрим тренинзима који су део свакодневног живота у Краљевској ратној морнарици.

„Када сам се прибрао, купола Џејмијевог падобрана била ми је обмотана око груди и знао сам да се нећу извући јер смо се налазили сувише близу тла. Из истог разлога нисмо могли ни да активирамо резервне падобране.

У делићу секунде пролетело ми је кроз главу: „Ако га сада откачим, погинуће!” Држао сам Џејмијев падобран укоченом руком, а земља се све више ближила.

Успео сам да ослободим лице из Џејмијевог издуганог куполе и тада сам видео да смо преишшали место одређено за спуштање и да се приближавамо околним зградама брзином од двадесет метара на час”.

Тресак о зид

Стивен је, држећи гвозденом руком Џејмијев падобран, беспомоћно гледао и несвесно израчунавао углове знајући да постоји бедан трачак наде да извуку живе главе.

„Знао сам да не могу да дохватим уређај за управљање. И даље сам држао Џејмијев падобран када смо ударили о ивицу зграде. Треснуо сам, прелетео преко крова и слетео на земљу. Лежао сам на леђима покушавајући да техником коју смо тренирали у морнарици смањим болове.

Онда ми је дошло до мозга да ми Џејмијев падобран није више у руци. Нисам видео шта се догодило Џејмију и то ме је страховито морило”.

Поручник Стивен Гроувз повредио је кичмене пршљенове, поломио два ребра, ишчашило колено и гадно озледио карличне мишиће.

Очевици су изјавили да се Џејмијев падобран од удара у зграду ишчупао из Стивенових руку. Два-

двадесетогодишњи Џејми Фоулер треснуо је о зид великом силином, поломио обе руке и задобио фрактуру лобање.

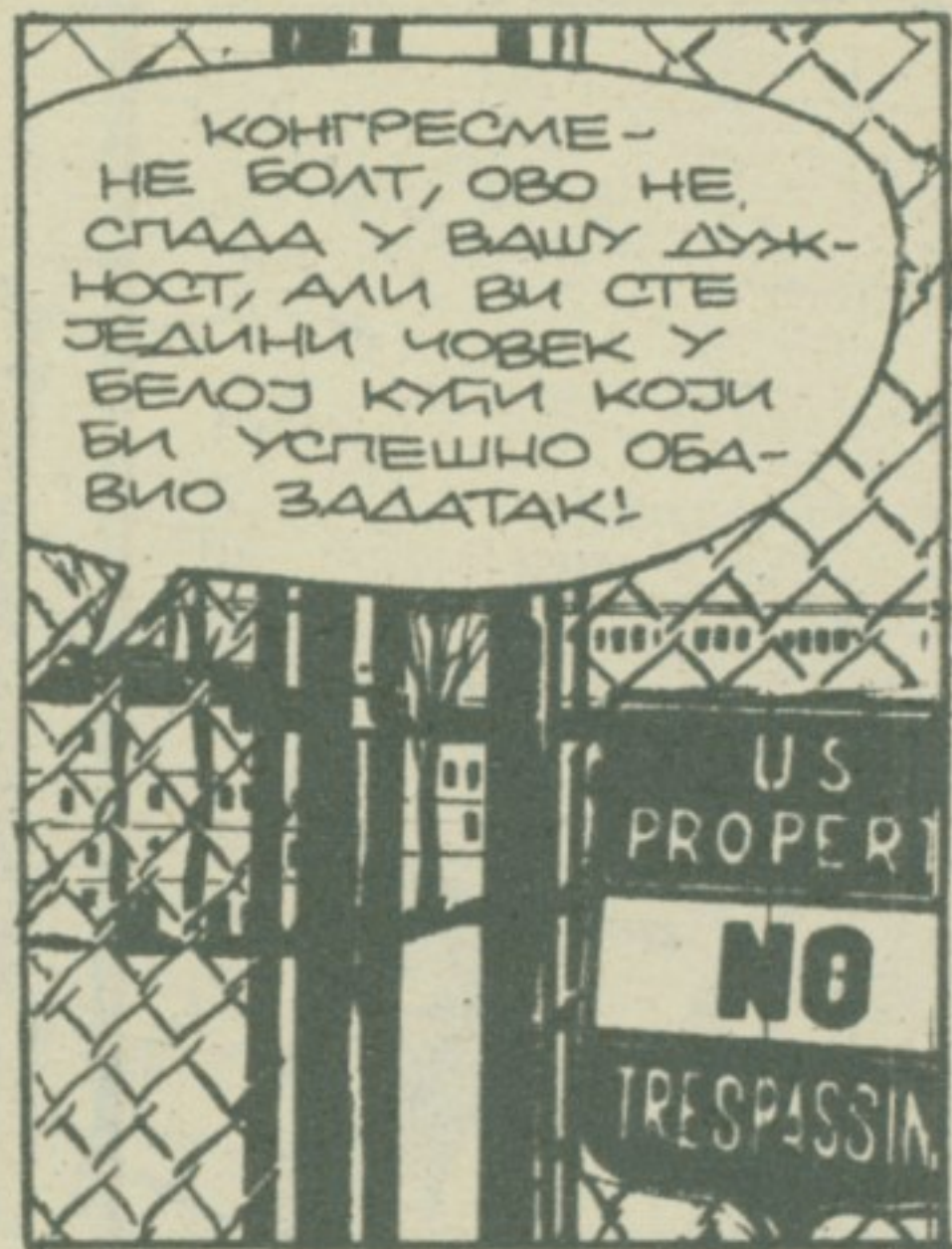
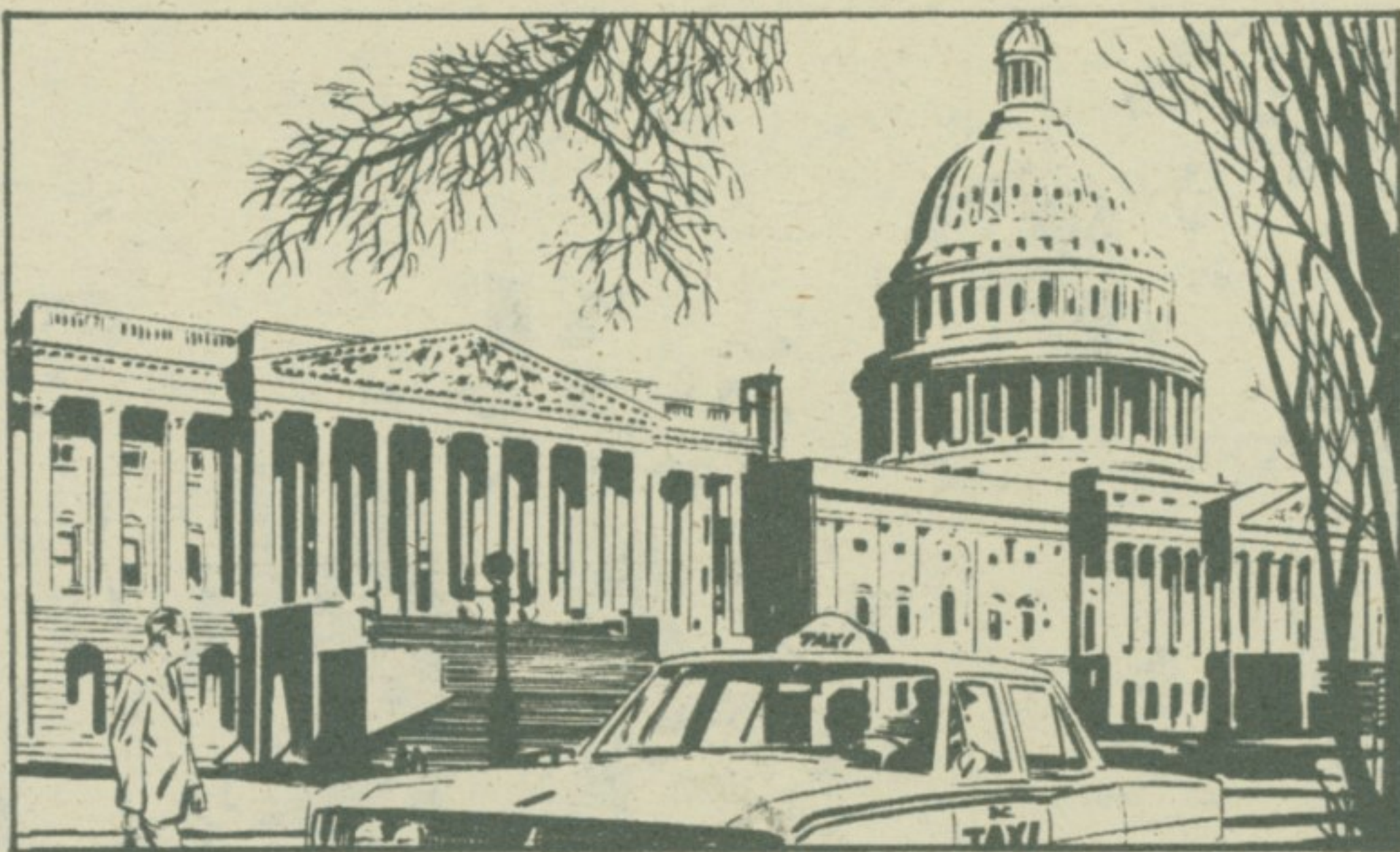
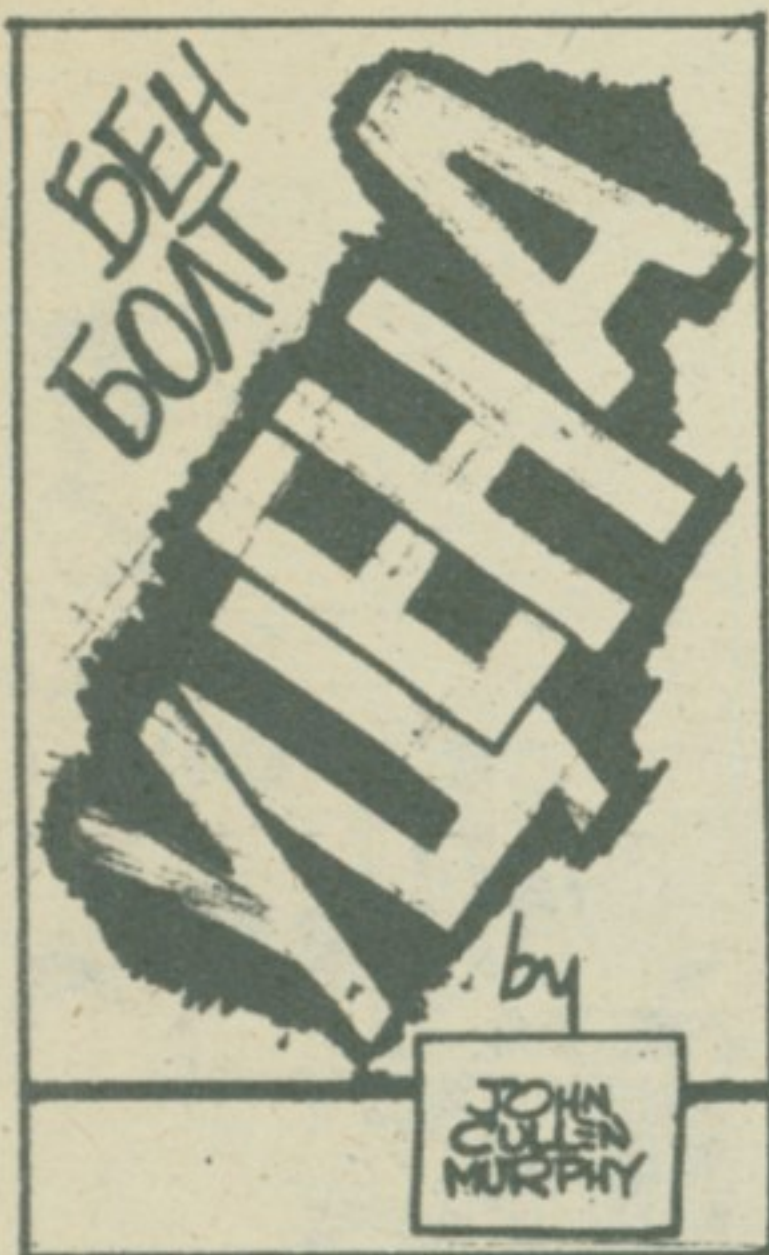
Џејми још лежи у бесвесном стању на неуролошком одељењу болнице „Волтон” у Ливерпулу. Стивен, који се вратио кући у Северни Велс чим је изишао из болнице, није заборавио свог друга. Основао је фонд за скупљање новца како би Џејмијеви родитељи, који живе у удаљеном Дорсету, могли редовно да посећују сина.

Ово је за последњих дванаест година прва озбиљна несрећа која се догодила падобранима Британске ратне морнарице.

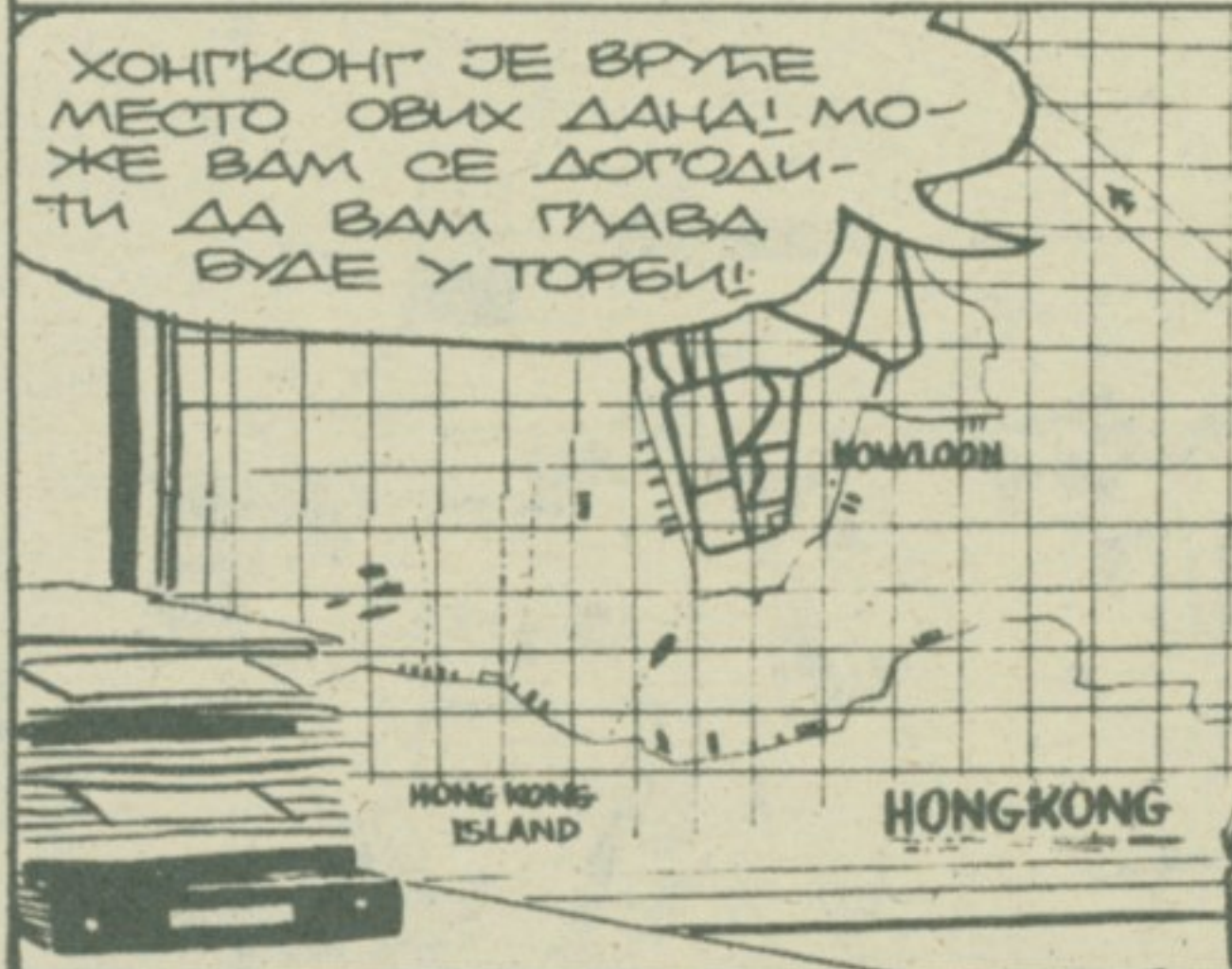
Б. Д.

Илустровао Драгутин Њежић

КОНГРЕСМЕН БЕН БОЛТ ПРИХВАТИО ЈЕ ЗАДАТАК СЛУЖБЕ БЕЗБЕДНОСТИ...

ШТА ЈЕ БИЛО,
АЛБЕРТЕ?
ПОБЛЕДЕО СИ
КАО КРЕУГ ЈЕСУ
ЛИ ШЕФОВИ НЕЗА-
ДОВОЉНИ НАМА?
ОПАСНОСТ? КРИЗА?

КОНГРЕСМЕН
БОЛТ МОРА...
ШТА?

ТАЈНИ АГЕНТИ У ХОНГКОНГШКОМ РЕКРЕАТИВ-
НОМ ЦЕНТРУ ДОБИЛИ СУ ХИТНА НАРЕЂЕЊА...

ИЗ ГЛАВНОГ
ШТАБА ЈЕ СТИГ-
ЛО НАРЕЂЕЊЕ
ДА ОТМЕМО
АМЕРИЧКОГ
КОНГРЕСМЕНА
И ТО СМЕС-
ТА!

ДА
КИДНАПУЈЕ-
МО БОЛТА?
АЛБЕРТЕ,
НЕ! У ТУ
ЛУДОСТ НЕ-
БУ ДА СЕ
ПЕТЉАМ...

СВЕ ШТО САМ ОБЕ-
РАЛА, ТО ЈЕ ДА ОД
САВЕЗНИКА ПРИКУП-
ЉАМ ИНФОРМАЦИЈЕ!
КИДНАПОВАЊЕ НЕ
ДОЛАЗИ У ОБЗИР!

АЛИ... БЕСПОМОГНИ
СМО! НЕМАМО КУД!
МОРАМО ДА
ПОСЛУШАМО!

ЗНАЧИ, ПРИСТАЈЕШ
ДА БОКОУЈЕШ
СА НАШИМ МА-
РИНСКИМ ШАМПИ-
ОНОМ? СЈАЖНО!

И ТИ СИ
УВЕРЕН ДА
БЕШ ГА ЛАКО
СРЕДИТИ...

МИСЛИШ
ДУМ-ДУМ!
И, ГОТОВ ЈЕ!

ОТМИЦА
КОНГРЕСМЕНА
БОЛТА ЈЕ У ТАЈ-
НИНЕ ИСПАНИ-
РАНА У ГЛАВНОМ
ШТАБУ! АКО НЕ
УСПЕМО, С НА-
МА ЈЕ ГОТО-
ВО!

JOHN
CULLEN
MURPHY
11-10

БАСТЕР ЈЕ БИО РАЗ-
ЈАРЕН К'О ЛАВ, А
ПОСЛЕ МЕЧА БИЋЕ
ИЗГЛЕДА К'О
ЈАГЊЕ!

АХА! ИДЕ САД
НА ОВЕ МИ НИ-
ШТА! А БОЛТ ГА
УВРЋЕ К'О
ТЕСТО ЗА
ПЕРЕЦЕ!

БОЛТ СЕ
ТРУДИ ДА
ГА МАЛО
УЛЕПША!

ШАМПИОН МАРИНАЦА БАСТЕР САКСОН И СВЕТСКИ
ШАМПИОН БЕН БОЛТ ДУКЕ СУ НАПУНИЛИ СПОРТ-
СКУ ДВОРАЊУ...

ХВАЛА ТИ,
БОЛТЕ, ШТО
СИ МЕ ИЗВУ-
КАО У ДВЕ
ЗАДЊЕ РУКЕ!
МОГ'О СИ ОД-
МА' ДА МЕ
НОКАУТИ-
РАШ!

ОДЛИЧ-
НО СЕ
БОРИШ,
БАСТЕРЕ!
САМО
НАСТА-
ВИ!

ПОСЛЕ МЕЧА...

ТАМО МОЖЕ-
ТЕ ДА СЕ ИС-
ТУШИРАТЕ, БОЛ-
ТЕ, И ДА СЕ
МАЛО ОПУ-
СТИТЕ!

BEN
BOLT

ХВАЛА,
АЛБЕРТЕ!
БИЋУ
БРЗО
ГОТОВ!

ИЗНЕНАДА...

ПАЗИ,
КОНГРЕСМЕНЕ,
ОВО НИЈЕ ШАМА
ВЕБ ЗБИЉА!
БРЗО СЕ ОБЛА-
ЧИ И СЛУ-
ШАЈ МЕ!

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved.

КАСНИЈЕ, НА БРАУ СА КОЈЕГА СЕ
ПРУЖАО ПОГЛЕД НА 'ХОЊКОЊШКУ
ЛУКУ'...

КОЛА СА БОЛТОМ СТИ-
ЖУ НА МЕСТО САСТАНКА,
КАКО ЈЕ И ПРЕДВИЂЕНО!

ПРЕГОВАРА-
ЋЕМО ДА НАМ
ЗА АМЕРИКАЊ-
ЦА ИЗРУЧЕ
ПТКОВНИКА ЈА!
УПОЗОРИЋЕМО
АМЕРИКАЊЕ
ДА ГАРАНТУ-
ЈЕМО ЗА
БОЛТОВ ЖИ-
ВОТ САМО
24 ЧАСА!

JOHN
CULLEN
MURPHY
11-17

ПРВО СЕ МОРАМО
УВЕРИТИ ДА ЈЕ БОЛТ
ЖИВ! ОНДА ЈАВИТЕ
ДА ПРИХВАТАТЕ
УСЛОВЕ! ЈА ЋУ
НЕКАКО ПОКУ-
ШАТИ ДА СЕ
СПАСЕМ!

ДУГМАД НА ЗАКНИ СУ
ВАША ЈЕДИНА НАДА,
ПУКОВНИК
ЈУ!

ЅАВОДСКИ
ДОБРО СМИШ-
ЉЕНО! СВАКО
ДУГМЕ
САДРЖИ ГАС
ПОД ПРИТИС-
КОМ!

ХРАБРИ "ЗАРОБЉЕНИК"
ПУКОВНИК ЈУ СПРЕМА СЕ
ЗА "РАЗМЕНУ"...

У БЕЛИМ
ДУГМАДИ-
МА ЈЕ
ОТРОВ КОЈИ
ИЗАЗИВА ПАРА-
ЛИЗУ! ДОВОЉАН
ЈЕ САМО МАЛИ
ПРИТИСАК И...

А У ЦРНОМ
ДУГМЕТУ ЈЕ
НЕШТО ЗА МЕНЕ
-КАРТА У ЈЕД-
НОМ ПРАВЦУ,
ЗА ВЕЧНОСТ!

УПЕЏАБЕ СЕ
НА ОВАЈ МАМАЦ
-ПЕНКАЛО, И
ПОМИСЛИБЕ
ДА САМ
БЕСПОМОЋАН!

ДОБРО
ГА САКРИЈТЕ!
НЕК' СЕ НА-
МУЧЕ ДОК ГА
НЕ НАЂУ! НА-
ГЊЕНО ЈЕ
ЛАКО ЗАПАДНИ-
ВИМ ОТРОВОМ!

КАСНИЈЕ...

ПУКОВНИК ЈУ ЈЕ
ЛУКАВ, ВЕШТ И
ОПАСАН ПРОТИВНИК!
ПОКУША
ЛИ НЕШТО,
ГОТОВИ
СТЕ!

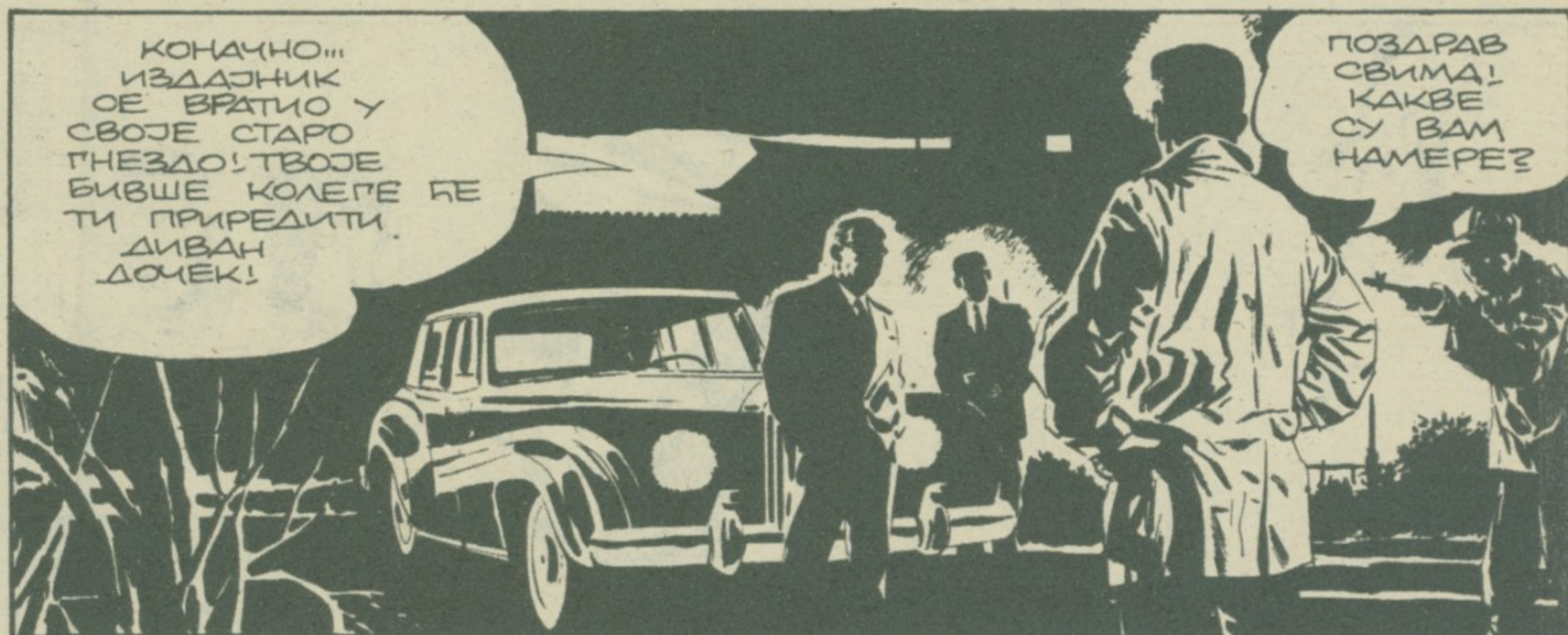
КРЕДИТЕ СЕ ПО-
ЛАКО! ЗНАЈТЕ, СВЕ
ВРЕМЕ СТЕ НА НИ-
ЩАНУ!

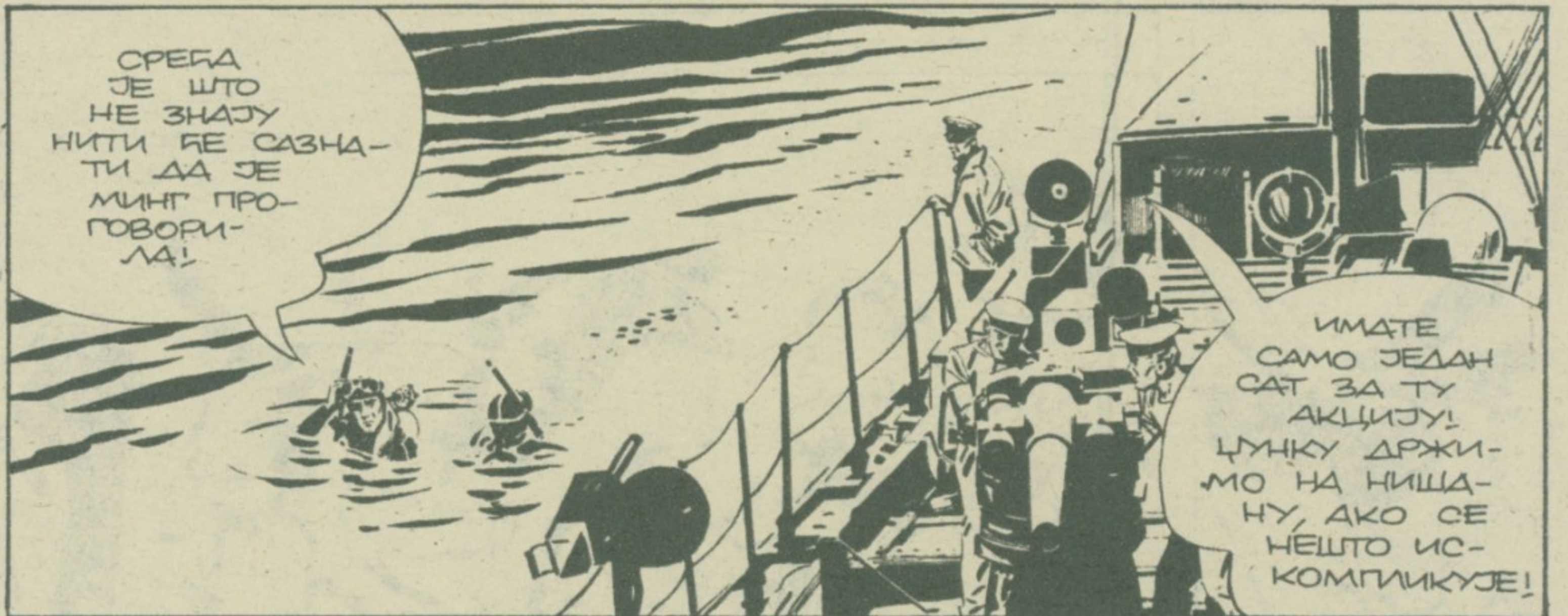

КАД ПРОЂЕШ
ПОРЕД БЕНА,
РЕЦИ МУ ДА БУДЕ
МИРАН! ХОЋЕМО
ЖИВОГ КОНГРЕС-
МЕНА, А НЕ
МРТВОГ ХЕРОЈА!

JOHN
COLLEN
MURPHY
12-8

© King Features Syndicate, Inc., 1969. World rights reserved.

ТВОЈА
ХРАБРОСТ
ЗАДИВЉУЈЕ,
КОНГРЕСМЕНЕ
БОЛТ! СКУПО
БЕШ ОВО
ПЛАТИТИ!

А КО ЋЕ САД
ДА СПАСИ
СПАСИОЦЕ?

ПУКОВНИК ЈЕ
БИО У ДИЛЕМИ
ШТА ДА УРАДИ...

ПИШТОЉ
НЕ МОГУ
ДА УПО-
ТРЕБИМ... А
ДА ЛИ ЋЕ
СУЗАВАЦ
ДЕЛОВАТИ
НА ОТВОРЕ-
НОМ?

СУЗАВАЦ!
МЕТЕ!
ЗАРОНИ!

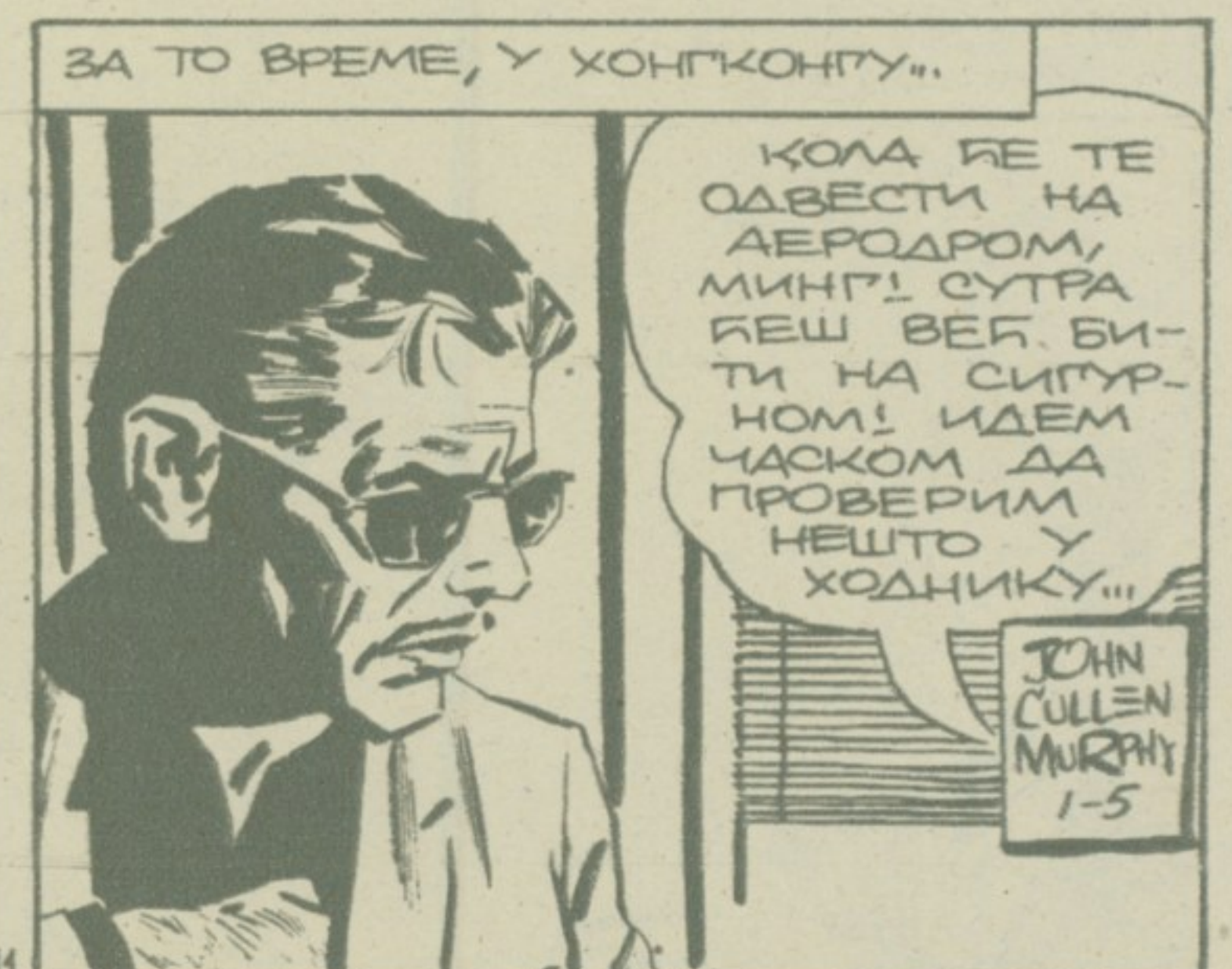
КОНГРЕСМЕН
БОЛТ... ДАЈ ЗНАК
ОБАЛСКОЈ ПАТРОЛИ
ДА ЗАУЗМЕ ЦУНКУ!
НА КОЈ ЈЕ ПРУГА
МЕЂУНАРОДНИХ
ШПИЈУНА!

КАСНИЈЕ...

ПРЕ-
БАЦИЋЕМО
ВАС НА ОБА-
ЛУ,
БОЛТЕ!

ХВАЛА! ОНИ У
РЕКРЕАТИВНОМ
ЦЕНТРУ СЕ ВЕРО-
ВАТНО ЈОШ НИ-
СУ РАЗИШЛИ!

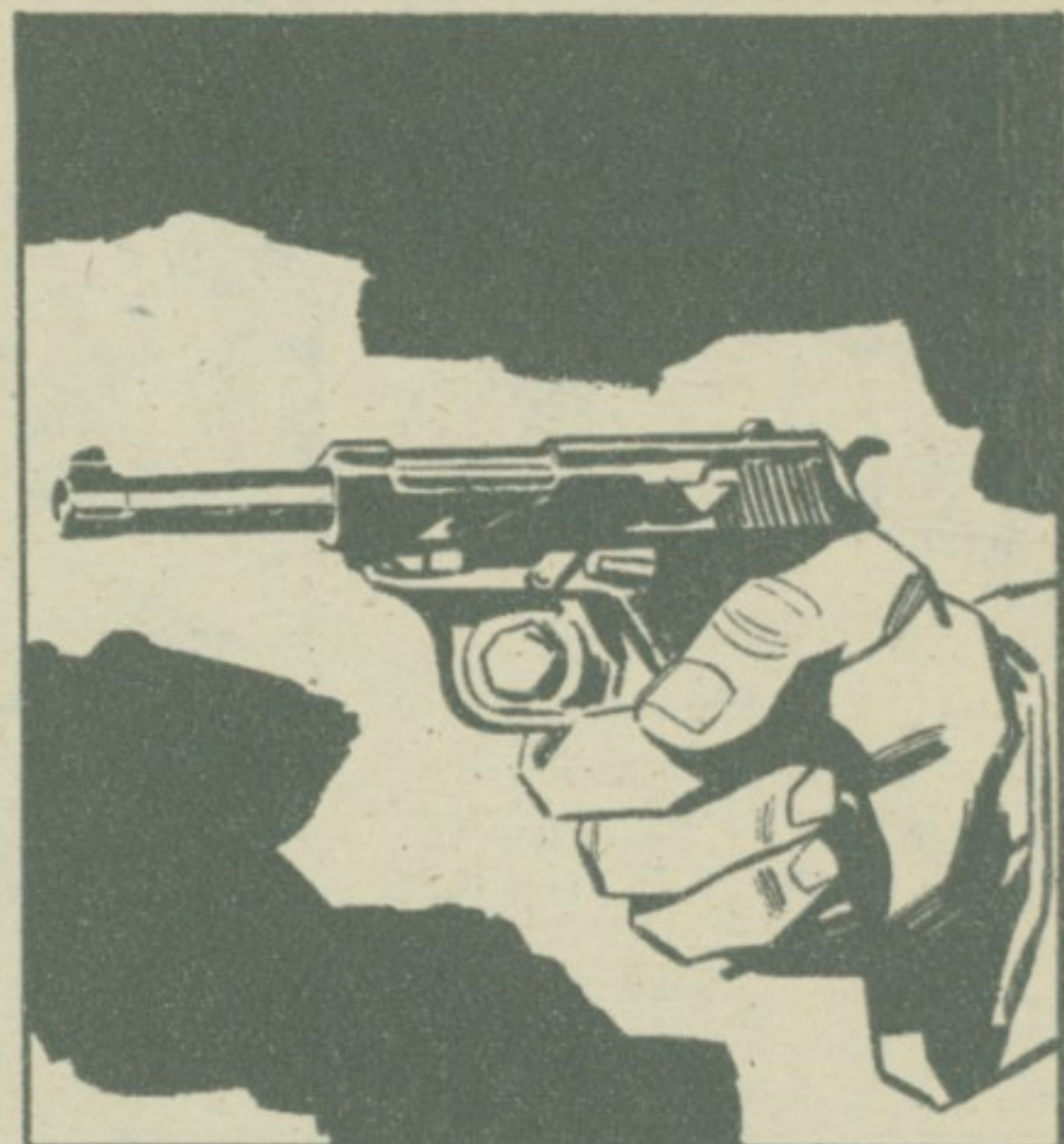

ЗА ТО ВРЕМЕ, У ХОНГКОНГУ...

КОГА ЋЕ ТЕ
ОДВЕСТИ НА
АЕРОДРОМ,
МИНГ! СУТРА
БЕШ БЕГ БИ-
ТИ НА СИГУР-
НОМ! ИДЕМ
ЧАСКОМ ДА
ПРОВЕРИМ
НЕШТО У
ХОДНИКУ...

JOHN
CULLEN
MURPHY
1-5

© King Features Syndicate, Inc., 1969. World rights reserved.

ОДМЕТНИК КИД

ПОД МАСКОМ

ОВО ЈЕ
БЛАГАЈНА РУДНИКА
СРЕБРА! ИДЕМО
ДОЛЕ, КОЊИЧУ!

НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА
КАСНИЈЕ, КИД ЈЕ УСПЕО
ДА СЕ ПРОВИЈЕ КРОЗ
ДИМ И ПРАШИНУ...

НИСАМ
ХТЕО ДА
ОДАМ
ШИФРУ ТРЕ-
ЗОРА... ЗАТО
СУ ГА ДИР-
ЛИ У
ВАЗДУХ!
НИТКОВИ!

ЗНАШ
ЛИ КО
СУ
БИЛИ
ТИ ЛУДИ?
ВИДЕО САМ
ИХ КАКО
БЕЖЕ!

БИЛИ СУ МАСКИ-
РАНИ... ГОТОВО ДА НИ
РЕЧИ НИСУ ИЗУСТИЛИ!
РАДИЛИ СУ БРЗО И
ВЕШТО, ПРАВИ ПРО-
ФЕСИОНАЛ-
ЦИ! ОД-
НЕЛИ
СУ СВИХ
ДВА-
НАЕСТ
ХИЛАДА!

НЕБЕ БИТИ
ЛАКО ПРОНА-
ЂИ ТЕ ЛО-
ПУЖЕ!

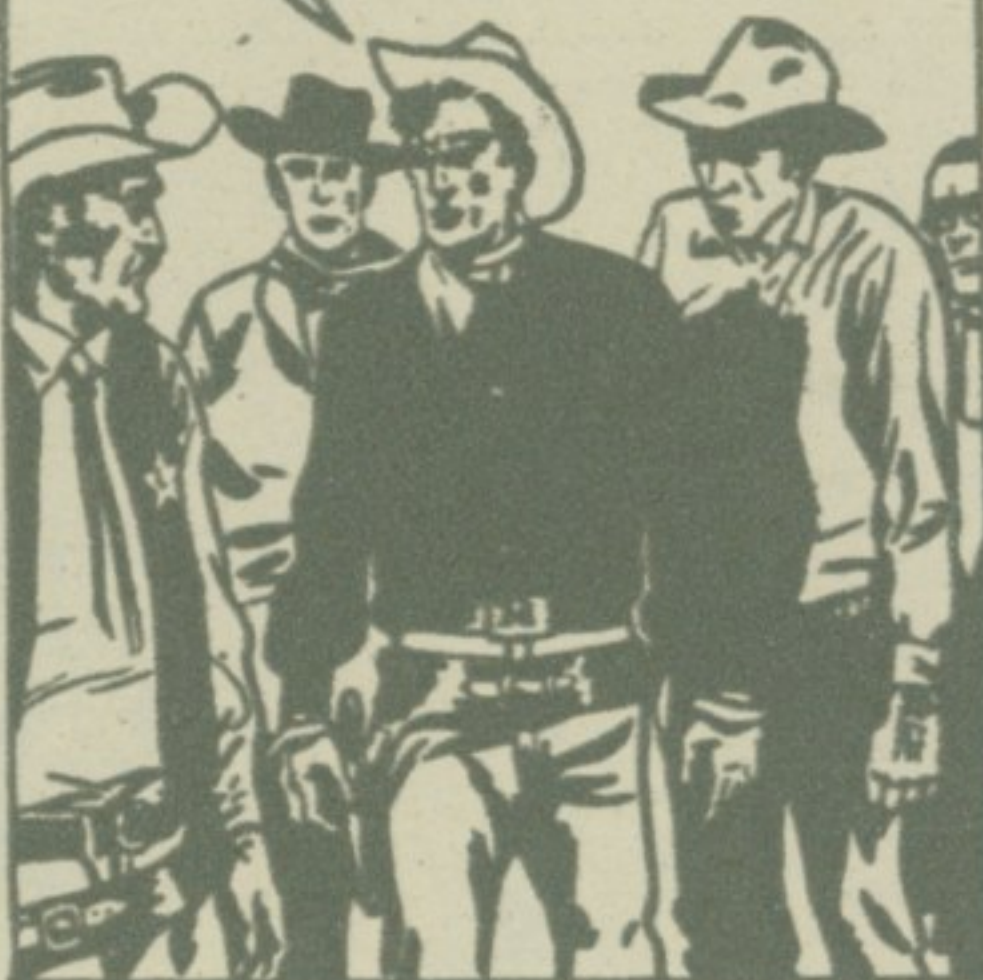
ДОГОДИМО СЕ
ИЗНЕНАДА, БЕЗ
ИКАКВОГ УПОЗОРЕ-
ЊА. ДО ПРЕ НЕКО-
ЛИКО ТРЕНУТАКА
ВЛАДАЛА ЈЕ МРТВА
ТИШИНА, А ОНДА СЕ
НАЈЕДНОМ ПРОЛО-
МИЛА ЕКСПЛОЗИЈА...

САТ
КАС-
НИЈЕ,
ПО-
ШТО
СЕ
ПРЕ-
СВУ-
КАО,
КИД
ЈЕ
ОТИ-
ЩАО
У
КАЛИ-
БАР
СИТИ...

КАО ШТО САМ И
МИСЛИО! ГОМИНА
СЕ ОКУПИЛА
ПРЕД ШЕРИФО-
ВОМ КАНЦЕЛА-
РИЈОМ...

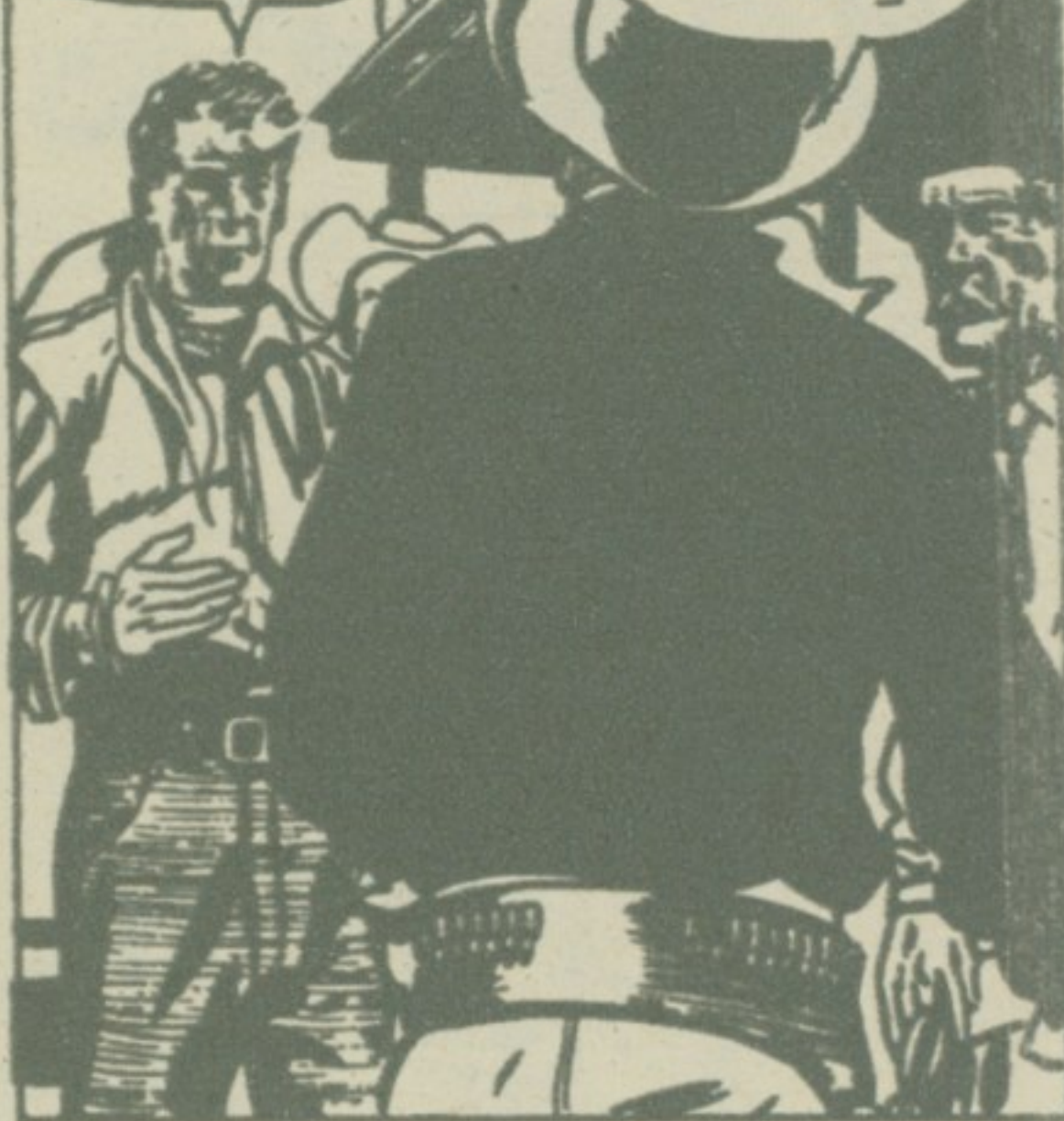
ОВО ЈЕ ТРЕБА ГИДЧ-
КА ОТКАКО СИ ПОСТАО
ШЕРИФ!
ОСВЕ ШТО
РАДИШ, ТО
ЈЕ ДА НАМ
ДАЈЕШ
ПРАЗНА
ОБЕГАЊА!

ОСТАВИ-
ТЕ ШЕ-
РИФА!

ХОГАНЕ, НЕ ТРЕ-
БА ЊЕГА ДА
КРИВИТЕ!

КО ТЕБЕ
ПИТА?

САД БУ
ТИ...

ОМИРИ СЕ, ХОГАНЕ! ЧОВЕК
ИМА ПРАВО ДА КАЖЕ ШТА
МИСЛИ, ДА И ЈА СЕ С ЊИМ
СЛАЖЕМ!

ТРЕБА ДА НАС ЈЕ СРАМОТА
АКО ЗБОГ ТРИ ГИДЧКЕ ПРОМЕ-
НИМО МИШЉЕЊЕ О ШЕРИФУ
ХЕЈЛУ! ЗАР НЕ, ХОГАНЕ?

ПА, ГОС'Н
МЕДИНГ,
АКО ВИ ТАКО
МИСЛИТЕ...

УВЕРАВАМ ВАС, ШЕ-
РИФЕ, ДА СВИ ЧЕСТИ-
ТИ ГРАЂАНИ СТОЈЕ
ИЗА ВАС И СИГУРНИ
СУ ДА БЕТЕ УХВА-
ТИТИ КРИВЦЕ!

ХВАЛА
ВАМ,
МЕДИНГ!

ЛАНЦ, ЕТО
ЈЕДНОГ РА-
ЗУМНОГ ГРА-
ЂАНИНА! ДОБРО
ЈЕ ШТО ИМА
ТАКВИХ...

ДА,
УМИРИО
ЈЕ ТУ
РАЗУДА-
НУ ГО-
МИЛУ,
ШЕРИФЕ!

ХИ... ОВОГ МЕДИНГА
БИ ВАЉАЛО ПРОВЕ-
РИТИ...

НЕКОЛИКО НОГИ МЕДИНГОВА КУЋА БИЛА
ЈЕ ПОД ПРИСМОТРОМ, А ОНДА...

Е, ОВО САМ
ЧЕКАО... МИСЛИМ
ДА ЈЕ КУЋНО
ЧАС...

А У КУЋИ СВИ ОКУПЉЕНИ ПАЖЉИВО
СУ СЛУШАЛИ МЕДИНГА...

...ТАКО ЋЕ ТО БИТИ,
МОМЦИ! ОД САДА
ЗАХТЕВАМ ЈОШ ДЕСЕТ
ОДСТО! ДОГОВОРЕНО!

НИСМО СЕ
ДОГОВОРИЛИ!
ПОДАО ОБАВ-
ЉАМО СТАЈ-
НО!

АКО ТИ И ТВОЈИ
МОМЦИ НИСТЕ ЗА-
ДОВОЉНИ, ОНДА
СМО КВИТ!

НИСМО ДОШЛИ
ДА РАСКИНЕМО
УГОВОР, ВЕГ ДА
СЕ ДОГОВОРИМО
О НОВОМ
ПОСЛУ!

А, ТАКО ЗНАЧИ... ОХ!
ШТА ЈЕ ОВО?

СНАП!

ИЗМЕТЛИ СУ НАПОЉЕ У ДЕЛИ-
ГУ СЕКУНДЕ, АЛИ БРЗИ КИД
НИЈЕ БИО ЛАКА МЕТА...

КО ЈЕ
ТО?

ЛИЧИ МИ НА
ОДМЕТНИКА КИ-
ДА... А ТО ЗНАЧИ
ЗЛО!

АКО НАМ ЈЕ ОН ЗА ВРА-
ТОМ, ПРОПАЛИ СМО!
ИДИТЕ ДО МАД КРИКА!
ЈА ЋУ ВАМ СЕ ПРИ-
ДРУЖИТИ КРОЗ ДВА
САТА И ПОДЕЛИЋЕМО
ГЊЕН!

НЕ!
ДЕЛИЋЕ-
МО ГА
ОВДЕ!

МЕДИНГ ЈЕ ИЗ ОРМАНА ИЗВУКАО ЦРНУ
ТАШНУ... ПАЖЉИВО ЈУ ЈЕ ПОЛОЖИО
НА СТО...

БОЛИ МЕ ТО ШТО
МИ НЕ ВЕРУЈЕТЕ
ПОСЛЕ ТОЛИКО
ГОДИНА...

ЗАТО ОДЛАЗИМ
И НОСИМ СВУ ЛОВУ! НЕ
ПРАВИТЕ ГАУПОСТИ И
НИКОГ НЕБУ ПОВРЕ-
ДИТИ!

САМО ШТО ЈЕ ШЕФ БАНДЕ ИЗАШАО...

ТО ЈЕ ОН!
ПРАТИ
МЕ!

КИД СЕ САСВИМ
ПРИБЛИЖИО...

А ОНДА...

СУТРА-
ДАН, У
ГРАДУ...

КАДА ЈЕ КИД ДОВЕО МЕ-
ДИНГА, СВЕ ЈЕ ПОСТАЛО ЈАС-
НО! МЕДИНГ ЈЕ ПЛАНИРАО СВЕ
ГИДАНКЕ! ПОХВАТАЛИ СМО И
ОСТАЛЕ РАЗБОЈНИКЕ!

ПИТАМ СЕ САМО
ЗАШТО ЈЕ КИД ПО-
СУМИЊАО У МЕДИН-
ГА! ЗНАШ ЛИ ТИ,
ЛАНСЕЗ?

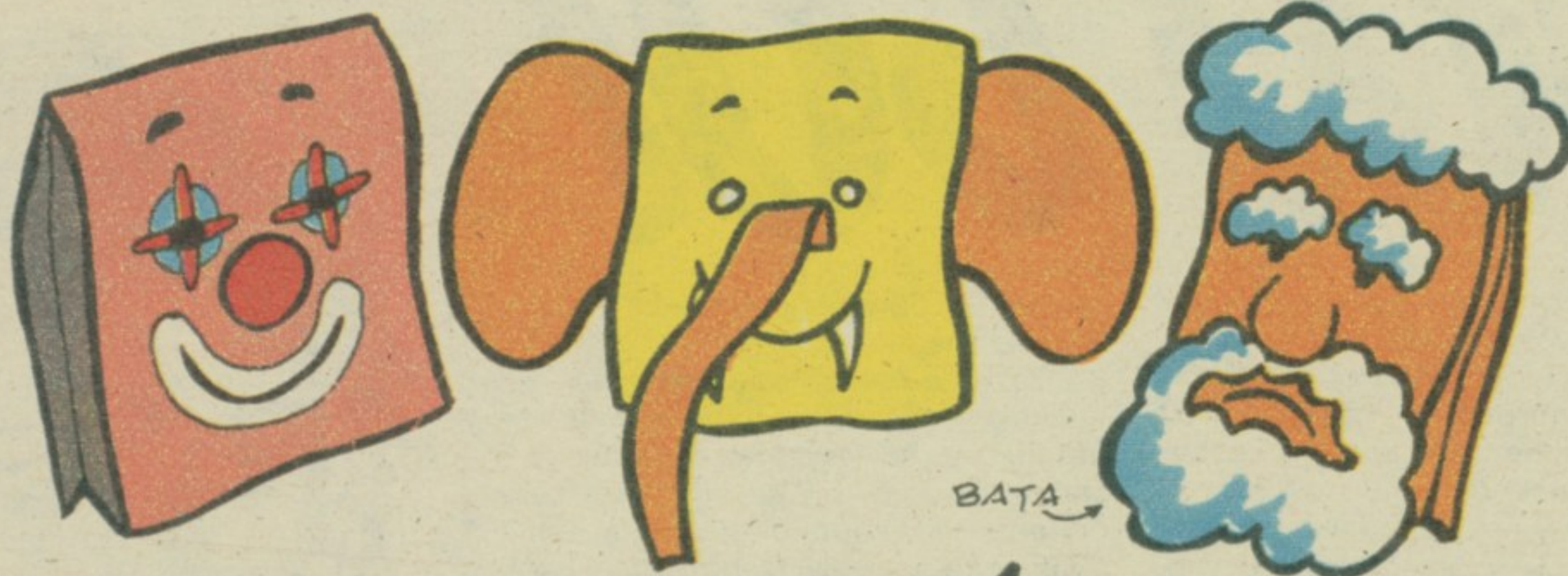
НЕ, НЕ
ПАДА МИ
НА ПАМЕТ!

КРАЈ

У НОВУ ГОДИНУ ~ КАО ЦВЕТ

ЕВО ПРИЛИКЕ ДА НАУЧИТЕ КАКО СЕ ПРАВЕ МАСКЕ
ЗА ШКОЛСКЕ ПРИРЕДБЕ, ВИЦКАСТЕ ЖУРКЕ, МАСКЕНБАЛЕ
— НОВОГОДИШЊЕ И ОБИЧЊЕ.

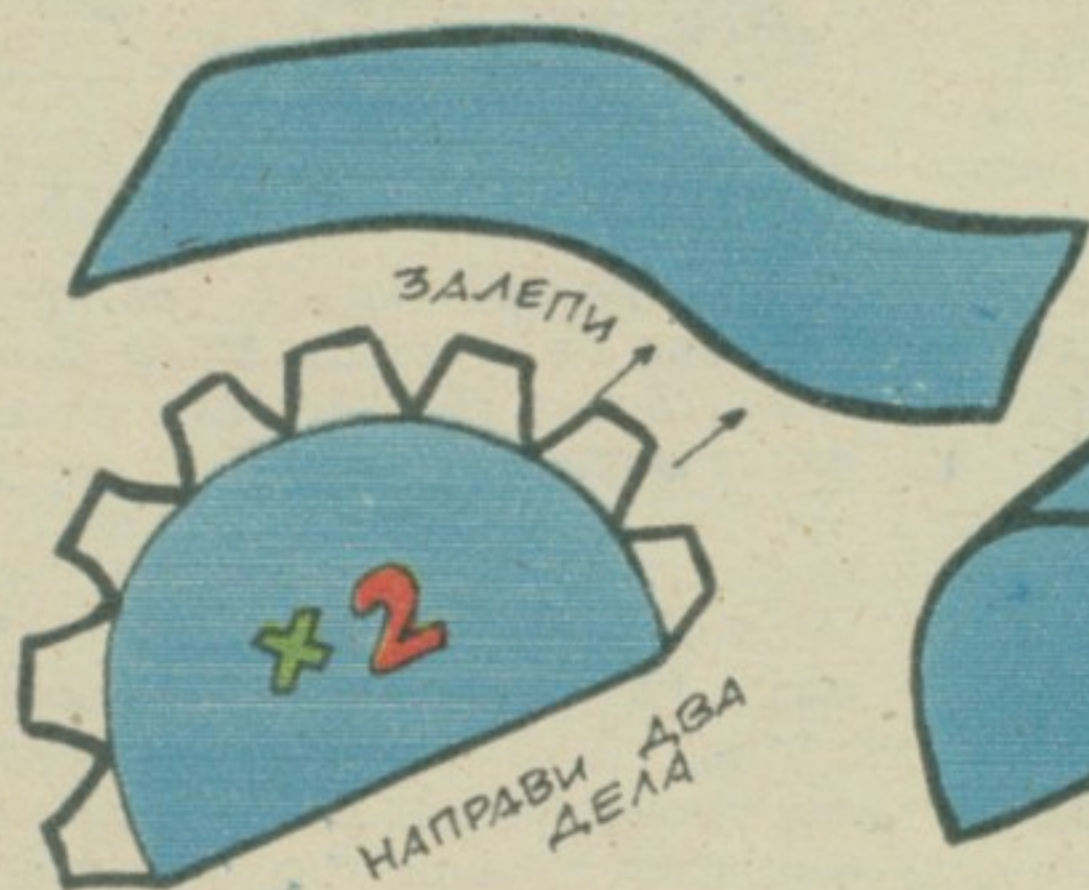
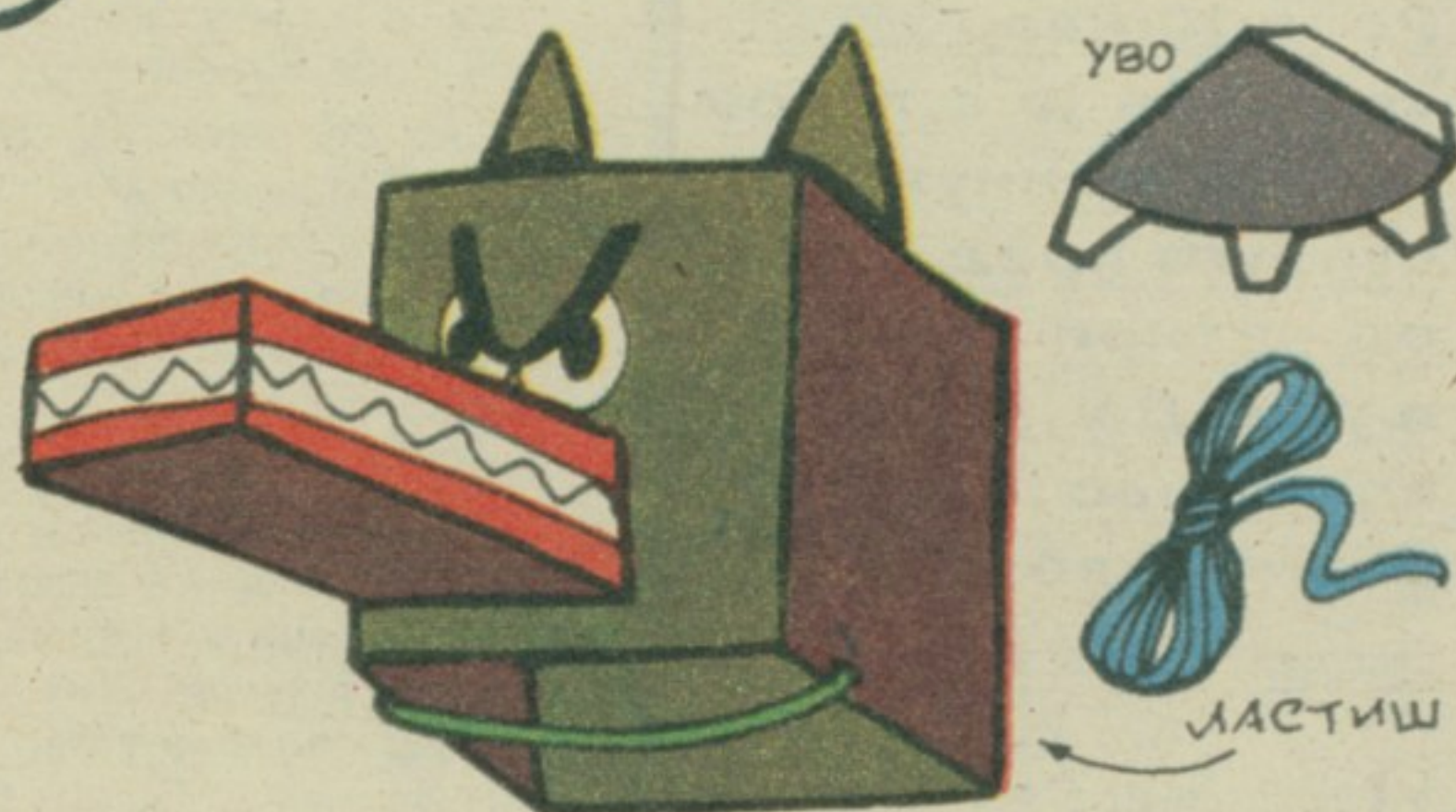
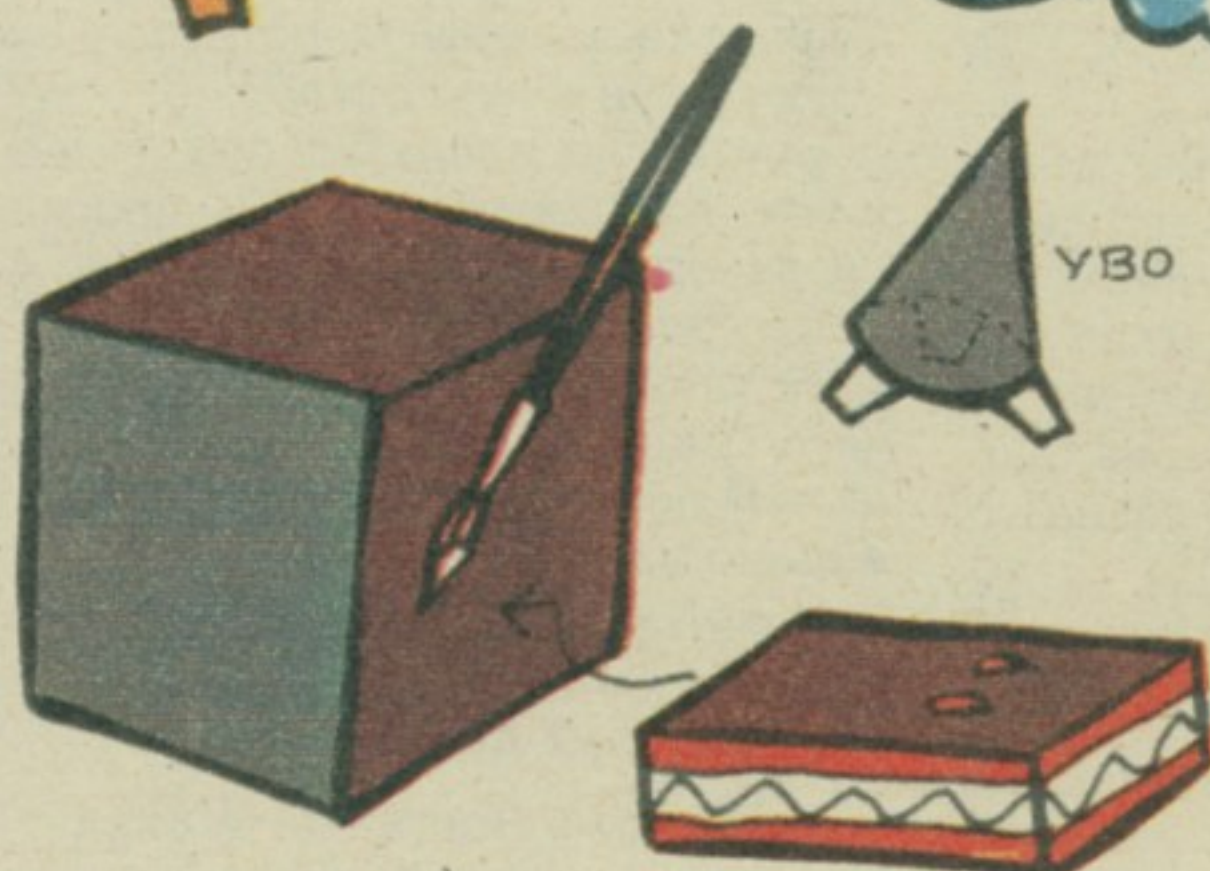

... ОД НАЈЛОНСКИХ КЕСА

НА КЕСИ ПРОСЕЦИТЕ
ОТВОРЕ ЗА ОЧИ И НАЦРТАЈТЕ
КЛОВНА, СЛОНА (ЗАЛЕПИТЕ
СЛОНУ УШИ И СУРЛУ ОД
ПАПИРА И НАЦРТАЈТЕ КЛЮВЕ)
ИЛИ ДЕДА-МРАЗА (ЊЕМУ
НАЛЕПИТЕ КОСУ, ОБРВЕ И БРАДУ
ОД ВАТЕ).

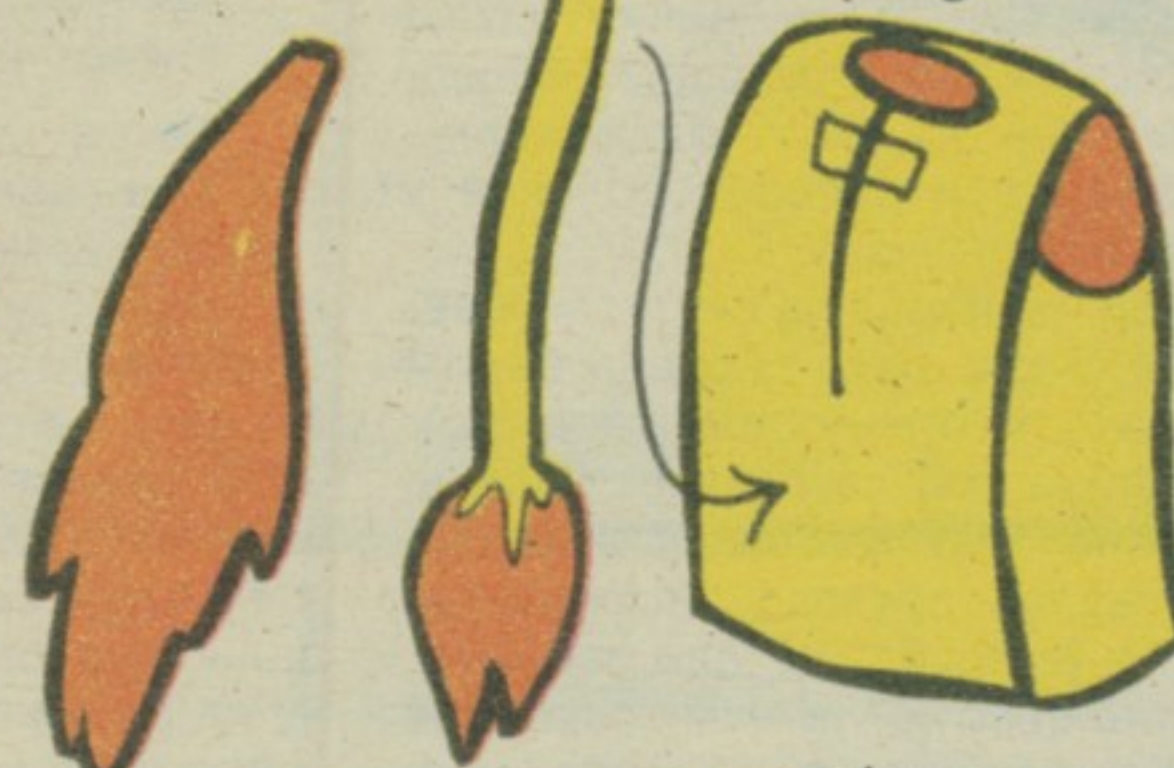
... ОД КУТИЈА

ЗАЛЕПИТЕ ВЕКУ
И МАЊУ КУТИЈУ
ТАКО ДА ДОБИЈЕТЕ
ЋУШКУ ВУКА.
ОД ХАМЕРА
НАПРАВИТЕ УШИ
А ИСПОД БРАДЕ
ПРОВУЦИТЕ
ЛАСТИШ.

ЛАВ И ЦВЕТ

ОВО СУ ОКРУГЛЕ МАСКЕ А НА ИСТИ НАЧИН
МОЖЕТЕ ДА НАПРАВИТЕ МАЦУ, СУНЦЕ, ПСА, ЦВЕТ...
ОД КАРТОНА НАПРАВИТЕ ПОЛУКРУЖНУ КУТИЈУ.
ОНА СЕ НАВЛАЧИ НА ГЛАВУ. С ЈЕДНЕ СТРАНЕ
КУТИЈА СЕ ЗАЛЕПИ НА КРУГ ОД КАРТОНА
НА КОМ ЈЕ НАЦРТАН ЛАВ ИЛИ ЦВЕТ.
ОДГОВАРАЈУЋЕ ОДЕЛО ПРАВИ
СЕ ОД ПАКПАПИРА.

ЗАЛЕПИ ОДГОВАРАЈУЋИ РЕП

ВК88

Удовице – живе буктиње

МОЈ МУЖ ЈЕ МОЈ БОГ

**Септембра
ове године
осамнаестогодишња
школована Индијка
Рооп Канвар
спаљена је с телом
свог преминулог
супруга пред масом
од четири хиљаде
људи. Данас је
славе као
божанство**

У десет ујутро погребна ломача била је спремна. Дебље цепа-нице при дну, тање на врху, у облику квадрата нешто већег него при уобичајеном индијском риту-лу кремирања.

Место где је изгорела заједничка погребна ломача постало је станица десетине хиљада ходочасника из Раџастана и других индијских држава у којима живе Хиндуси

Рооп Канвар је млада жена из државе Раџастан. Припада касте поноситих ратника Раџпут. Два огромна црна ока обасјавају јој лице. Има осамнаест година, удата је осамнаест месеци, а удовица од пре неколико сати.

На периферији Деорала, града у Раџастану, група мушкараца на раменима носи тело њеног мужа двадесетчетворогодишњег Маала Синга који је умро од запаљења желуца и црева у болници у оближњем Сикару.

Рооп Канвар је на вест о мужевљевој смрти била скрхана болом и, у таквом стању, подложна разним утицајима са стране. Сада је смирена. Окупала се, брижљиво очешљала и обукла златоткани сари који је носила на дан венчања. Пријатељица јој је намазала руке смеђом бојом, а свекрва обе-

лежила чело јаркоцрвеним прахом.

У једанаест сати Рооп се прикључује погребној поворци. На месту где ће се извршити кремација окупило се више од четири хиљаде људи. Покојника постављају на ломачу, али су све очи упрте у Рооп Канвар.

Она се пење на гомилу дрва, ставља у крило мужевљево тело увијено у бело платно. Једном руком придржава његову главу, у другој држи кокосов орах, заветни дар. Неко додаје још дрва тако да јој се сада види само глава.

Петнаестогодишњи брат покојника прилази са запаљеном бакљом у руци и потпаљује ломачу. Пламен лиже са свих страна. Рооп Канвар се нагиње као да хоће да загрли мужа. Ватра захвата оба тела, уједињена заувек.

„Сати мата ки џај!“ (Живела мајка Сати) ори се из четири хиљаде грла.

Сати је била прва жена бога

теника на британску ноту из 1805. године гласио је:

„Сати“ је свето право и дужност сваке хиндуске жене, припаднице четири касте. Изузетак су жене с малом децом коју немају коме да повере, труднице, оне које на дан спаљивања имају менструацију и које су још у пубертету.

Британска влада успела је званично да забрани „сати“ и прогласи га криминалним чином тек 4. децембра 1829. године.

За становнике Раџастана, нарочито града Деорала, Рооп Канвар је већ богиња. „Сати мата ки џај!“ и даље одјекује улицама Деорала. Никог живог не гризе савест.

Шта је друго могла?

„Како смо могли да је спречимо“, зачуђено пита стране новинаре Сумер Синг, свекар Рооп Канвар „када се њен дух из минута у минут стапао с његовом душом?“ Сумер Синг је факултетски образован педесетогодишњак, професор хинду језика.

У Џајпуру, главном граду Раџастана, Бал Синг Ратор и Гопал Синг Ратор, отац и брат Рооп Канвар, искључују да ју је неко наговорио или натерао да се попне на ломачу и жива изгори. Отац објашњава: „Моја ћерка је сада богиња. Стотине хиљада ходочасника одају јој поштовање. Наша породица је постала славна!“

„Химат вали ки!“ (имала је храбрости) говоре људи у Деоралу. Сећају се како се Рооп Канвар попела на ломачу „са осмехом на уснама“. Сви су унапред знали да ће извршити „сати“, сви су били присутни. Али, нико није интервенисао. Полиција је стигла на место спаљивања са закашњењем од пет сати.

Баш тиме се и диче у Деоралу. Полиција је у последње време трипут осујетила „сати“ у другим

Рооп Канвар, жртва „сатија“, спаљена са супругом Маал Сингом. У браку су били само осамнаест месеци

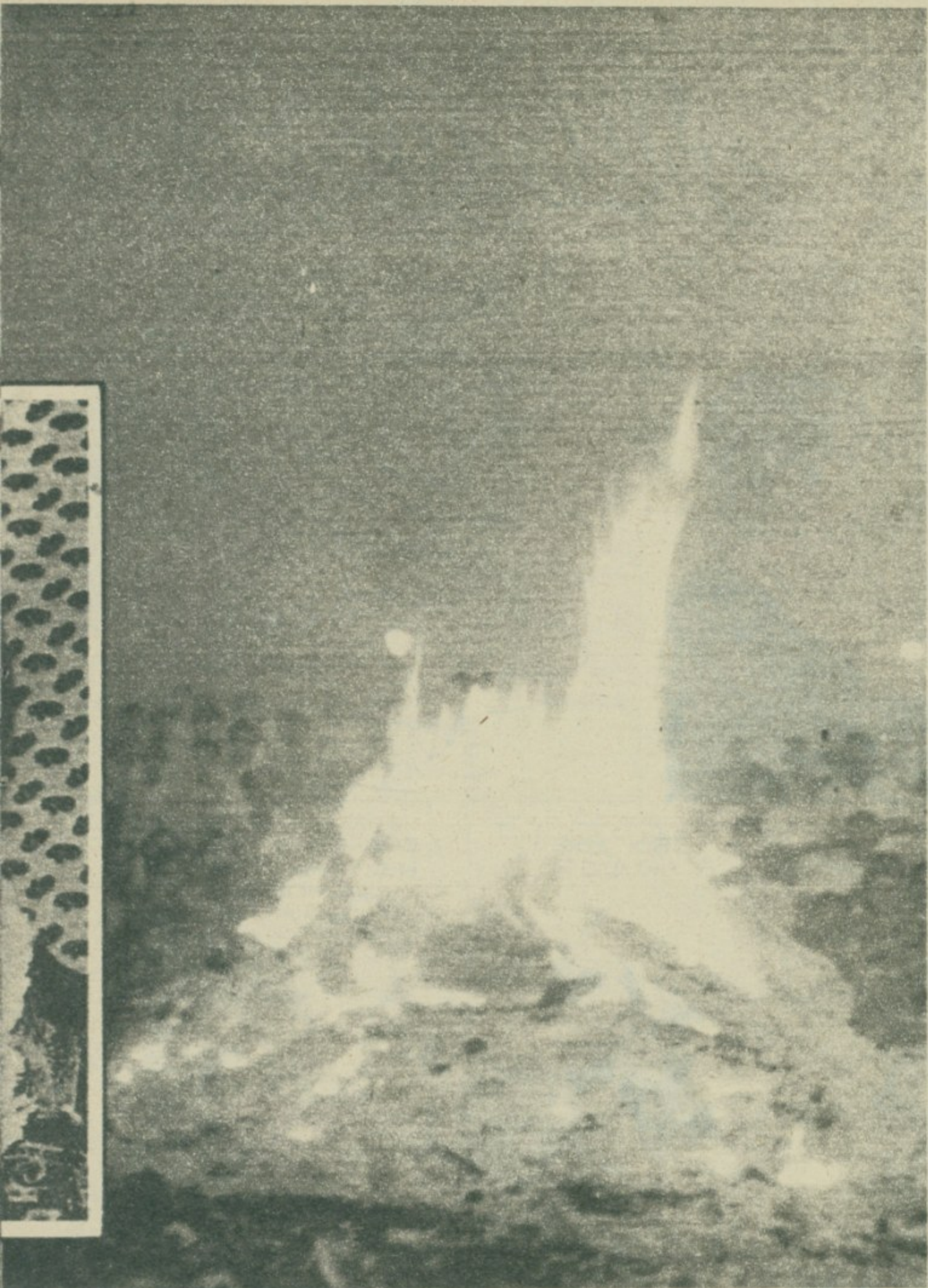
местима Раџастана: јануара 1983, марта 1985. и априла 1987. године.

„Сати“ је у Деоралу традиционалан, поносито каже Шандер Пракаш Сарма, директор гимназије. „Двапут у животу присуствовао сам „сатију“, изјављује Калијан Синг, мајор у пензији. Једна од ретких горких критика долази од Шитара Синга, учитеља основне школе у Деоралу. Он каже:

„Шта је друго могла Рооп Канвар? Хиндустанско друштво осуђује поновну удају удовице. Рооп није имала деце. Да се није спалила, представљала би за породицу симбол несреће и економски терет. Морала би до краја живота да иде боса, да спава на поду и никада да не изиђе из куће у којој би стално покушавали да је напаству-

Разгледница која представља Рооп Канвар како на ломачи држи мужа у ствари је доста груба фото-монтажа њихових слика с венчања

ју и отац покојног мужа и његова браћа. У Раџастану је боље одмах завршити на ломачи!"

Када данас случајеви „сатија“ доспеју на прве странице индијских и светских новина, све покушава да се објасни сиромаштвом. Али, ни беда ни примитивизам не важе за случај Рооп Канвар. Она је завршила гимназију, њен муж факултет. Обе породице су веома имућне.

Њено име данима не силази са новинских стубаца. И, када је све било спремно за проглашење богиње Рооп Канвар, тринаест жена из тринаест феминистичких организација изишло је у знак протеста пред Палату владе у Џајпуру. Носиле су транспаренте и извикивале: „Доста са спаљивањем живих жена!“, „Доста са „сатијем“!“, „Казните убице Рооп Канвар!“

Мушкарци су нешто друго

У светим хинду књигама пише да је тело као одећа и да га смрт само мења. Због чега забрањивати да се жена, која се неколико сати након мужевљеве смрти одлучила да промени тело, спали на заједничкој погребној ломачи?

Жене окупљене пред Палатом владе у Џајпуру с тим се не слажу: да је бог смрти, кажу оне, узео жену, а не мужа, он би истог дана имао права да се ожени другом. Зашто мушкарци не мењају „кожу“ на ломачи спаљујући се са својим мртвим женама?

Одговора нема.

У Деоралу је, у међувремену,

процветао велики бизнис. Свакога сата, и дању и ноћу, пристижу ходочасници и треба их угостити. На тргу где је изгорела Рооп Канвар никли су дућани. Продају слаткише, погачице, стаклене ђинђуве, кокосове орахе. Продато је на хиљаде разгледница које, доста грубом фото-монтажом слика са венчања, представљају Рооп Канвар како на ломачи држи мужа.

Касе за добровољни прилог пуне се таквом брзином да једва стижу да их празне. Скупљено је неколико милиона рупија од чега ће бити саграђен велики храм посвећен новој богињи. У Деоралу већ постоје три слична подигнута у част жена које су спаљене с мужевима пре седамдесет година.

У зору 16. септембра река од тринаст хиљада људи, дугачка више од три километра, слива се према мосту где се већ тринаест дана одржава ватра, на завршну свечаност. Хиљаду добровољаца са исуканим сабљама спремно је да дочека евентуалан долазак полиције јер закон забрањује сваки ритуал у вези са „сатијем“. Полиција се уопште није појавила, али су присутни локални представници свих индијских политичких партија.

Индијски дневни лист „Индијан Експрес“ у једном уводном тексту пише: „Смрт Рооп Канвар служи нам да се подсетимо колики пут предстоји Индији пре него што буде спремна да уђе у 21. век“.

Б. Дожић

КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ У ЖИВОТУ

1.

А. М. Семорие: „И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕР ПАМЋЕЊЕ“

– Практичне, програмиране технике брзог, лаког и трајног памћења и учења. 6. изд., велики формат, 430 стр., 150 илустрација, 15 самотестова – дин. 7.500.–

2.

С. Yesudian – Е. Haich: „ЈОГА И СПОРТ“

– Како стећи и очувати добро здравље и „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“ – Виши курс Хатха Јоге, наставак књиге „Јога и спорт“. 3. изд., са дијагностичким индексом за преко 140 обољења, 300 илустрација, 445 стр. – Комплет дин. 7.500.–

3.

Г. Wilson – Д. Nias: „ПСИХОЛОГИЈА ЉУБАВИ I: ТАЈНЕ ЉУБАВИ“

– Психологија полне привлачности. Преко 50 илустрација, 184 стр. – дин. 5.500.–

4.

Ј. А. Lee: „ПСИХОЛОГИЈА ЉУБАВИ II: ЉУБАВНИ СТИЛОВИ“

– Начини љубавног понашања. Илустровано, 252 стр. – дин. 7.500.–

5. С. Tavris – С. Offir: „ПСИХОЛОГИЈА ЉУБАВИ III: НАЈДУЖИ РАТ“

– Погледи на разлике међу половима. 208. стр. – дин. 6.500.–

6. R. Moody, Jr.: „ЖИВОТ ПОСЛЕ ЖИВОТА“

– Истраживање феномена живота после телесне смрти. Тврд повез, 5. изд. (ћирилица), 223 стр. – дин. 8.600.–

7. S. Šulman: „НЛО ИЗНАД СССР-а И ДРУГИХ ЗЕМАЉА“

– Ванземаљци над Русијом – Невероватне чињенице и нове хипотезе. Илустровано, тврд повез, 263 стр. – дин. 7.500.–

8. Едуард и Амалија Осредечки: „САВРЕМЕНИ БОНТОН“

– Склад у породици, углед у друштву и успех у пословном животу. Преко 150 илустрација, тврд повез, 267 стр. – дин. 6.500.–

Књиге су штампане латиницом, осим књиге број 6, на фином офсет папиру, са корицама у колору.

ГАРАНЦИЈА: Сваком незадовољном читаоцу наших књига враћамо новац, ако неопштећену књигу врати у року од пет дана након пријема.

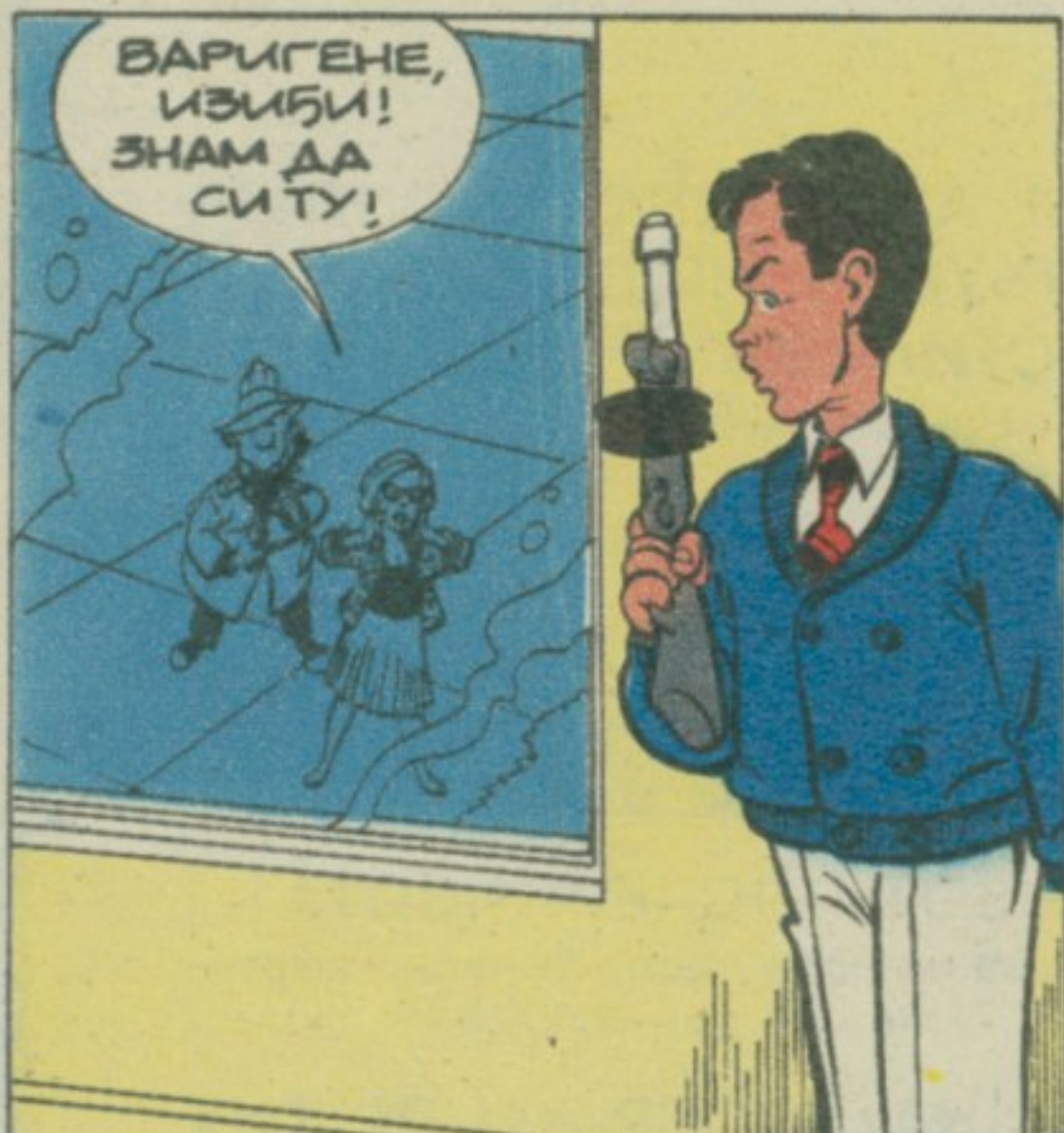
Код испорука за иностранство зарачунавамо поштарину и паковање.

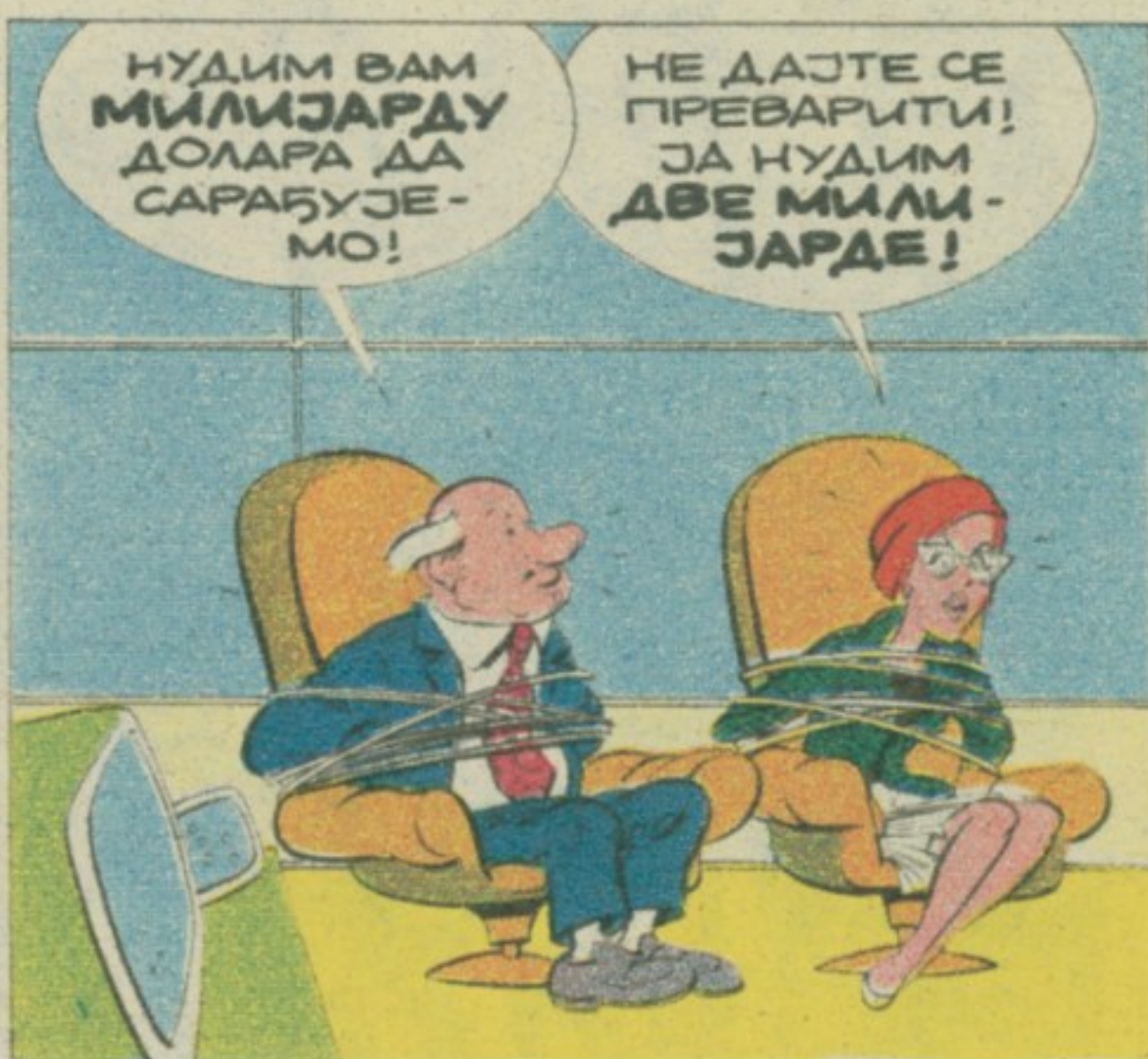
Књиге плаћате поузећем – поштару код преузимања. – Наручите на адресу: „БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА“, ТР п.п. 20-70, 11031 БЕОГРАД 8.

ВОКМ

и Мушкетарска

ХИТ

Оснивач групе Роџер Вотерс је рођен у Енглеској 1943. године. На студијама архитектуре се упознао са Ником Мејсном и Риком Рајтом. Основали су групу коју су прво назвали Сигма 6, па Meggadeaths а затим The (Screaming) Abdabs. Када се групи придружио Вотерсов друг из детињства Сид Барет, одлучили су да промене назив у Pink Floyd комбињујући имена омиљених Баретових гитариста Пинка Андерсона и Флојда Каунсила. Убрзо су стекли углед добре „кућне“ групе лондонске андерграунд сцене. Током 1968. године почели су да компоњују музику за филм „The Committee“, „More“ и чувени „Zabriskie Point“ који је режирао Микеланђело Антониони. Исте године, Барета је у групи заменио његов школски друг Дејв Гилмур. У то време Вотерс је дошао на идеју да сними концептуални албум на коме би све композиције обрађивале једну тему. „Dark Side Of The Moon“ се појавио 1973. године и пратили су га монументални концерти током којих је изнад публике летео авион који се на крају, помоћу нарочитих ефеката, разбијао на бини. Њега је наследио

КАРИЈЕРЕ:
Pink Floyd

Новац, удобност и успех

ЧЕТРНАЕСТ ГОДИНА ПОСЛЕ ИЗДАВАЊА, АЛБУМ ГРУПЕ PINK FLOYD „DARK SIDE OF THE MOON“ ЈОШ ЈЕ НА ТОП ЛИСТИ АЛБУМА ЧАСОПИСА „BILLBOARD“. ИАКО ВЕЋ ЧЕТИРИ ГОДИНЕ НЕ РАДЕ ЗАЈЕДНО, ЊИХОВ ЗНАЧАЈ НЕ БЛЕДИ. КОМПОЗИТОР И ПЕВАЧ РОЏЕР ВОТЕРС СЕ ОДВОЈИО, ДОК СУ ОСТАЛИ ЧЛАНОВИ ГРУПЕ, ЗАДРЖАВШИ ИМЕ, НАСТАВИЛИ ДА ПОТВРЂУЈУ ПОЗИЦИЈЕ НОВИМ АЛБУМОМ „A MOMENTARY LAPSE OF REASON“

албум „Wish You Were Here“, а за његово концертно представљање су коришћени авиони типа „спитфајер“. Албум „Animals“ премијерно је представљен концертима 1977. године а овог пута су летелице били огромни балони у облику свиња који су се љубали изнад глава гледалаца. За потребе албума „Wall“ (Зид), који је издат 1980. године, на бини је саграђен монументалан зид од цигле. Временом се испоставило да је тај зид одиграо симболичну улогу. Чланови групе су почели да се отуђују један од другог и 1983. године су снимили „Final Cut“ (Последњи рез), последњу плочу са Вотерсом.

Тамна страна Месеца

Ових дана Вотерс се сам нашао на суду са члановима групе како би се коначно решило ко има право да користи назив групе. Вотерс је остао кратких рукава. У међувремену издао је други соло албум „Radio K.A.O.S.“, живи повучено и води да говори о прошлости.

Заиста не знам зашто се албум „Dark Side Of The Moon“ тако дуго задржао на топ листи

тама. Знам да то није само због тога што се на њему налазе добре песме, јер је за све ове године изашла маса плоча са одличним песмама које то нису постигле. То мора да има везе са неким идејама које су исказане кроз музику и текстове. Неко ми је једанпут рекао да је плоча људима добра јер им објашњава да је добро ако осетиш да те захвата лудило. Или можда због тога што представља музичку верзију изреке: Данас је први дан наставка твог живота. У тој музици се налази прича о томе да је ово твој живот и све се дешава управо сада а време пролази неповратно. Говори о илузији бескрајног рада која може да те претвори у будалу која само јури за новцем. Философија која се ту налази значи нешто великом броју људи. Постоји стих у песми „Time“ (Време) који каже: „Нико ти неће рећи када да потрчиш, пропустићеш сигнални пуцањ“. Хоћу да кажем, ја сам напунио 28 година и тек онда схватио да ми се није десило да се једног јутра пробудим и откријем да је то кључни тренутак, да тада почиње мој прави живот. Само сам схватио да се то догодило пуно, пуно времена пре но што сам приметио.

Животиње

Турнеја поводом албума „Animals“ била је најнепријатнија ствар у мом животу, зато што је направљена искључиво због пара и додатне мистификације око наше групе. О томе говори албум „Wall“. Иза сцене једино питање које је могло да се чује било је: „Знаш ли колико смо вечерас зарадили?“ Прошло је много времена и пуно је пара стигло на мој банковни рачун, пре но што сам схватио да је то неиздрживо. И морао сам да прекинем.

Зид

Не знам да ли је „Dark Side Of The Moon“ најбоља плоча коју смо урадили. Волим албум „Wall“. Али, има једна тема на албуму „Final Cut“ за коју осећам да је убедљивија него било шта на плочи „Wall“. Врло сам поносан на онај мали део на плочи који говори о повратку војника кући после другог светског рата. После изласка плоче „Final Cut“ која је била повод за грозне свађе у групи дошао ми

је Гилмур и рекао отприлике ово: „Ова плоча је гомила глупости и нико је неће купити“. У реду то је његово мишљење и он има право на то, али оцењивати плочу по њеном тиражу представља праву глупост. Једног од тих дана сам у бакалници срео жену коју сам сасвим површно познавао и она ми је рекла да је слушала плочу и да је дубоко потресла. Њен отац је погинуо у другом светском рату и слушајући плочу она се расплакала јер је схватила доста о свом односу према оцу кога више нема. Ставио сам парадајз у кесу, изашао из радње, сео у ауто и помислио – ипак, плоча нешто вреди.

Песме

Постоји пуно песама које бих волео да сам ја написао а не они који су то заиста учинили. На пример, Били Престонова „You Are So Beautiful“ коју је певао Џо Кокер или „Georgia on My Mind“ коју је певао Реј Чарлс. Па „Isolation“ Џона Ленона и Диланова „Sad Eyed Lady of the Lowlands“. Када би морао да направим листу од педесет песама које бих волео да сам написао, само мало њих не би било од Ленона и Дилана. А од плоча које сам недавно купио ту су првенствено албум „So“ Питера Гебриела који сам набавио прошле године, чим је изашао и „Graceland“ Пола Сајмона.

Последњи рез

Има пуно људи којима је криво што смо се разишли. Али свака група има свој век трајања. А ми више нисмо могли да будемо заједно зато што смо се развили у различитим правцима. Група може да ради заједно једино ако њени чланови имају исту основу у музичком, политичком и филозофском смислу. Неопходно је да имају исте ставове о свим тим стварима. Као у браку. Ми то више нисмо имали. Понекад се бракови склапају само због деце, а понекад групе трају дуже него што имају разлога за то. Пинк Флојд су највероватније постојали десет година дуже него што је требало. Углавном због новца, удобности, успеха и свега онога што једна група из прве лиге добија.

П. Ј.

НОВО

ПОСТЕПЕНА ПРОМЕНА

Београдска група Логика открића је прилично неприметно ове јесени издала свој други албум „Одбројавање до промене“. Као и на претходној плочи, где су говорили о невољама младих који су постали зависни од наркотика, и на овој се баве обрађивањем једне теме. Текстови им говоре о отуђености и усамљености сазревања. Како сами тврде, раде под утицајем раног звука групе Pink Floyd, трудећи се да ухвате њихову атмосферу, иако ту има доста ритма и блуза и фанки музике. Додуше, најчешће их називају психоделичном групом. У раду на овој плочи као музичар и сниматељ комплетног материјала доста им је помогао Мирослав Цветковић, басиста у Бајагиним Инструкторима. Продукцију плоче је урадио Бранислав Мајо, певач, бубњар и композитор групе.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

А МИЛИЦИЈА ТРЕНИРА СТРОГОЋУ

Милиција има добрих страна
Што је млада лијена и окретна
Доброћудна и наоружана
Па су дјеца сигурна и сретна.

Тако, тако млада, лијена и окретна
Милиција, милиција тренира
строгоћу
Да не буде све како ја хоћу

Њихов позив има својих мана
Кад је киша блато или зима
А лопови дођу тога дана
Морају се играти са њима

Тако, тако млада, лијена и окретна
Милиција, милиција тренира
строгоћу
Да не буде све како ја хоћу.

Милиција тренира строгоћу
Као глумци пред улоге тешке
Да не буде све како ја хоћу
Ако волим да понављам грешке

ТЕКСТ И МУЗИКА: Горан
Бреговић
ИЗВОДИ УЖИВО: Бијело дугме

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Песме данашњих поп звезда су чисто ђубре. Њихове мелодије су ђубре, а и њихов изглед такође. Надам се да ће наш сингл „Imperial“ доспети на топ листу јер је све остало потпуно без везе. Листе су натрпане безвредном клупском музиком коју праве којекакви Five Star и Hue And Cry а њихова једина животна амбиција је да сретну краљицу мајку. А то нема везе са музиком“.

Боби Гилеспи
(Primal Scream)

НОВО
ВИБЛИОТЕКА
БУДО

Вам препоручује
нова издања

①

- II издање књиге **НАПРЕДНИ КАРАТЕ ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА!**
Практична вежбања макиварама и џаком. Виталне тачке. Спаринг. Технике пресретања. Карате – те квон до. Направите сами макивару и друго. ② **Цена 5.500 дин.**
- IV издање књиге **ПУТ У НАПРЕДНИ КАРАТЕ**
Ефикасне комбинације. Санчин и теншо кате, системи вежбања са Окинаве. Живот и вежбања Академика каратеа. Избор стила за вежбање и друго. **Цена 5.500 дин.**

Поред цене плаћате 500 динара за паковање и поштарину. Обе књиге богато илустроване са преко 300 фотографија што омогућава њихову практичну примену. Плаћање поузећем. Наручите на адресу: „БИБЛИОТЕКА БУДО“ поштански фах 2. 11090 Београд.

☐	НАРУЧЕНИЦА	☐	пол. заб.
☐	Овим неопозиво наручујем књиге _____	☐	
☐	бр. комада _____	☐	
☐	(поштански бр. место, ул. и број) _____	☐	
☐	(име и презиме) _____	☐	

Уређује
др Зоран Живковић

Б
О
Б

Ш
О

НАЈСРЕЋНИЈИ

Антологија
мини

SF

приче

ДАГ

БАШЕГ

ЖИВОТА

Дин Бењон је стискала свог најмлађег сина уза се и трептала како би одагнала изненадно боцкање у очима.

Осмогодишњак се послушно сместио на њеном рамену. Чело му је било суво и хладно, а коса мирисала на свеж ваздух, подсетивши је на тек донет веш који се сушио напољу. Осетила је како усне почињу да јој подрхтавају.

– Погледај је само – рече с неверицом у гласу Даг Бањон. – Почела је да шмрца! Шта би тек радила да Филип одлази негде далеко у школу на више година? – Надневши се над њу док је клечала са дечаком у заглају, он потапша жену по глави, попут каквог професора који се забавља. Два старија дечака саосећајно се осмехнуше.

– Мајка расипа осећања – рече десетогодишњи Бојд.

– Наклоњена је духовном саможртвовању – рече једанаестогодишњи Теодор.

Цин се беспомоћно загледа у њих, а они јој узвратише поглед својим мудрим очима пуним квалитета које је почела да мрзи од када су кренули у „Краљевски пут“... њихову проклету, жмиркаву љубазност.

– Момци! – обрати им се оштро Даг Бањон. – Покажите мало више поштовања према мајци.

– Хвала – одврати Цин без захвалности у гласу. Било јој је јасно да Даг чије опоменуо синове зато што је водио рачуна о њеним осећањима, већ да би на самом почетку исправио могућа одступања у правилном развоју њихових карактера. Њене руке се још чвршће обавише око Филипа, те он поче да се миголти, подсећајући је да би га за неколико година ионако изгубила.

– Филипе – прошапутала она очајно у његово хладно уво – шта смо гледали јуче у биоскопу?

– Пинокија.

– Зар није било забавно?

– Цин! – Даг Бањон их растави готово грубо. – Хајде, Филипе... не смејмо дозволити да закасниш првог и јединог дана школовања.

Он ухвати Филипа за руку и поведе га преко сјајног, незнатно савитљивог пода ледено зелене пријемне дворане „Краљевског пута“. Цин их је посматрала како се с руком у руци заједно са осталим паровима деце и родитеља приближавају одајама за индукцију. Филип је незнатно вукао ноге на свој добро познати начин и она осети.. изненада се забринувши... да се плашио онога што га је чекало, али ипак се није осврнуо да је погледа.

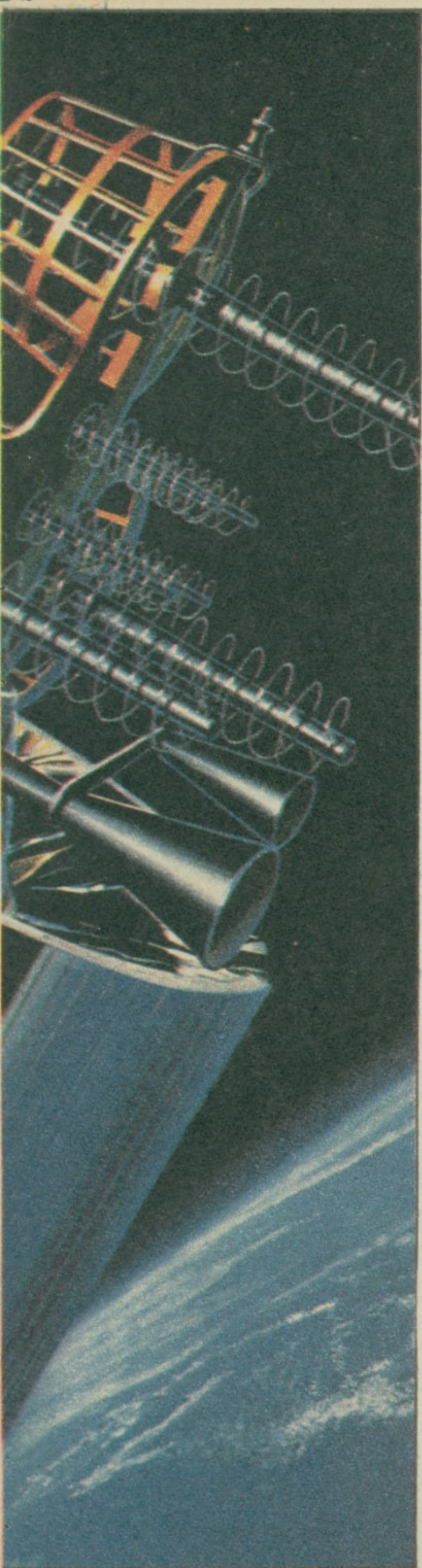
Оде и он – рече поносно десетогодишњи Бојд. – Надам се да ће га тата сутра обучити у пословима... добро би ми дошла његова помоћ.

– У мојој канцеларији има више места – примети једанаестогодишњи

Теодор. – Поред тога, наредне недеље је и коначно читање Акта о поверљивим обавезама, па ћу морати да радим на гомили парница за надокнаду. Што значи да је мени потребнији него теби.

Обојица су били млађи партнери у адвокатској фирми Дага Бањона. Цин Бањон се на тренутак загледа у мирна, мудра лица своје деце и осети страх. Окрену се од њих и бесциљно удаљи, покушавајући да задржи сузе. Свуда око ње налазиле су се групе родитеља... самозадовољних, хладних, ликујућих... и поглед на њих још више ослаби њену контролу.

На крају је успела да се дочепа јединог расположивог прибежишта. Утрчала је у готово празну изложбе-

Мартинелија, оснивача Академије и вође научноистраживачког тима који је усавршио манипулацију комплексом мембране. Снимак Мартинелијевог гласа, направљен неколико месеци пре његове смрти, поче да одзвања у Цининим ушима са запањујућом интимношћу јасно пројектованог звука.

– Од када је знање постало најјаче оружје човековог наоружања, његов главни савезник у борби за опстанак, људи су трагали за начинима да убрзају процес учења. Средином двадесетог века, сложеност људског живота достигла је тачку у којој су чланови професионалних класа морали да утхроше читаву трећину својих корисних живота на непродуктивно апсорбовање података и...

Цинина пажња одлутала је од тих пажљиво модулираних речи... већ је два пута раније чула снимак и његова безосећајна стручност никада јој ништа неће значити. Комплементарна средства којима се Академија служила... хипноза на мултинивоима, психонеуро дроге, електронска модификација протеинских путева у мозгу, умножени записи... нису јој уопште били важни у поређењу са крајњим исходом.

А исход је био тај да је сваком детету, ако је поседовало захтевани ниво интелигенције, могло све формално знање да буде имплантирано у мозак за нешто мало више од два сата, на конвенционалним високим школама и универзитетима било би потребно неких десет година.

Да би било изабрано, дете је морало да поседује IQ већи од 140 и да потиче из породице која је у стању да плати, одједном, суму приближно једнаку оној колико би износило традиционално десетогодишње школовање. То је био разлог што су лица родитеља у пријемној дворани била пуна поноса. Стога се чак и Даг Бањон – који је иначе био пример равнодушности – освртао унаоколо чврстог, сјајног погледа човека који је нашао своје испуњење.

Био је отац тројице беспрекорних синова од којих је сваки по интелигенцији спадао у класу генијалаца; успешно их је провео кроз изборни процес који је пред толикима затворио врата „Краљевског пута“. Мало је људи толико постигло; мало је жена имало част да дели такав успех...

Али зашто је то морало мени да се догоди, питала се Цин? Мојој деци? Или зашто немам ум попут Даговог? Тада би „Краљевски пут“ могао да ми приближи дечаке, а не да...

Док ју је покретна трака носила у неми обилазак, оживљени прикази убедљиво су шапутали о супериорности „Краљевског пута“ над старим, продуженим, криминално бескорисним системом образовања. Причали су јој о фантастичној срећи малог Филипа који се родио баш у овом тренутку у коме, уз помоћ врхунске људске технологије, може да стекне звање правника за само два кратка сата.

Али, заробљена у затвору очајања, Цин ништа није чула.

ну салу „Краљевског пута“, где се приказивао у сјајним тродимензионалним пројекцијама и причао пријатним, механичким шапатам поносни историјат Академије.

Први приказ састојао се од две групе речи; бледозелена слова светлуцала су у ваздуху наспрам тамноплаве позадине. Док ју је покретна трака носила поред њих у тишини, Цин прочита:

„Учењем се стиче знање;

Оно се не преноси са оца на сина.“

– Гај

„Када би Гај само могао сада да нас види.“

– Мартинели

Наредна изложбена јединица приказивала је стварни портрет Едварда

МАЛА

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

ЛУНДВАЛ СЕМ (Lundwall Sam). Шведски писац. Рођен у Стокхолму 24. 2. 1941. Дипломирао електронику на Стокхолмском универзитету 1967. Радио као електроинжењер и фотограф, да би од 1970. почео да се бави уредничким позивом и професионалним писањем.

Дела

1. **Није време за хероје** (Inga hjältar här), 1971.
2. **Алиса, Алиса!** (Alice, Alice!), 1971.
3. **Бернард освајач** (Uppdrag i universum), 1973.
4. **Кинг Конг блуз** (King Kong Blues), 1975.
5. **Десет песама и увек леди Макбет** (Tio sanger och alltid Lady MacBeth), 1975.
6. **Бернардово чаробно лето** (Bernards magiska sommar), 1975.
7. **Кнез мрака** (Mörkrets furste), 1975.
8. **Ноћна мора** (Mardrömmen), 1976.
9. **Гост у Франкенштајновој кући** (Gäst i Frankensteins hus), 1976.
10. **Држава затвор** (Fängelsestaden), 1978.
11. **Девојка у прозору на рубу света** (Flicka i fönster vid världens kant), 1980.
12. **Пад** (Crash), 1982.

Најзначајнији шведски посленик на пољу научне фантастике. Већ као једанаестогодишњак написао је SF драму за једну шведску радио-станицу, да би потом био дуго активан као аматерски поклоник жанра. На светску SF сцену ступа 1971, када у Њујорку објављује књигу **Шта је то научна фантастика?** (у питању је скраћени превод шведског изворника публикованог две године раније). Посреди је једна од пионирских критичких студија о SF жанру европских аутора. Лундвал ће касније објавити још неколико дела сличног профила – **Научнофантастични роман** (1972–74), **Библиографија научне и епске фантастике** (1974), **Утопија–дистопија** (1977) и **Научна фантастика: илустрована историја** (1978) – поставши несумњиво један од водећих светских изучавалаца научне фантастике. Почев од седамдесетих година Лундвал се посвећује професионалном бављењу SF жанром: уређује неколико SF едиција и покреће месечник **Јулес Верне магасинет**. Истовремено, почиње да објављује низ нарасе особених SF романа који махом бивају објављени и у САД, тако да продире до најшире SF публике. Посреди су изврсне пародије са наглашеним сатиричким помаком које у жижи најчешће имају неке жанровске архитипове. Најбољи пример у овом смислу јесте трилогија коју чине романи **Није време за хероје**, **Бернард, освајач** и **Бернардово чаробно лето**. Поред писања Лундвал је приредио двадесетак антологија и превео око двеста педесет SF романа на шведски. Уз то, он је већ дуго једна од кључних личности у међународним SF организацијама.

Одмах пошто се завршила дипломска церемонија, Цин се извинила Дагу и двојици старијих дечака. Пре но што су успели да се успротиве, пожурила је напоље и вратила се у кола. Сунцем обасјан скај задњег седишта био је непријатно врућ, што је осећала кроз танку хаљину.

Запалила је цигарету и остала да седи зурећи преко низа светлуцавих кола док Даг и тројица дечака нису стигли. Даг склизну на возачево седиште, а дечаки се сместише поред њега, смејући се и гуркајући. Седећи позади Цин се осећала одсеченом од своје породице. Није имала снаге да одвоји поглед од Филипове уредно подшишане, светле главе. Није било никаквих спољашњих знакова промена које су извршене у његовом мозгу... изгледао је попут сваког другог нормалног, здравог осмогодишњег дечака...

– Филипе! – инстинктивно је изговорила његово име.

– Молим, мајко? Он окрену главу, а

пошто је њен глас одавао јака осећања, Теодор и Бојд су се такође окренули. Три румена, готово једнака лица посматрала су је с мирном радозналешћу.

– Ништа. Ја... – Цин се болно стегну грло и речи јој застадоше у њему.

– Цин! – глас Дага Бањона био је оштар и љутит док је чврсто стезао волан. Зглобови на прстима су му се оцртавали кроз кожу и видела се њихова боја старе слоноваче.

– Све је у реду, тата – рече десетогодишњи Бојд. – За већину жена прекид психолошке пупчане врпце представља недвосмислено трауматско искуство.

– Не брини, мајко – рече Филип и потапша Цин по рамену једним чудно одраслим покретом.

Она склони његову руку док су сузе почеле да јој теку низ образе и овог пута ништа није могло да их заустави, јер, знала је... и не погледавши га... да су очи њеног осмогодишњег сина мудре, љубазне и старачке.

Зовем се Бонд...
Џејмс Бонд

БРОЈ СЕДАМ:

ДИЈАМАНТИ СУ ВЕЧНИ

Дијаманти су вечни" по много чему представља преломну тачку у циклусу филмова о Џејмсу Бонду. Све до овог филма постојала је стална противуречност између готово грубог мачизма и реализма Флемингових књига и све израженијег забавно-футуристичког помака у синеастичким верзијама. Филмом "Дијаманти су вечни" коначно се кристализује будући профил серије – у први план са Флеминговим оригиналима.

О овим намерама продуцента јасно сведочи и екипа коју су окупили за овај филм. Поново су ангажовани Гај Хамилтон, режисер који је успешно увео хуморни тон у Флемингов "озбиљни" предложак у Голдфингеру, и сценариста Ричард Мејбаум. У екипи се опет нашао и Кен Адам са својим светлуцавим, футуристичким дизајном. Ту је, разуме се, и Шон Конери који није могао да одбије понуду од милион долара, плус проценат од профита.

Нови приступ у серији о Бонду огледа се већ у уводној секвенци. Тајни агент 007 следи свог старог противника до клинике за пластичну хирургију, где прво дави погрешног човека у блатном купатилу, да би се потом суочио са злочинцем. Њихов међусобни окршај завршава се Блофилдовим падом у базен са неким зеленим муљем који почне да кључа када Бонд унутра убаци шибицу. Последњи кадар уводне секвенце који у крупном плану приказује свеприсутну Блофилдову белу мачку са огрлицом од дијаманата, ефектно указује на то да ствари, па и људи, можда нису онакви каквим се чине.

Бондов задатак у овом филму везан је за нестанак дијаманата. Из веома добро чуваних рудника у Јужној Африци нестају велике количине дијаманата. Али још више од тога забрињава чињеница да се ти дијаманти не појављују на тржишту. Бонд треба да пронађе ко то гомила дијаманте и зашто. На задатак креће као дилер Френкс, члан познатог ланца кри-

јумчара. Пут га води у Лас Вегас – где се поново среће са Ернстом Ставром Блофилдом.

Блофилд је смислио но-

ви план да уцени свет. Конструисао је циновски ласерски генератор који је сместио на орбиту око Земље. Овај генератор ко-

ристи дијаманте за стварање снажног енергетског снопа кадраг да уништи целе ракете, пројектиле и подморнице.

УЗ „ПОМОЋ” ШОНА
КОНЕРИЈА
УСПОСТАВЉА СЕ
КОНАЧНИ ОБРАЗАЦ
ПО КОМЕ ЋЕ СЕ
ПРАВИТИ ФИЛМОВИ С
– РОЏЕРОМ МУРОМ

Блофилд се у филму "Дијаманти су вечни" последњи пут појављује као главни негативац. Да би његов нестанак био прикладно обележен, у овом филму се појављује чак неколико Блофилда захваљујући вештини пластичних хирурга. (Ово објашњава Блофилдово поновно појављивање пошто га је Бонд убио у уводној сцени.) Када се Бонд први пут суочава са два Блофилда, он покушава да одгонетне који је прави помоћу беле мачке. Узима је, а потом баца, те убија Блофилда ка коме је потрчала. Али у том тренутку улази права бела мачка са дијамантском огрлицом, а прави Блофилд Бондову акцију пропраћа речима: "Добра идеја". Бонд узвара: "Али погрешна маца".

Испоставља се да Блофилд држи у заточеништву милионера Виларда Вајта кога нико није видео већ годинама, али око чијег се нестанка нико не узнемирава, будући да Блофилд поседује апарат који репродукује његов глас, тако да сви мисле како овај још управља својим пословима. А њих, заправо, користи Блофилд за своје циљеве.

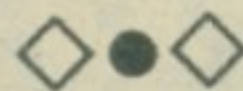
Овај елемент заплета представља замисао продуцента Броколија и посвећен је његовом пријатељу, милионеру Хауарду Хјузу, који му је помогао да започне рад на серији о Бонду.

Блофилдов лик у филму "Дијаманти су вечни" тумачи Чарлс Греј. Ова улога му је касније обезбедила каријеру центлмена више класе на телевизији.

У овом филму Блофилдов крај је по много чему двосмислен. Можда је разлог томе жеља продуцената да оставе могућност за његово евентуално појављивање и у будућим пројектима. Последњи пут га видимо како покушава да умакне из запаљеног штаба у својој капсули. Али, Бонд је сео за контроле крана и стао да је спушта у воду и диже из ње, да би је на крају употребио као овна за пробијање зидова.

И у филму „Дијаманти су вечни“ незаобилазни Q припремио је неколико нових справица. Поред већ поменутог уређаја за репродукцију туђег гласа који поседује Блофилд, али и Бонд, Q је Бонда опскрбио лажним отисцима прстију, који га идентификују као Френкса и пиштољем са конопцем који Бонд користи да би се у Лас Вегасу попео на Блофилдову зграду.

На први поглед је необично што се у овом филму Q појављује у Лас Вегасу у једној од коцкарница и забавља се играјући на аутоматима. У ствари, он испробава електромагнетски уређај који је у стању да му обезбеди добитак.

ДИЈАМАНТИ СУ ВЕЧНИ (1971)

Продуценти:
Хари Салцман, Алберт Р. Броколи за „Еон“ продукцију

Режисер:
Гај Хамилтон

Сценаристи:
Ричард Мајбаум и Том Менкијевич

Директор фотографије:
Тед Мур

Дизајнер:
Кен Адам

Специјални ефекти:
Лесли Хилман, Вајти МекМаон

Музика:
Џон Бари

Улоге:
Шон Конери (Џејмс Бонд)
Џил Сент Д. Жон (Тифани Кејс)
Чарл Греј (Ернст Ставро Блофилд)
Лана Вуд (Пленти О'Тул)
Бернард Ли (М)
Луиз Максвел (Мис Манипени)
Дезмонд Ловелин (Q)

Места снимања:
САД, Немачка, Холандија, Француска и Пајнвуд студио у Енглеској

Блофилд се у овом филму окружио чак са два пара помоћника. То су господин Винт и господин Кид, хомосексуалци и две професионалне акробаткиње које су своје надимке, Баби и Тампер, позајмиле од јунака цртаних филмова Волта Дизнија. Њих две увлаче Бонда у једну од најнеобичнијих туча у овој серији.

У филму се појављују још два женска лика. Црвенкоса Тифани Кејс, једна од главних карика у дијамантском ланцу, која убрзо мења страну и са Бондом учествује у једној од најлуђих бондовских трка у свом црвеном „мустангу“. Ова трка позната је по томе што се сниматељима поткрала једна мала омашка коју вероватно нико од гледалаца не успева да примети. Када се „мустанг“ нагне на страну Бонд га прво вози на левим точковима, али вожњу завршава на десним. Компанија Форд била је изненађена бројем аутомобила које је морала да отпише после снимања. Тифани Кејс, приглупу, али веома zgodну девојку, играла је Џил Сент Џон. Бонд је спасава из Блофилдовог склоништа неколико тренутака пре неизбежне експлозије и с њом дочекује крај ове пустоловине.

Други женски лик, овејану коцкарку тумачи Лана Вуд. Избегавши једном смрт пошто су је избацили кроз прозор Бондове собе, захваљујући томе што је пала у базен, Пленти наредни пут ипак успева да се избави и завршава у Тифанином базену.

У овом последњем Конеријевом филму у Броколијевој серији о Бонду има и неколико необичних тренутака. Један од њих је свакако и трка чији су актери 007 у буболиком возилу за Месец и прогонитељи из Вајтове фабрике на бициклима специјално подешеним за вожњу по песку. Ту је такође велика сребрна лопта у којој се Бонд приближава Блофилдовом штабу пошто је искочио из авиона у океан. У тој лопти се, у ствари, налази бицикл, тако да се окретањем педала лопта окреће. Ситнице попут ове учиниле су филм „Дијаманти су вечни“ једним од најдомишљатијих у серији. Овим филмом успостављен је коначни образац према коме ће бити рађени филмови са Роџером Муром у седамдесетим годинама.

М. Ж.

ЕНИМАТИКА

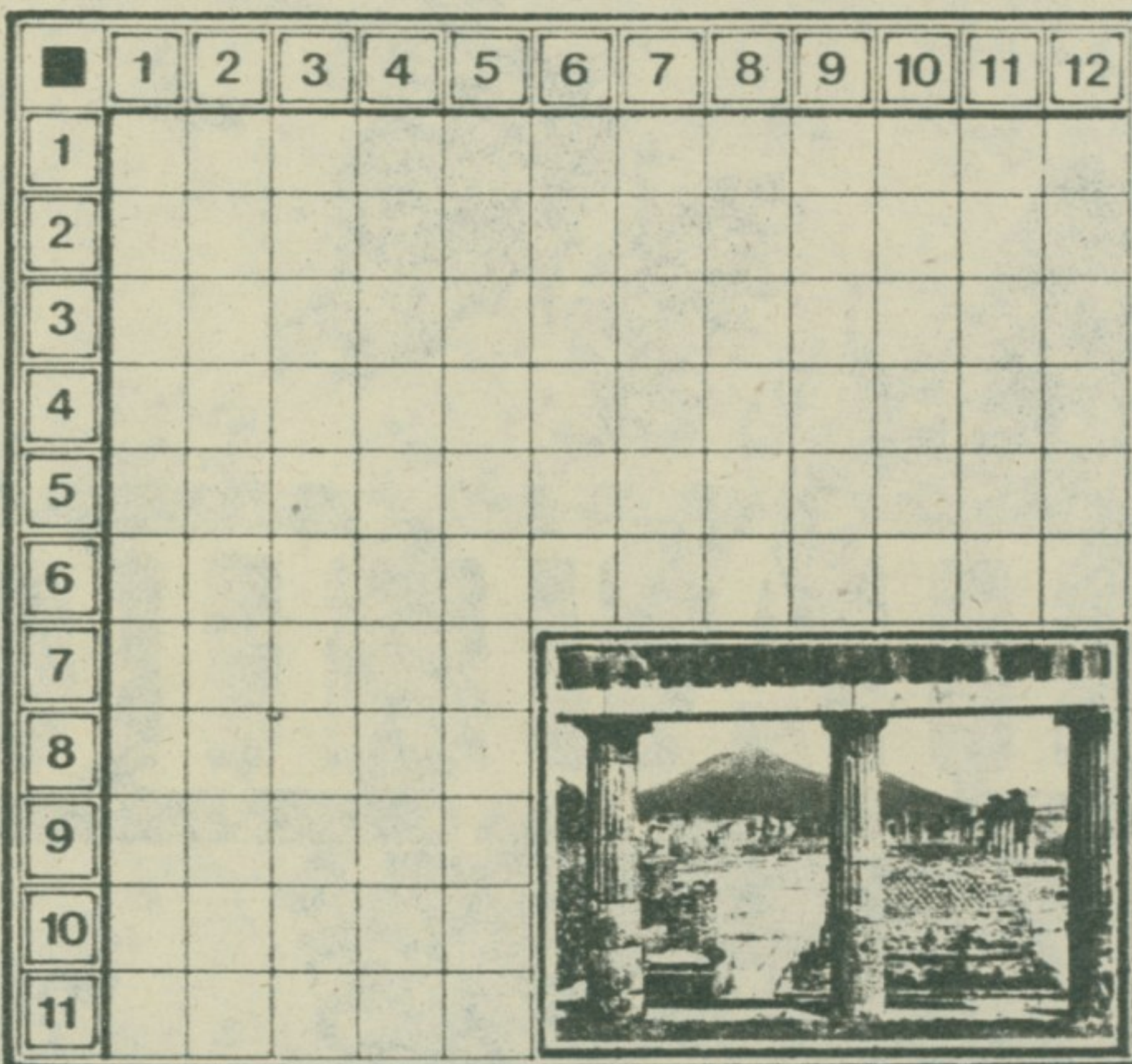
Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

Број црних поља у сваком реду, односно ступцу, дат је на крају сваког водоравног и усправног низа описа речи. Решавајући укрштеницу, пронађите њихова места и учртајте их сами.

ВОДОРАВНО: 1. Исправљање, поправка – Део седмице (1), 2. Спремање, припремање – Бивши првак света у шаху, Макс (1), 3. Мермер – Витло (1), 4. Пољска област у приморју Балтичког мора – Ознака за тону (1), 5. Чврста пластична маса добијена вулканизацијом каучука – Телесна стража, почасна трупа (1), 6. Скупљати се у јато, стварати јато – Велика пустиња у Индији (1), 7. Име писца Андрића – Свежа (1), 8. Име певачице Штефон (2), 9. Упишите: дњ – Лична заменица (1), 10. Вулкан на обали Напуљског залива (0), 11. Ознака за ампер – Врста папагаја (1).

УСПРАВНО: 1. Антички град у јужној Италији који је 79. г. пре н. е. затрпан лавом и пепелом вулкана под 10 водоравно (на слици) – Једноцифрен број (1), 2. Испробавање (1), 3. Италијански алпски смучар – Ауто-ознака за Зајечар (1), 4. Каиш (мн.) – Река у Азији (1), 5. Слике малих богова љубави у старој римској уметности и уметности ренесансе новог доба – Жалосна врба (1), 6. Обмањивати (0), 7. Упишите: ањ – Символ азота – Предлог (2), 8. Речна риба (мн.) (0), 9. Ноћна птица грабљивица (3), 10. Француски математичар и физичар, Рене (0), 11. Град у Француској – Потврдна реч (1), 12. Пиће богова које даје вечну младост (грч. мит.) (0).

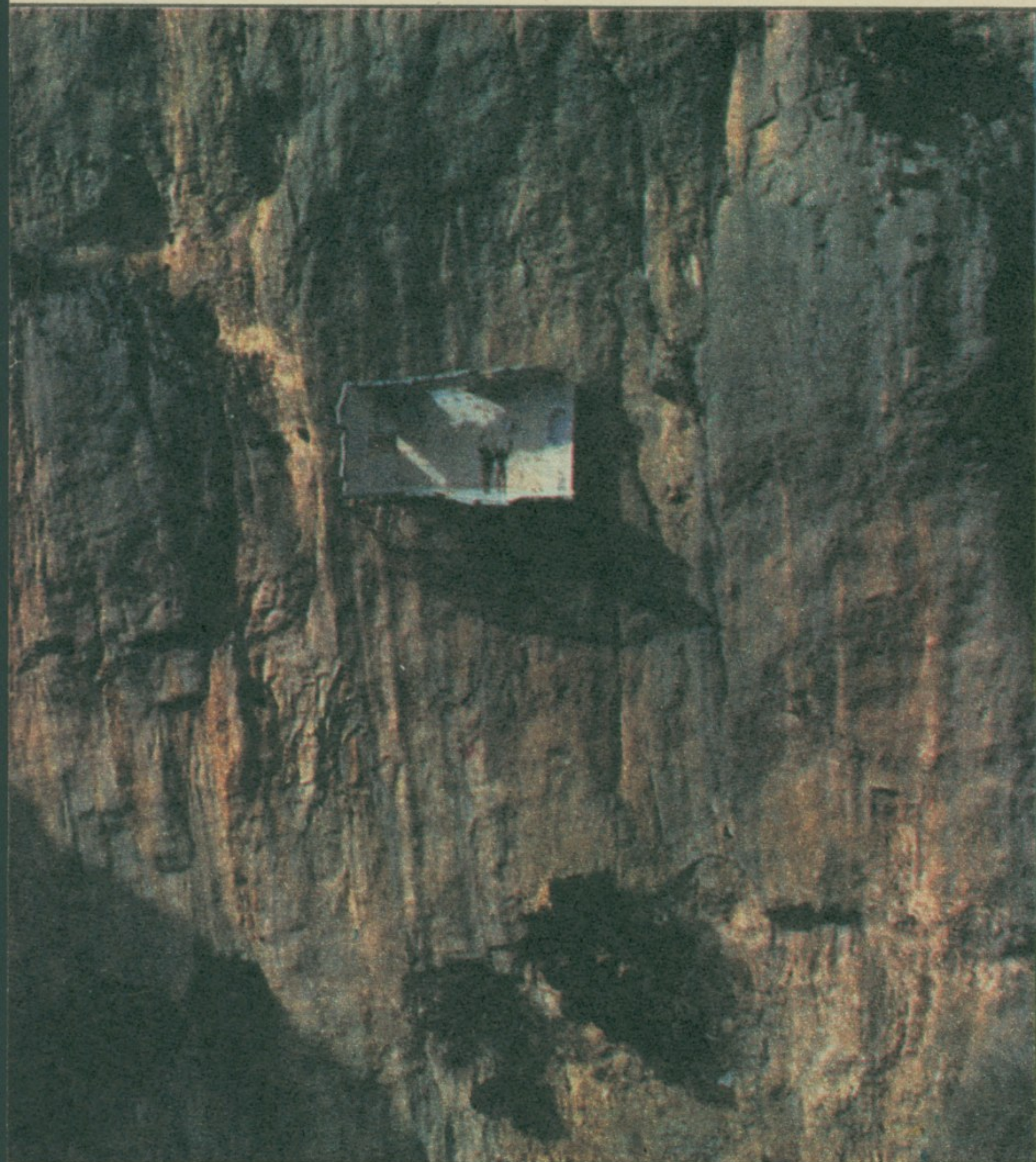

МАГИЧНИ ЛИК

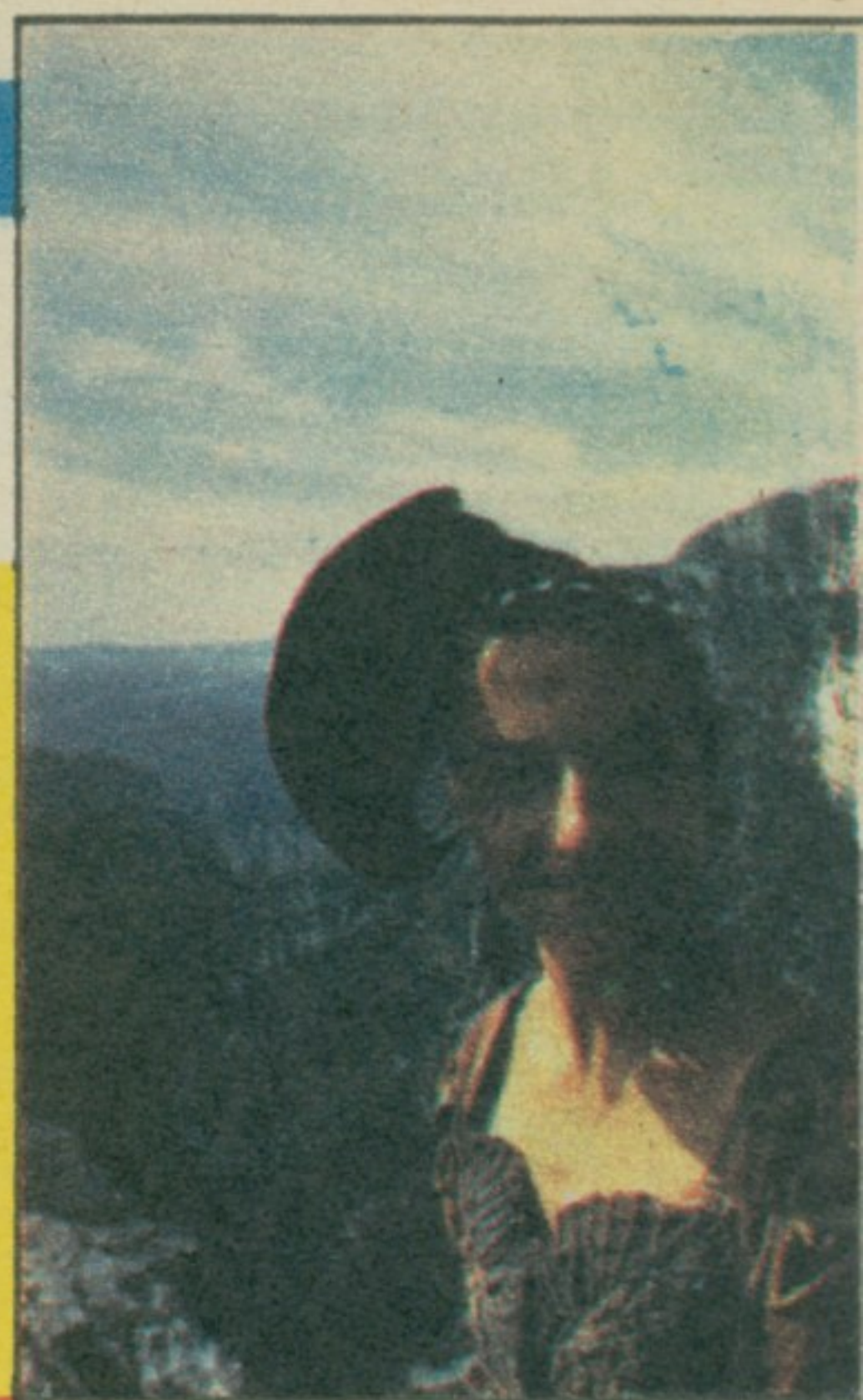

Од ових слогова треба саставити речи и уписати их у лик: ВИ, ВИЋ, ЈА, ЈАТ, КА, КРЗ, МИ, НАР, НИ, ПА, ПО, РА, СА, СТА, СТАР, СТВО, СТА, ТА, ТИ, ТРИ, ЦА, ЦИ, ЦР, ЧИ. **ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:** 1. Крзнарски занат, 2. Женска особа министар, 3. Зељасти биљка из породице преслица, 4. Жена цртач, 5. Савити једно по једно, 6. Достојанство племића, племство.

РЕШЕЊЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

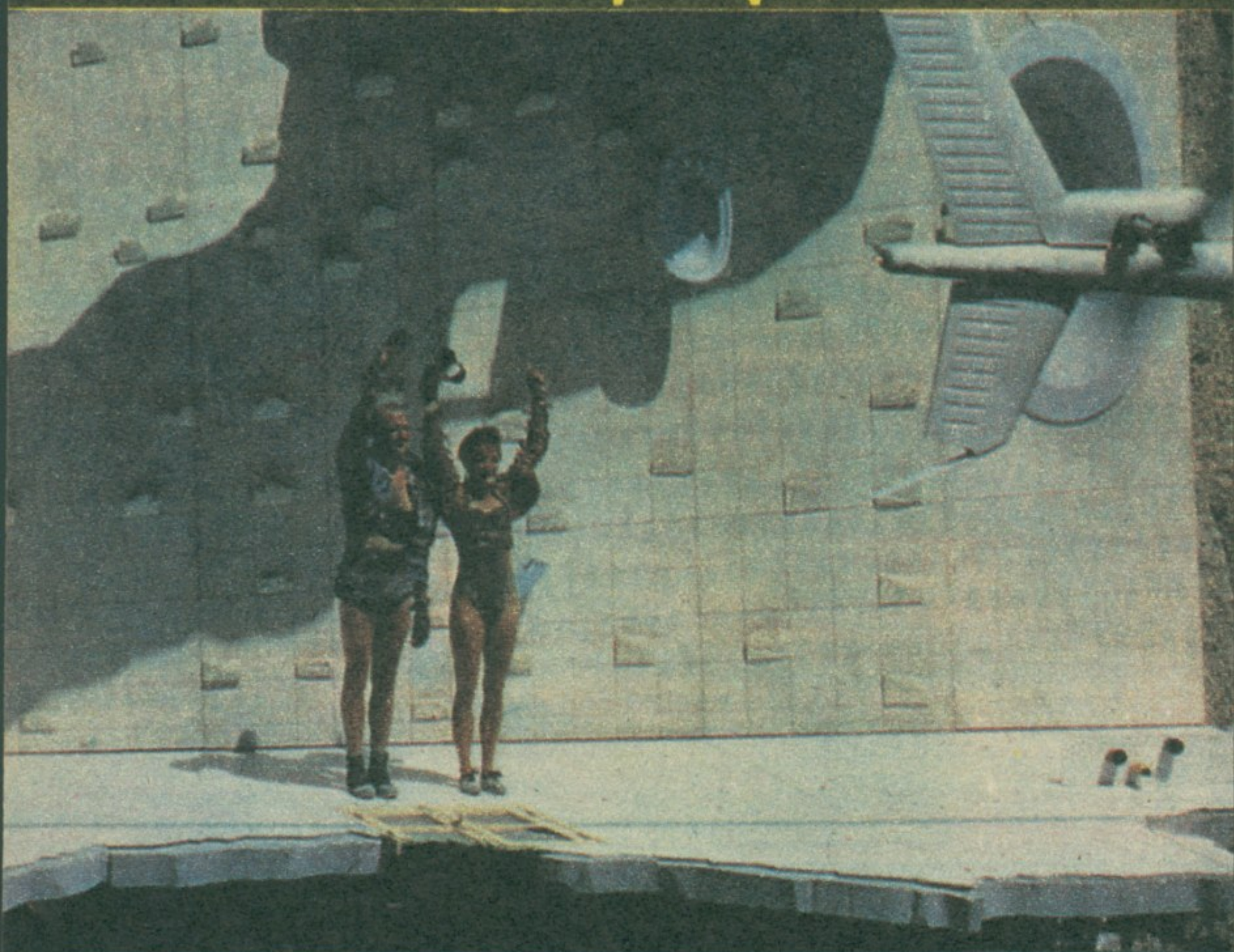

Кад
алпинисти
воле
балет

је на неколико километара од Нице, на југу француских Алпа. Ту се налази и вертикална стена висока 500 метара, која се издиже у кањону Вердон. Хридина је потпуно глат-

КУПАТИЛО НАД ПОНОРОМ

НА ЈЕДНОЈ ОД НАЈ-
СТРМИЈИХ СТЕНА АЛ-
ПА НАПРАВЉЕНО ЈЕ,
СА СВИМ ДЕТАЉИМА,
ПРАВО ПРАВЦАТО КУ-
ПАТИЛО. У ЊЕГА ЈЕ,
ХОДАЈУЋИ ВЕРТИКАЛ-
НО, УШЕТАЛО ДВОЈЕ
ЧУВЕНИХ АЛПИНИСТА
СЛОБОДНОГ СТИЛА

Од пре неколико месеци једна област постала је интернационални центар алпинизма. Смештена

ка, готово без икаквих испупчења, осим понеког нејаког жбуна са жутиим цветовима, који је успео да пусти корен у узани процеп стене. Она је као створена за „фри клајмбере“, пењање слободног стила, а то је једна од најузбудљивијих алпинистичких дисциплина, насталих у овој деценији. Љубитељи овог спорта су подједнако и мушкарци и жене. Одликује их храбро срце, снажни мишићи, моћ велике концентрације. По вертикалним стенама крећу се без икаквих клинова и конопаца. Једина практична помоћ су им глатки ђоновии на нарочитим патикама направљени од гуме сличне оној од које се праве точкови за тркачке аутомобиле формуле један. Особина им је да савршено приађају за подлогу. Крајем недеље љубитељи слободног сти-

има и разних варијација: на пример, успон са одликама балета.

Елем, protagonisti таквог једног невероватног догађаја, који је на граници између спорта и уметности, јесу двоје младих Француза Лаура де Нерси и Бруно Дисијен. Једног дана ово двоје експерата у слободном алпинизму одлучило је да од стене направе балетску позорницу. Изабрали су ону застрашујуће вертикалну која се уздиже дуж кањона Вердон. Цео дан су играли на неколико стотина метара висине, у сценографији која је за њих била посебно направљена: а то је унутрашњост купатила, које је ту било намештено и причвршћено уз помоћ хеликоптера и чекрка. Лаура и Бруно су се до њега попели тако лако, природно и префињено, као да се не налазе на једној од најстрмијих страна планинског венца. Храброст, жеља за авантуром или једноставно неозбиљност: шта год од овога свега било, њих двоје ће ући у легенду.

ла у алпинизму окупљају се испод ове најстрмије стене да би отпочели са својим невероватним акробацијама. Да би се попели уз ту стену, глатку као сто за билијар, не смеју да користе никакву алпинистичку опрему. Дозвољен им је само један начин: да се телом приљубе уз стену и рукама и ногама траже било

какав ослонац. Неку малу пукотину или избочину, свеједно, рукама се препијава сваки милиметар камена.

Изазов за алпинисту је утолико већи уколико се чини да су изгледи да се попне до врха изван људских моћи. А и то им није довољно, па у овом слободном пењачком стилу

ДРАГИ ПРИЈАТЕЉИ

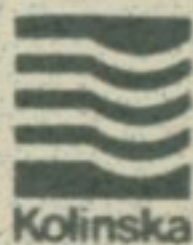
PEZ®-а,

У години која истиче лепо смо се дружили.

Огроман број љубитеља PEZ-а учествовао је у наградној игри под називом – 1010 НАГРАДА. Испоручили смо 3.300 награда срећним добитницима.

За љубитеље PEZ-а који нису имали среће у завршеној игри, обећавамо нове наградне игре – већ од ЈАНУАРА 1988.

Желимо вам много успеха у школи, много срећних дана, лепих фигурица и слатких бомбона PEZ у 1988. години.

Kolinska

ВАШ ПРИЈАТЕЉ ПЕТАР PEZ

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В. д. директора НО „ПОЛИТИКА“
др Живорад Минових

Руководилац ООУР-а и главни и одговорни уредник „Политикиног Забавника“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љилана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вуксидиновић, Душан Глушац, Бојана Докић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патротић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 400 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 4.416 динара, полугодишња 8.832 динара, годишња 17.664 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 8.832 динара, полугодишња 17.664 динара, годишња 35.328 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 39.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 70.-
ШВЕДСКА	Шкр. 247.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 235.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 59.-

Уплате из иностранства слати на деовизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководилац ООУР-а „Дубока штампа“.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM) штампана ствар, штампање; по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа и листова

Како судити у тенису

Пишем ти већ трећи пут и молим те да ми одговориш! Веома бих волела да постанем тениски судија па ме занима како то могу да остварим, да ли за то постоји неки курс, школа или слично, у којем граду, да ли су потребни неки посебни услови?

НАДИЦА
Краљево

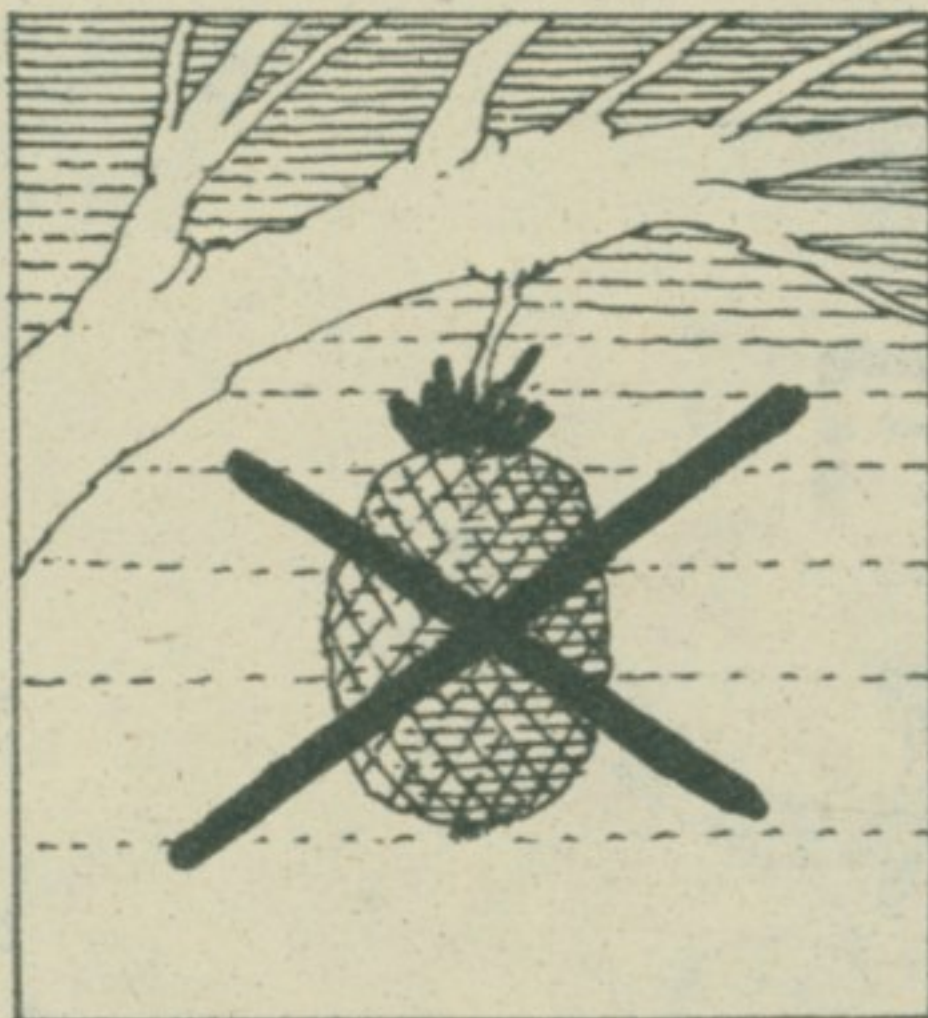
Одговор за Надицу и све који би желели да деле правду у белом спорту добили смо у Тениском савезу Југославије. Курсеви за тениске судије се организују и то према потреби, што значи пред неки важан сусрет у граду где се он одиграва. Основни услов је да заинтересовани играју тенис било као чланови неког клуба или као рекреативци, али у оба случаја морају добро да познају правила. Има пет степени за судије у тенису: републички, савезни, интернационални, судија Дејвис-купа и рефери као највиши. Сваки степен стиче се напредовањем, у зависности од тога како судија суди. За сваки степен организује се потребан курс, али се степен губи ако је судија две године неактиван. Иначе, све информације везане за тенис, па и за судије, објављују се у ревији „Тенис“.

И за оне који би желели да постану тениски тренери важи исто правило, да морају да играју тенис. Школе за тренере постоје у Београду, на Факултету за физичко образовање и у Загребу при Свеучилишту.

Много збрке око – ананаса

Читаоци не воле кад погрешимо. Не волимо ни ми, али, на жалост, понекад нам се поткраде и нешто што није тачно. Кад је

изашао број 1872, неколико читалаца нам се јавило да нас исправи: ананас ипак не расте на дрвету.

Ананас спада у фамилију бромелија и расте дивље у Парагвају и Бразилу. Сада се гаји у свим тропским и суптропским областима широм света. За разлику од других бромелија, ананас расте на земљи и упија воду и храну из тла. Розета листова после цветања и доношења плода пропада а са стране се јављају младе биљке. Листови ананаса су по ободу јако назубљени и извор су чврстог и трајног влакна које се у Јужној Америци користи за прављење ујади, а на Филипинима за израду врло декоративне, провидне тканине – баронг.

Иначе, латинско име изведено је од јужноамеричког гуарини језика и значи – изврсно воће. Данас се ананас гаји на плантажама, а најбољи је са хавајских и западноиндијских острва, мада је и онај са Фили-

пина врло укусан. Код нас се ананас гаји као собна биљка и повремено може да се купи у цвећарама, а плод у самопослугама.

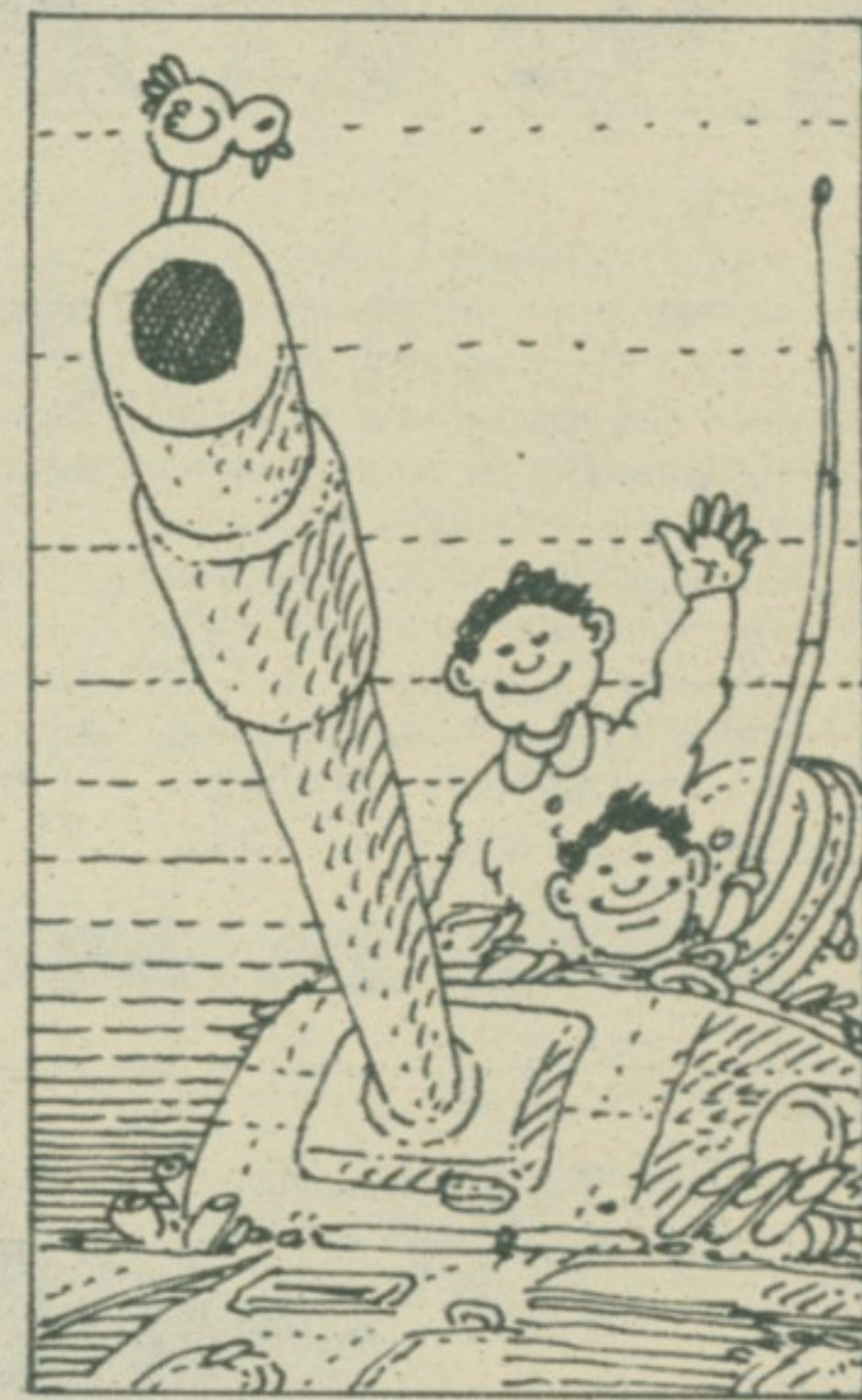
Грешку исправљамо, читаоцима се извињавамо.

Изложба наоружања

Чуо сам да негде постоји стална изложба нашег наоружања. Да ли је то тачно и да ли постоји неки каталог? Да ли цивили могу да посете ту изложбу?

ЧАКАШ АРПАД
Максима Горког 47
Зрењанин

Осамдесетак километара од Београда, у сремском селу Никинци постоји Стална изложба наоружања и војне опреме у ЈНА, јединствена у нас, а кажу да такве

нема ни у читавој Европи. На једном месту представљена су достигнућа наше војне индустрије. На простору од 3500 квадратних метара, у шест павиљона, експонати су изложени, како се то у војсци стручно и прецизно каже, по видовима и родовима, а унутар њих по тактичко-техничким целинама. Има укупно 1200 експоната, ту је понос нашег артиљеријског оруђа топ-хаубица, ту је наоружање од стрељачког до самоходног вишецевног бацача ракета, од ракетне топовњаче до нашег борног авиона „галеб Г-4“. Наравно, као и бродови, подморнице и хеликоптери и авиони су, из разумљивих разлога, представљени изванредно успешним макетама. Наша земља, поред осталих производа, извози и оружје пријатељским земљама суоченим са ратном опасношћу. Цивили могу да посете ову изложбу, наравно уз посебно одобрење војних власти.

То значи да заинтересовани, у групама не већим од 40, треба да се најаве на адресу:

Савезна дирекција за промет и резерве производа са посебном наменом, Београд, Немањина 9.

Суботом и недељом, као и у зимским месецима, изложба није отворена. Каталог постоји, али само за стране делегације и на страним језицима и он не може да се купи.

Клемпави, не патите!

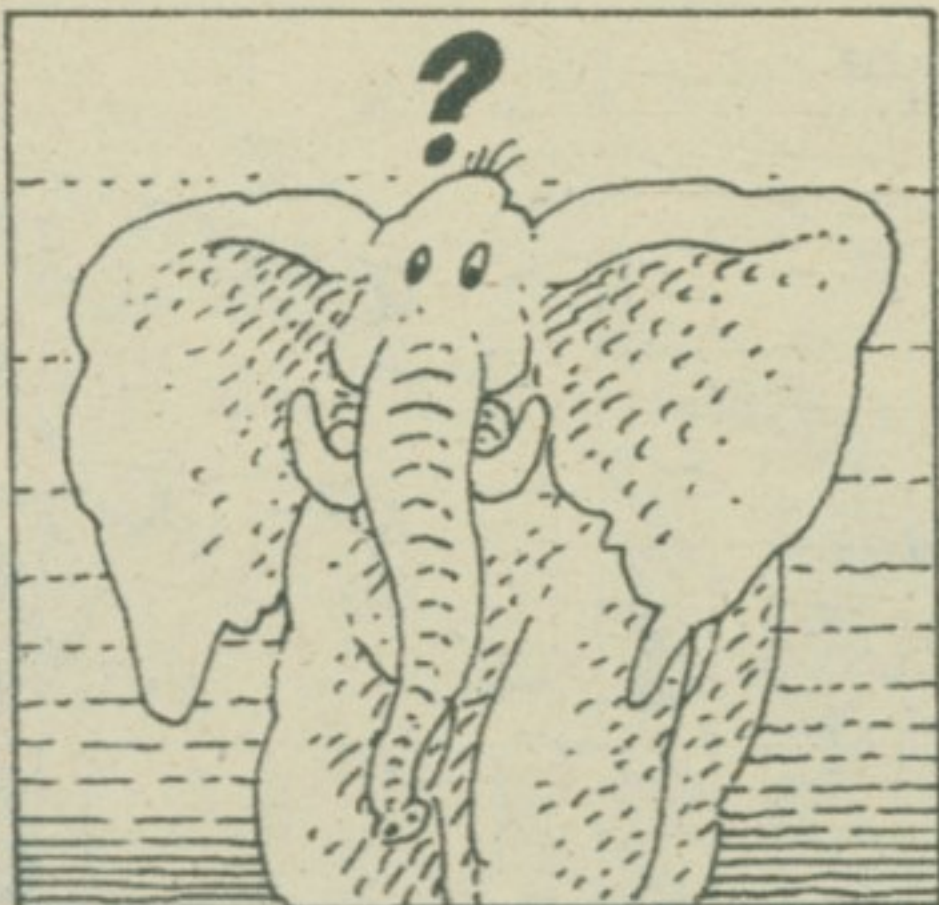
Молим те, одговори ми на питање где у Београду могу да оперишем клемпаве уши, колико то кошта и колико се лежи после операције?

ДРАГАНА
Београд
РАДОЊИЋ ЗОРАН
Бањалука

Да ли постоји нека клиника у којој се хируршким путем скида сало?

МАЈА
Београд

За све који верују да их неколико стручних потеза хирушког ножића може усрећити, има наде. Одговоре на ова питања добили смо од проф. др Љубише Томића из Клинике за опекотине, пластичну и реконструктивну хирургију у Београду, Звечанска 9. Пластична операција клемпавих ушију није сложена и не траје дуго, чак се може урадити и амбулантно што значи без лежања у болници. Ово важи углавном за одрасле, док се деца ипак задржавају два или три дана. Мањој деци се даје општа анестезија, а осталима локална. За све који још немају 26 година операција је бесплатна, мада ће вероватно ускоро бити усвојен предлог да се та граница помери на 20 година. Старије операција клемпавих ушију кошта, у зависности од случаја, између 10 и 15 старих милиона.

Одстрањивање сала хируршким путем сложенија је операција која се ради углавном старијим пацијентима. Има два начина скидања масних наслага: аспирационо, што се примењује код целулитиса, и скидање заједно са кожом што је тежи начин. Код прве врсте захвата остаје се у болници три до четири дана, а код друге и до десет дана. У оба случаја даје се општа анестезија, а операције коштају од 30 до 40 старих милиона. Млађим пацијентима скидање сала хируршким путем није препоручљиво. Њима саветујемо да се обрате свом лекару који ће им дати упут за специјалисту-дијететичара.

Љубав без фото-монтаже

По међусобној мржњи, пас и мачка ушли су у изреку широм света: за људе који се не подносе, често се каже да се „во-

ле" као пас и мачка. Али, судећи по изузетном односу ове беле керуше и већ поодраслог мачета, међу тим исконским непријатељима влада несвакидашња, искрена и топла љубав. Под будним оком његове псеће помајке, ово маче безбрижно сиса! Не знамо када и како су се зближили: можда је керуша остала без младих, можда је маче постало сироче... Међутим, кад је шкљоцнуо апарат нашег форо-репортера Љубомира Патрновића, керуша је храбро залајала и искезила зубе, бранећи тако мир и храну свог мачјег посинка. У данашњем свету где и људи све чешће „лају" једни на друге, показујући љутите језика зла,

један пас и једна мачка доказују, ето, да велика љубав два тако обична бића може да надмаши и победи исконску мржњу.

Напред, непливачи!

Имам 20 година и још не знам да пливам, никако да се усудим да уђем у воду, што сам старија све ме је више страх! Одговори ми да ли у Београду постоји школа пливања за одрасле?

ВЕСНА
Александровац

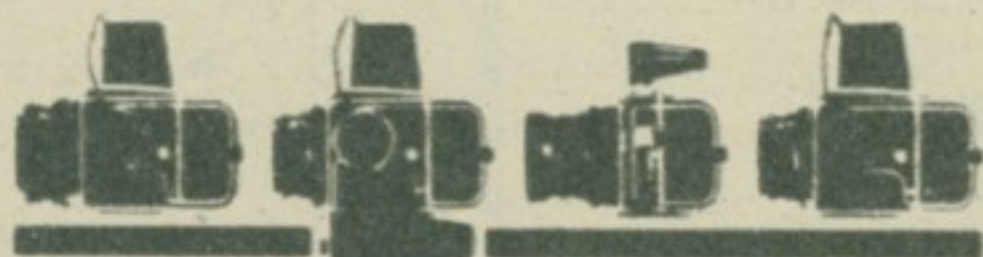
Браво, Весна! Никад није касно да се нешто научи, а данас непливача не би смело да буде, баш као ни неписмених. Ево одговора за тебе и све које мори слична невоља: У Београду се организује школа пливања за одрасле сваке године од 1. априла до 31. августа и то на пливалишту „Ташмајдан". Цена је 10.000 динара за 20 часова.

ЗАБАВНИКУ СУ ПИСАЛИ:

Немања Пајдачки, Заплањска 8, Београд
Мичијевић Елма, Сплитска 96, Мостар
Марко и Мирко, Горњи Милановац
Ирена Сабљић, Титово Ужице
Ивица Херцег, М. Хући 4, Сремска Митровица
Мријана Павлова, Булевар В. Смилевски-Бато, Скопје
Саша Гојић, VI крајишке бригаде 26, Бања Лука
Наумовски Томислав, Омладинских бригада 76, Београд
Јовановић Јелена, Патриса Лумумбе 9, Ниш
Александар Сеизовић, 7. јула Д/11, Лозница
Андонов Мирослав, Косте Рацина 35, Кочани

Конкурс за читаоце фото-репортере

ОБЈЕКТИВОМ - ОБЈЕКТИВНО!

Ако сте љубитељ фотографије, прочитајте овај текст! Можда ћете баш Ви у тромесечном наградном конкурс освојити неку од вредних награда. INEX CINERPHOTO сваког месеца обезбеђује по пет фото-апарата, пет дигитрона и друге награде. Али, ту су и изненађења са супер наградама...

За све заљубљенике фотографије, чланове фото-секција и клубова, појединце који се баве фотографијом, „Забавник" од средине јануара покреће велики наградни конкурс за најбољу фотографију!

Наградни конкурс ће трајати три месеца (до средине априла), из три тематске области: „ЗИМА У МОМ КРАЈУ", „ОД СРЦА САМ СЕ НАСМЕЈАО (ЛА) И „У СУСРЕТ ПРОЛЕЋУ". Најуспешнијим ауторима, на крају сваког циклуса, једном месечно, зависно од теме, INEX CINERPHOTO додељује вредне награде. По пет фото-апарата, исто толико дигитрона и утешних награда, очекује најуспешније ауторе, групе и појединце.

Међутим, то није све! На крају тромесечног циклуса „ОБЈЕКТИВОМ - ОБЈЕКТИВНО", предвиђене су СУПЕР НАГРАДЕ, од фото-апарата до комплетно опремљене фото-лабораторије. Најуспешније секције, фото-клубови, групе и појединци из сва три циклуса на тај начин стичу шансу да освоје и једну од СУПЕР НАГРАДА. Али, о томе више у наредним бројевима.

За почетак, очекујемо ваше прилоге, црно-беле фотографије (слободног формата) на тему „ЗИМА У МОМ КРАЈУ" које треба да шаљете на адресу: Политикин ЗАБАВНИК, Македонска 29, Поштански фах 124, 11000 Београда, са назнаком За Конкурс „ОБЈЕКТИВОМ - ОБЈЕКТИВНО". Најбоље прилоге редовно ћемо објављивати у рубрици предвиђеној за читаоце фото-репортере.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Anja Sandvik, Killingven 34, 5500 Haugesund, Norway – има 17 година, воли музику, читање, писање, језик дописивања енглески.

Hanne C. Braavud, Krusebyveien 18, 1540 Vestby, Norway – има 16 година, воли фудбал, музику и дружење, језик дописивања енглески или немачки.

Lill-Anita Pettersen, N-7733 Namdalseide, Norway – жели да се дописује са младима од 13 до 15 година, воли музику, плес и фудбал, језик дописивања енглески.

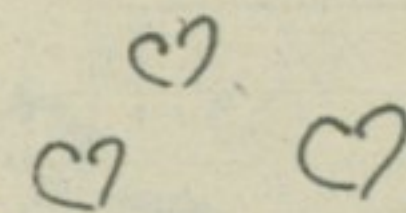
Ingrid Greve, Krybbesm. 2, 5003 Bergen, Norway – има 15 година, воли музику и језике, жели да се дописује са младима од 15 до 20 година.

Marlene Lofgren, c/o Steen, Granstagen 38a, 1051 Oslo 10, Norway – има 18 година, прати моду, воли дописивање и старине, жели да се дописује са вршњацима.

Tine Paulsko, Smedsrodveien 22 F, 1405 Langhus, Norway – има 15 година, воли музику, спорт и плес.

Marianne Ringstad, G. M. Brydesvei 27, 1390 Vollen, Norway – жели да се дописује са младима од 14 до 18 година, воли фудбал, дружење и скијање.

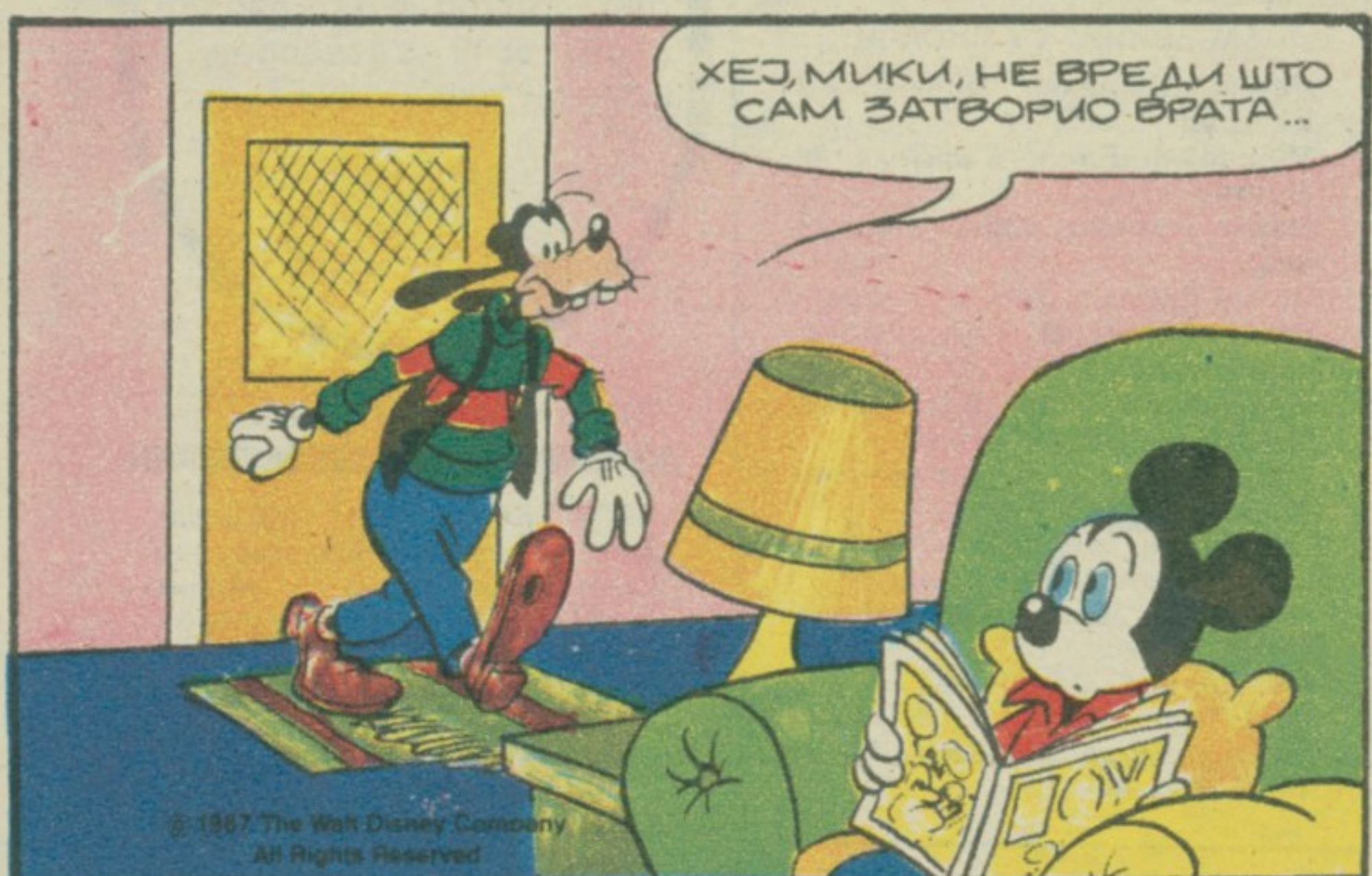
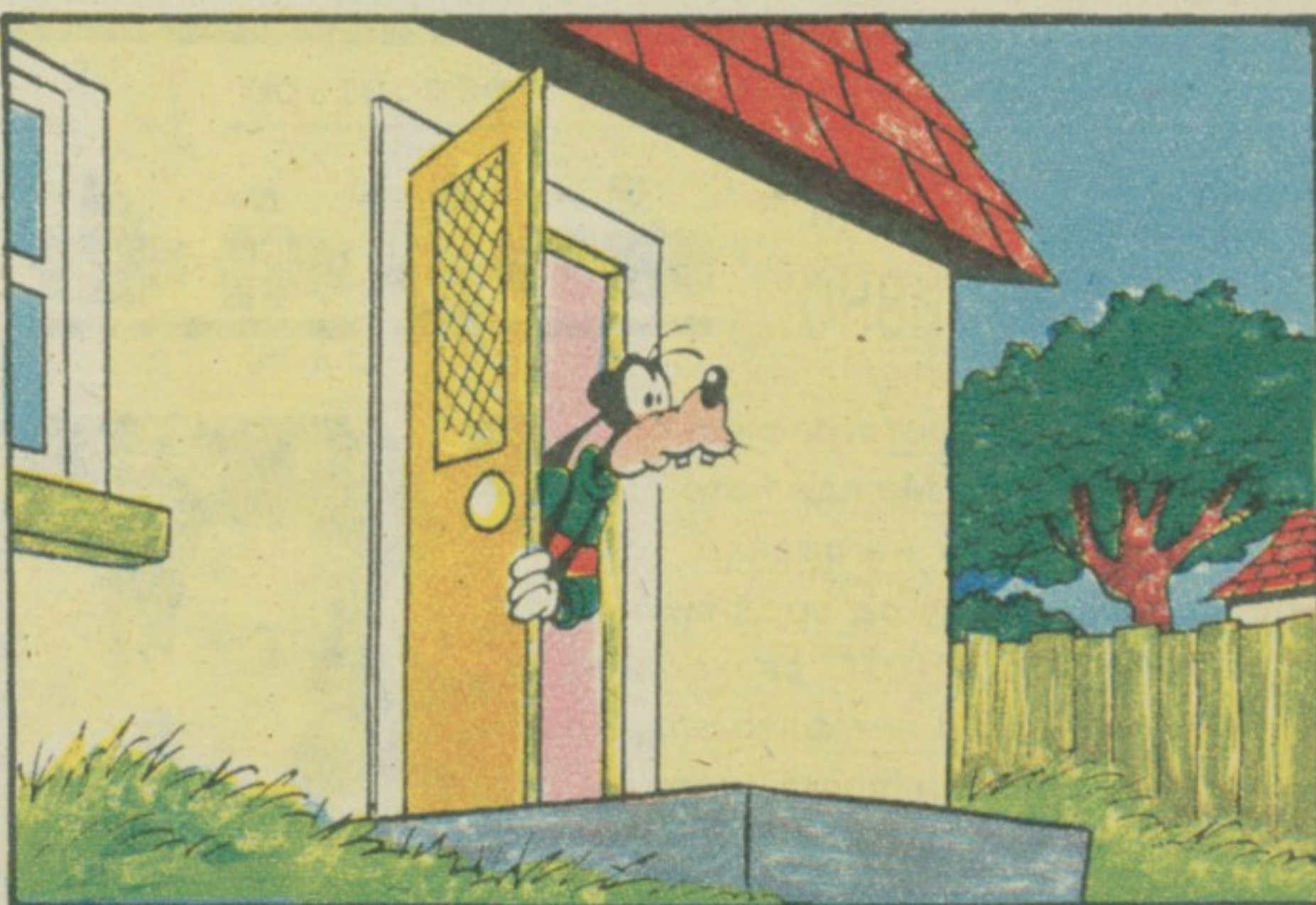
Laila (17) и Unni (19) Teigen, Iolsten vidaregaande skub, 6840 Vassenden – воле музику и дружење.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

БЕЛА УКРШТЕНИЦА: поправак, дан, опремање, Еве, мрамор, чекр, Померанија, т, ебонит, гарда, јатити се, Тар, Иво, и, Ана, дњ, ми, Везув, а, ара.

МАГИЧНИ ЛИК: крзнарство, министарка, раставић, цртачица, посавијати, патрицијат.

ПРЕДЛОЖИТЕ
ИМЕ

ДОДАТАК ХРАНИ, ИЛИ...

У овом броју
очекујемо ваше
предлоге за назив
групе производа који
представљају
додатак храни, а
прављени су од
меда и пчелињих
производа. Најбољи
предлози биће
награђени

Пред новим смо задатком! Група производа радне организације која се бави производњом меда и пчелињих производа, треба да добије свој назив. Ви сте ту да нам помогнете.

То је група производа за које можемо рећи да су СЛАТКИ, ВИСОКОЕНЕРГЕТСКИ и ПРИРОДНИ (мед и пчелињи производи), а заправо представљају додатак храни. Ваш задатак је да предложите како да их назовемо?

Аутори најбољих предлога добиће вредне награде, а њихова имена објавићемо у последњем јануарском броју. Осим већ најављених награда (зимовање, три кошнице са пчелама и опремом, мед) нове награде су: сто педесет препарата на бази меда и пчелињих производа. Узгајалиште пчела посетиће група најуспешнијих предлагача, а низ утешних награда добиће велики број читалаца. О свему томе више у наредном броју! Не заборавите, ваше предлоге очекујемо што пре!

Купон 3

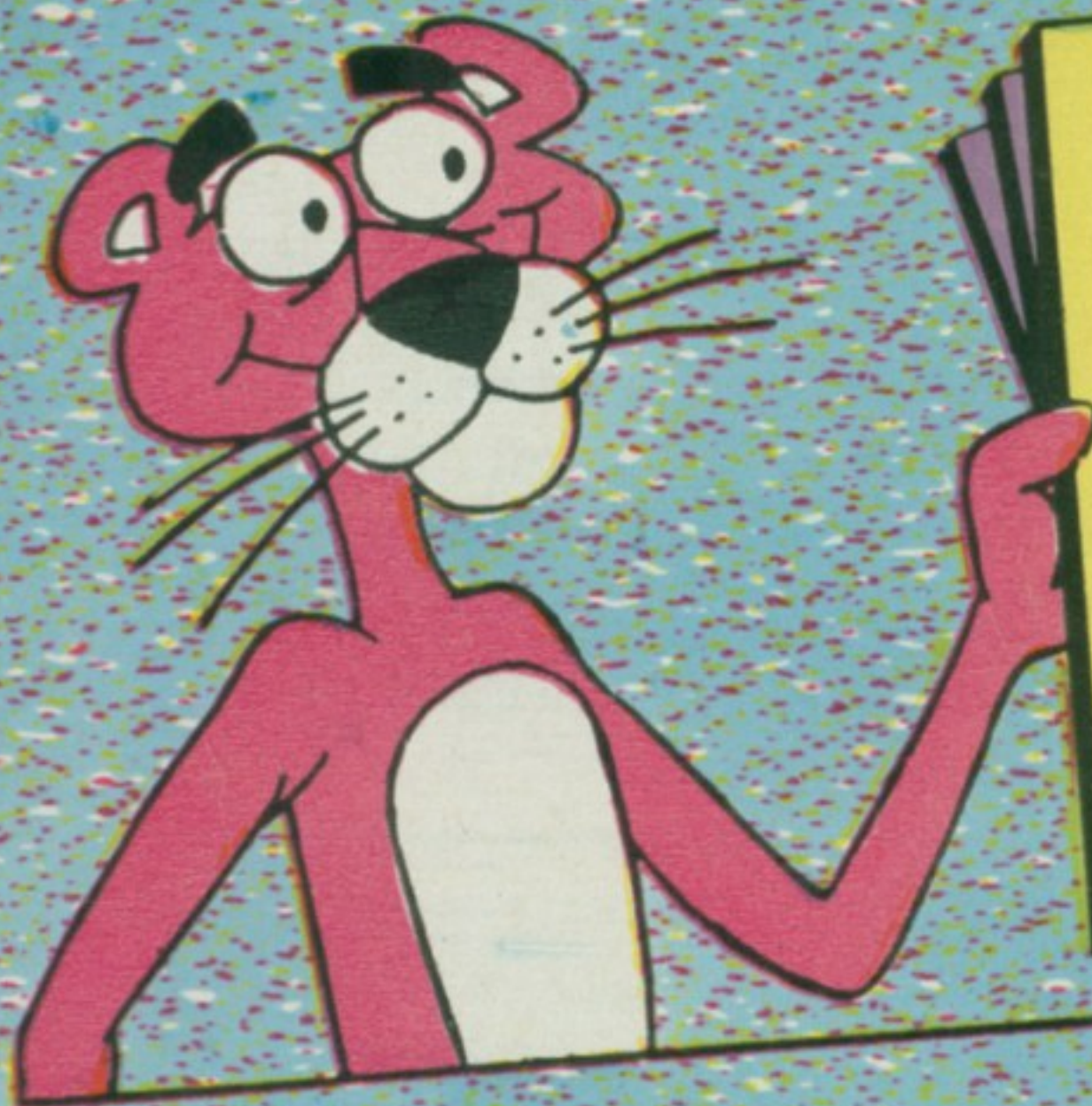
За акцију:
ДОДАТАК ХРАНИ, ИЛИ...

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
Македонска 29, 11001 Београд
Поштански фах 124

Предлажем назив: _____

Шаље: _____

Адреса: _____

Январь

П		4	11	18	25
У		5	12	19	26
С		6	13	20	27
Ч		7	14	21	28
П	1	8	15	22	29
С	2	9	16	23	30
Н	3	10	17	24	31

Февраль

П	1	8	15	22	29
У	2	9	16	23	
С	3	10	17	24	
Ч	4	11	18	25	
П	5	12	19	26	
С	6	13	20	27	
Н	7	14	21	28	

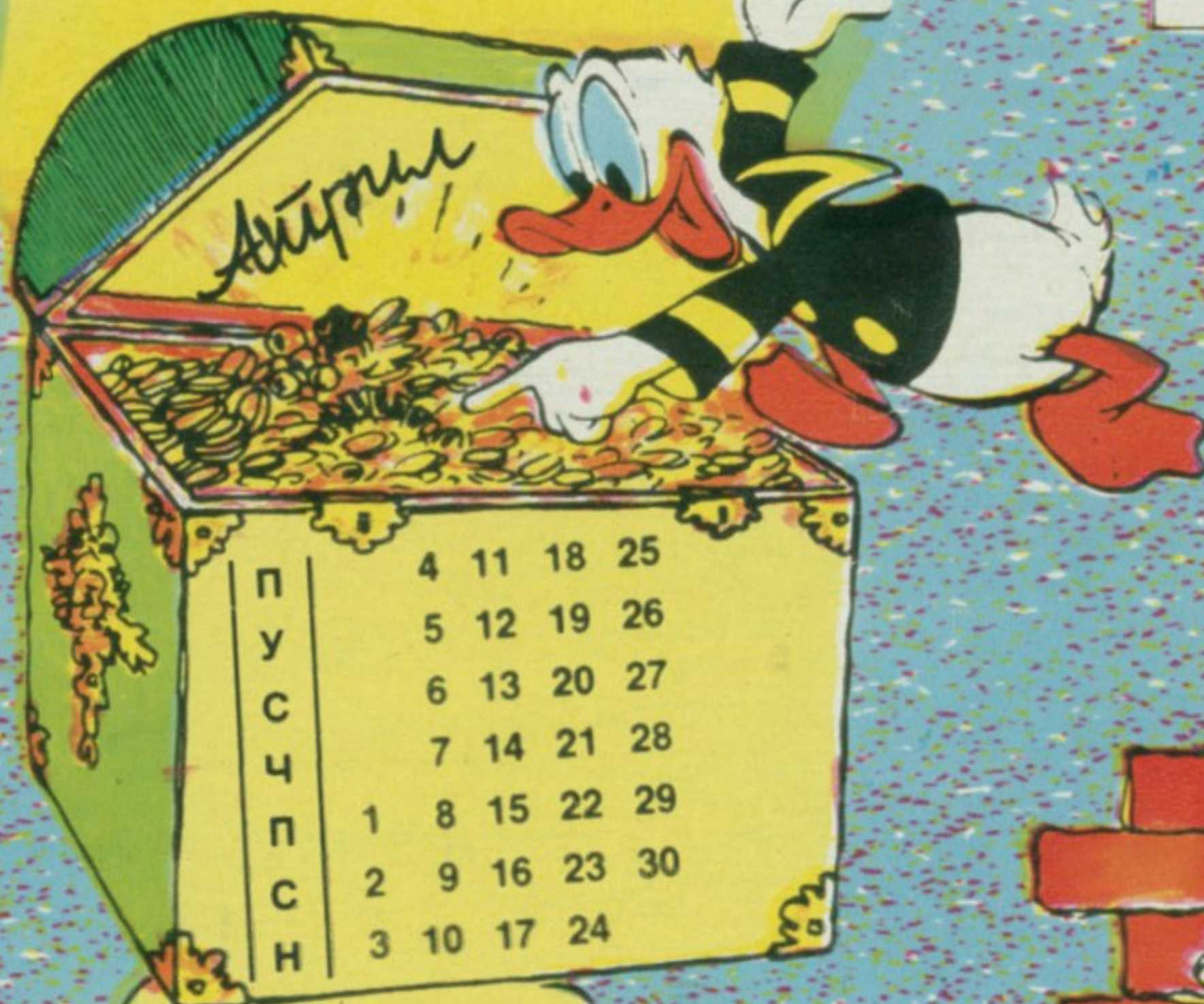

1988.

Март

П	7	14	21	28	
У	1	8	15	22	29
С	2	9	16	23	30
Ч	3	10	17	24	31
П	4	11	18	25	
С	5	12	19	26	
Н	6	13	20	27	

Апрель

П У С Ч П С Н		4	11	18	25
		5	12	19	26
		6	13	20	27
		7	14	21	28
	1	8	15	22	29
	2	9	16	23	30
	3	10	17	24	

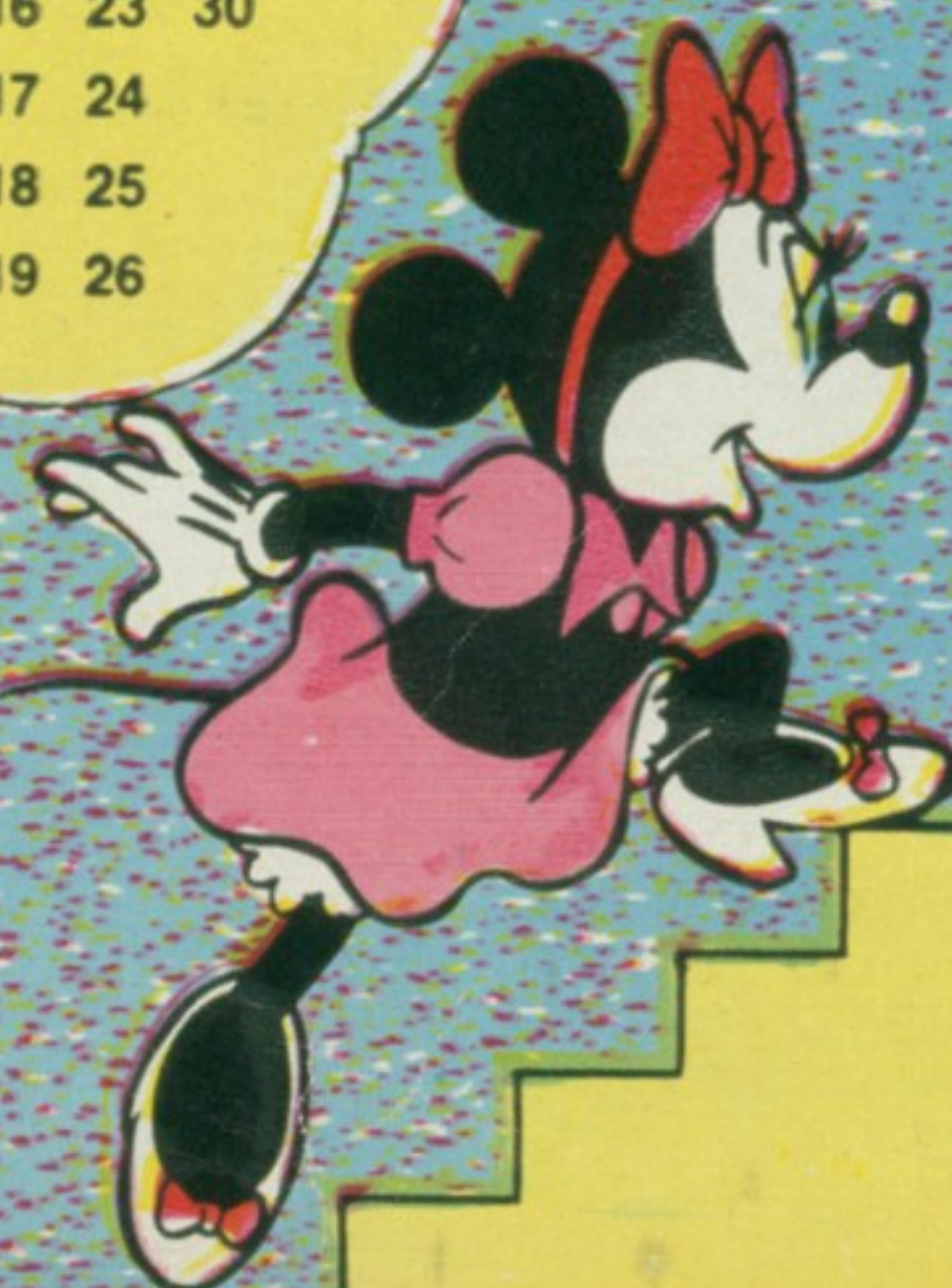
Май

П	2	9	16	23	30
У	3	10	17	24	31
С	4	11	18	25	
Ч	5	12	19	26	
П	6	13	20	27	
С	7	14	21	28	
Н	1	8	15	22	29

Июнь

П		6	13	20	27
У		7	14	21	28
С	1	8	15	22	29
Ч	2	9	16	23	30
П	3	10	17	24	
С	4	11	18	25	
Н	5	12	19	26	

Июль

П		4	11	18	25
У		5	12	19	26
С		6	13	20	27
Ч		7	14	21	28
П	1	8	15	22	29
С	2	9	16	23	30
Н	3	10	17	24	31